

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студентки Ігнатської Ірини Миколаївни

(ПІБ)

академічної групи 072-19-1

(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «ІНГО»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Цуркан І.М.	добре	88	
Рецензент	Недашківська Ю.А.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2023

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

Д.С.Букресва

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студентці **Ігнат'євій Ірині Миколаївні** академічної групи **072-19-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

(код і назва спеціальності)

На тему: **«Прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «ІНГО»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **09.05.2023р. №334-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	01.05.2023- 03.05.2023
Розділ 1	Теоретичні основи фінансової стійкості страхових компаній	04.05.2023- 14.05.2023
Розділ 2	Аналіз страхової і фінансової діяльності АТ «СК «ІНГО»	15.05.2023- 24.05.2023
Розділ 3	Прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності АТ «СК «ІНГО»	25.05.2023- 04.06.2023
ВИСНОВКИ		05.06.2023- 07.06.2023
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	08.06.2023- 11.06.2023

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

І.М.Цуркан

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **17.04.2023 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **12.06.2023 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

І.М.Ігнат'єва

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Ігнат'єва І.М. – Прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «ІНГО») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2023.

Мета дипломної роботи: вибір адекватних економіко-математичних методів моделювання, які б дозволили з високою точністю спрогнозувати показники фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії.

У вступі обґрунтована актуальність обраної теми, поставлено мету та задачі дипломної роботи. У першому розділі досліджено теоретичні підходи до трактування поняття фінансової стійкості страхової компанії, методичні підходи до оцінювання й прогнозування фінансової стійкості страхових компаній.

У другому розділі здійснено аналіз страхової і фінансової діяльності АТ «СК «ІНГО».

У третьому розділі спрогнозовано показники фінансової стійкості та платоспроможності трендовими моделями та адаптивною моделлю Брауна.

Рекомендації щодо прогнозування показників фінансової стійкості можуть бути застосовані у подальшій діяльності АТ «СК «ІНГО».

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, ПРОГНОЗУВАННЯ, ТРЕНДОВІ МОДЕЛІ, МОДЕЛЬ БРАУНА.

ABSTRACT

Ihnatieva I.M. – Forecasting financial stability and solvency of an insurance company (based on the example of JSIC INGO) – Qualification work on manuscript rights.

Qualification work of the bachelor in specialty 072 - "Finance, Banking and Insurance". - National Technical University Dnipro Polytechnic. - Dnipro, 2023.

The purpose of the thesis: the choice of adequate economic and mathematical modeling methods that allow predicting the cash income of an insurance company with high accuracy.

The introduction substantiates the relevance of the chosen topic, sets the goal and objectives of the thesis. The first section examines theoretical approaches to the interpretation of the concept of financial stability of an insurance company, methodological approaches to assessing and predicting the financial stability of insurance companies.

The second section analyzes the insurance and financial activities of JSIC INGO.

In the third section, indicators of financial stability and solvency are predicted using trend models and Brown's adaptive model.

Recommendations for forecasting financial stability indicators can be applied in the future activities of JSIC INGO.

FINANCIAL STABILITY, SOLVENCY, LIQUIDITY, FORECASTING,
TREND MODELS, BROWN'S METHOD.

ЗМІСТ

	Стр
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.....	10
1.1. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення.....	10
1.2. Специфіка фінансового аналізу в страхових компаніях.....	24
1.3. Методичні підходи до прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії.....	36
Висновки до розділу 1.....	47
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАХОВОЇ І ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «СК «ІНГО».....	49
2.1. Коротка характеристика АТ «СК «ІНГО».....	49
2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності АТ «СК «ІНГО».....	51
2.3. Аналіз фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО».....	59
2.4. Аналіз тестів раннього попередження АТ «СК «ІНГО».....	65
2.5. Оцінка страхового портфеля АТ «СК «ІНГО».....	75
Висновки до розділу 2.....	83
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ І ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АТ «СК «ІНГО».....	85
3.1. Прогнозування фінансової стійкості і платоспроможності АТ «СК «ІНГО Україна» на основі аналітичного вирівнювання рядів динаміки...	85
3.2. Прогнозування фінансової стійкості і платоспроможності АТ «СК «ІНГО» на основі адаптивної моделі Брауна.....	98
3.3. Вибір найкращого методу прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності АТ «СК «ІНГО».....	104
Висновки до розділу 3.....	107
ВИСНОВКИ.....	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	111

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективно функціонуючий страховий ринок є невід'ємною складовою фінансової інфраструктури країн з ринковою економікою. В умовах невизначеності та широкого спектру ризиків страхові компанії покликані надавати надійний страховий захист юридичним і фізичним особам, сприяючи їх ефективному функціонуванню та забезпечуючи їх впевненість у майбутньому. Стійкість страхових компаній є не лише важливою передумовою їх виживання, але й запорукою успішної реалізації їх місії та стратегічних цілей.

Фінансова стійкість страхових компаній є основною умовою, за допомогою якої інститут страхування може повноцінно виконувати свою багатопланову роль у процесі суспільного відтворення. Тому впровадження процесу прогнозування і аналізу фінансової стійкості для страховиків є одним з найважливіших елементів ринкового успіху і умовою динамічного розвитку.

Окремі аспекти теоретико-методологічного обґрунтування сутності діяльності страхових компаній та забезпечення їх фінансової стійкості досліджували у своїх працях І. Бланк, М. Заюкова, І. Зятковський, А. Поддєрьогін, О. Терещенко, у сфері страхування – М. Александрова, В. Базилевич, В. Бігдаш, Н. Внукова, О. Вовчак, О. Журавльова, О. Заруба, М. Клапків, М. Мних, С. Осадець, В. Плиса, А. Таркуцьк, Н. Ткаченко, Л. Шірінян.

Аспекти планування та прогнозування окремих показників діяльності підприємств є предметом вивчення статистики, які викладені в працях Білик М.Д., Білої О.Г., Глівенко С.В., Жмайлова В.М., Орлової І.В та ін.

Проблемами прогнозування страхової діяльності займаються такі вчені як Баранова В.Г., Клепікова О.А., Коркуна Д.М., Літовченко І.Л., Ніколаєнко С.М., Новошинська Л.В., Ромащенко О., Рудніська О.В. та інші.

Проте різноманітність підходів до аналізу тенденцій показників зумовлює необхідність їх порівняння та вибору саме тих підходів, які б дали можливість

змодельовати певну ситуацію з урахуванням факторів та обставин, що безпосередньо впливають на досліджуваний показник.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження: вибір адекватних економіко-математичних методів моделювання, які б дозволили з високою точністю спрогнозувати показники фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії.

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі поставлені та вирішені такі задачі:

- з'ясовано сутність поняття «фінансова стійкість страхової компанії» та визначено ключові умови її забезпечення;
- досліджено методичні підходи до фінансового аналізу страхової компанії;
- досліджено існуючі методичні підходи до прогнозування фінансової стійкості страхової компанії;
- виконано аналіз страхової та фінансової діяльності АТ «СК «ІНГО»;
- обґрунтовано вибір моделі прогнозування показників фінансової стійкості та платоспроможності для АТ «СК «ІНГО».

Об'єкт дослідження - процес прогнозування показників фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти прогнозування фінансових показників страхових компаній.

Методи дослідження. Для розв'язання завдань, поставлених у дослідженні, використовувалися такі загальнонаукові та специфічні методи наукового пізнання: діалектичного пізнання (при дослідженні особливостей фінансового прогнозування страхових компаній), фінансового аналізу (в процесі аналізу фінансової звітності АТ «СК «ІНГО»), теоретичного узагальнення і системного аналізу (при систематизації методичних підходів до фінансового аналізу страхової компанії), метод графічний і табличний (під час наочного подання результатів проведеного дослідження).

Інформаційна база. Теоретичну і методичну основу дослідження склали загальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних та зарубіжних

вчених щодо аналізу та прогнозування фінансової діяльності страхових компаній, чинні законодавчі та нормативні акти України та звітні дані досліджуваної страхової компанії.

Обробка інформації, побудова графіків, діаграм здійснювалась за допомогою ПЕОМ з використанням апарату математичних і статистичних функцій прикладного пакету MS Excel.

Прикладна цінність. Пропозиції кваліфікаційної роботи щодо прогнозування фінансової діяльності АТ «СК «ІНГО»), розглянуті керівництвом страхової компанії і прийняті до реалізації.

Апробація результатів дослідження. Основні положення бакалаврської дипломної роботи, її теоретичні та практичні висновки і рекомендації доповідались і обговорювались на студентській науково-практичній on-line конференції «Трансформація національної фінансової моделі післявоєнного відновлення України» (Дніпро, 10 травня 2023 року).

Особистий внесок. Теоретичні положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист одержано автором самостійно на підставі критичного аналізу літературних джерел, даних фінансової звітності підприємства.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і одного додатку. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 118 сторінок комп'ютерного тексту; робота включає 27 таблиць, 8 рисунків, 2 додатки. Список використаних джерел містить 64 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

1.1. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення

Будь-яка країна може залежати від страхової системи, оскільки вона є важливою складовою суспільно-економічного розвитку. Це забезпечує накопичення значних грошових коштів від юридичних і фізичних осіб, зокрема за рахунок накопичувальних видів страхування, які можуть бути використані як потужний інвестиційний ресурс. Система страхування може надати значні інвестиційні ресурси в пріоритетні галузі економіки, сприяючи вирішенню глобальних економічних викликів.

На жаль, війна в Україні завдає великої шкоди економіці країни, спричиняючи значні руйнування та збитки. Виключенням не став ринок страхування, який зіткнувся із серйозними викликами, що впливають на стан справ страхових компаній.

Попри таке складне становище, страхові компанії продовжують працювати. З введенням воєнного стану 24 лютого 2022 року, права й обов'язки страховиків і страхувальників залишаються чинними та не являються підставою для звільнення від виконання зобов'язань між суб'єктами страхування. Тому забезпечення належного високого рівня фінансової стійкості страхових компаній України є важливою умовою їх стабільного функціонування в період воєнного стану та є запорукою успішної реалізації їх місії та стратегічних цілей.

Проблемам вивчення сутності фінансової стійкості страхових компаній приділяється увага багатьох вітчизняних науковців. Сутність фінансової стійкості, фінансової надійності та фінансової безпеки страхових компаній, критерії її забезпечення вивчають Богріновцева Л. М. [1], Бойко А. О. [2],

Вдовенко Л.О. [3], Кнейслер О.В. [4], Мельничук І.І. [5], Пікус Р. В. [6, 7], Путінцев А. В. [8], Ткаченко Н. В. [9], Цуркан І. М. [10] та інші.

Разом з тим, актуальним залишається питання забезпечення належного рівня фінансової стійкості страхових компаній в умовах викликів сьогодення.

Економічна нестабільність в країні гальмує прогрес підприємств, що може призвести до їх неплатоспроможності та втрати конкурентоспроможності. Отже, підприємства повинні будувати свою діяльність з метою забезпечення фінансової стійкості, яка є важливою як для них, так і для країни в цілому. Перш за все, необхідно вміти реалістично оцінювати свої можливості та враховувати зовнішні та внутрішні загрози.

Для того, щоб фізичні та юридичні особи могли довіряти страховим компаніям і передавати їм відповідальність за своє майно та життя, страхові компанії повинні мати високу фінансову стійкість. Фінансова стабільність є ключовим фактором успішної страхової діяльності, оскільки правильне управління коштами дозволить компанії відшкодувати страхові виплати у майбутньому та уникнути банкрутства, що в свою чергу забезпечить отримання прибутку. Механізм страхування забезпечує захист юридичних та фізичних осіб від різних ризиків. Однак, якщо страховик не має достатньої платоспроможності та фінансової стійкості, це може призвести до порушення гарантій щодо страхових виплат страхувальникам, тим самим, позбавляючи сенсу саме страхування. Робота страхової компанії має одну з особливостей - отримання грошей наперед задля надання гарантій страхувальникам з боку страховика.

Перш за все потрібно розглянути сьогоденню ситуацію, яка склалась на страховому ринку, а саме кількість страхових компаній за останні 5 років (табл.1.1) [11].

За останні 5 лет спостерігається тенденція до зменшення страхових компаній в Україні майже в два рази.

Кількість страхових компанії "non-life" за 2018-2022 рр. зменшилась 49,4%, кількість страхових компанії "life" на 56%, тобто майже вдвічі.

Таблиця 1.1 – Динаміка кількості страхових компаній на страховому ринку України за 2018-2022 рр .

Рік	2018	2019	2020	2021	Станом на 01.09.2022
Загальна кількість страхових компаній	281	233	210	156	140
Кількість страхових компанії "non-life"	251	210	190	143	127
Кількість страхових компанії "life"	30	23	20	13	13

Всі ці показники дають зрозуміти, що страховики не можуть закріпитися на страховому ринку через свою фінансову ненадійність, зокрема не можуть ефективно використовувати кошти, надані страхувальниками.

Дійсно, зменшення кількості страхових компаній на страховому ринку України за останні 5 років є досить значним. Це може бути зумовлено різними факторами, такими як недостатня фінансова стійкість страхових компаній, відсутність відповідного регулювання з боку держави, недостатнє довір'я споживачів до страхових компаній тощо.

Важливо зазначити, що зменшення кількості страхових компаній не обов'язково означає зменшення загального обсягу страхових послуг на ринку. Можливо, ті компанії, які залишилися на ринку, змогли збільшити свою частку на ринку та забезпечити більш ефективне використання коштів, наданих страхувальниками.

Однак, якщо зменшення кількості страхових компаній відбувається на тлі загального зменшення обсягу страхових послуг на ринку, то це може свідчити про проблеми у функціонуванні страхової галузі в країні, які потребують уваги та додаткових заходів щодо їх вирішення.

У 2022 рік страхову діяльність здійснюють 127 страхові компанії «non-life», тобто компанії які займаються ризиковими видами страхування. Згідно з опитуванням НБУ, яке відбулось в березні 2022 року, на ринку страхування «non-

life» 42% страховиків мають проблеми з повним та своєчасним поданням звітності. 25 страховиків, на які припадає 10,5% страхового ринку, зазначають про проблеми з виконанням нормативів. З них сім найбільших за обсягами діяльності (8,9% ринку) мали проблеми з дотриманням нормативів і до війни, у 2021 році [12]. Результати свідчать про те, що всі страхові компанії мають певні проблеми, які були спричинені воєнним станом в Україні.

Вчені по різному трактують визначення фінансової стійкості. В науковій літературі прослідковується ототожнення фінансової стійкості страхової компанії з такими поняттями, як фінансова надійність і фінансова безпека страхової компанії.

Є дві сторони, які можна використовувати для оцінки фінансової стійкості страхової компанії, враховуючи її особливості діяльності [13]:

- фінансова стійкість страхової компанії як юридичної особи, яка займається господарською діяльністю з надання послуг, що полягає в ефективному використанні власного та позичкового капіталу в структурі фінансових ресурсів страхової компанії. Це допомагає забезпечити необхідний рівень платоспроможності та ліквідності;

- фінансова стійкість страхової компанії згідно з вимогами, які висуваються до страхових компаній як до суб'єктів фінансового ринку. Це полягає в створенні структури фінансових ресурсів страхової компанії, яка забезпечує формування відповідного співвідношення нормативних та фактичних запасів платоспроможності, необхідних резервів, статутного капіталу та дотримання інших вимог законодавства, що висуваються до цього виду фінансової діяльності.

У джерелах наукової літератури немає однозначного підходу щодо визначення сутності фінансової стійкості страхових компаній та її дефінітивної характеристики. Наведемо найбільш поширені у вітчизняній теорії підходи. Так, А. О. Бойко визначає фінансову стійкість страхових компаній як систему дій з фінансової, інвестиційної та організаційної сфер, спрямованих на постійне підтримання балансу між витратами та зобов'язаннями страхової компанії та

необхідними фінансовими ресурсами для їх покриття, що дозволяє ефективно розвиватися страховим компаніям, незважаючи на зміну зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на функціонування економіки [14, с.38].

За думкою В. Д. Базилевича, фінансова стійкість відображає здатність страхової компанії виконувати свої зобов'язання згідно умов договорів страхування навіть за наявності негативних впливів та змін в економічній ситуації [15].

Р. Я. Пруц визначає фінансову стійкість як економічну категорію, яка відображає стан фінансових ресурсів страхової компанії, їхній розподіл та використання, який забезпечує її платоспроможність та здатність вчасно та повністю виконувати свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками в умовах негативного впливу зовнішніх чинників, що виникають внаслідок зміни параметрів середовища [16].

Палкін А.В. визначає фінансову стійкість страховика як здатність виконувати угоди з страхування та перестраховування навіть при негативному впливі зовнішніх факторів та зміні економічної ситуації. Це означає, що страхова компанія повинна мати достатньо фінансових ресурсів, щоб забезпечити своєчасну та повну виплату зобов'язань перед страхувальниками [10].

Кожен із перелічених науковців акцентує на чинниках внутрішнього і зовнішнього середовища, які впливають на фінансову стійкість страховика, проте сутності фінансової стійкості не визначають.

Також часто в науковій літературі фінансову стійкість пов'язують з платоспроможністю компанії. Поняття "фінансової надійності" та "фінансової стійкості" досить часто вважаються ідентичними. Це підтверджується наступним визначенням: "фінансова надійність страхової компанії - це її здатність виконувати свої поточні та майбутні зобов'язання перед страхувальниками та вигодоотримувачами в рамках договорів страхування, співстрахування та перестраховування" [17].

За визначенням О. О. Шевчука, фінансова надійність страхових компаній полягає у здатності компанії зберігати стабільні фінансові потоки при впливі

незначних збурень зовнішнього середовища та забезпечувати постійне балансування або перевищення доходів над витратами по страховому фонду в цілому [18]. Однак, спірним є твердження щодо того, як саме визначається належний стан фінансових потоків та параметри цього стану.

Н. В. Ткаченко вважає, що фінансова надійність є похідною категорією від фінансової стійкості, оскільки для того, щоб стати надійним, страховик повинен мати достатній рівень фінансової стійкості, а саме забезпечити платоспроможність та здатність виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками в умовах негативних зовнішніх чинників [19].

Також Н. В. Ткаченко зазначає, що термінологічна плутанина виникає через недостатнє розуміння фундаментальних понять та недостатній аналіз концептуальних підходів до визначення фінансової стійкості та надійності страхових компаній. Вона підкреслює необхідність більш глибокого дослідження цих понять та їх взаємозв'язку для досягнення належного розуміння та використання в практичній діяльності страхових компаній.

Цілком згодні з поглядом Н. Г. Нагайчук на взаємозв'язок між фінансовою стійкістю та фінансовою безпекою страховика. Якість фінансового управління компанії має велике значення для її стійкості, адже від цього залежить, наскільки ефективно використовуються фінансові ресурси та як ефективно компанія реагує на зміни в економічному середовищі. Одночасно, зовнішні фактори, такі як регулювання державних органів, економічна кон'юнктура та інші, також впливають на фінансову безпеку страховика і мають важливе значення для забезпечення його стійкості [20].

Колектив авторів на чолі з Кнейслер О.В. пропонують під фінансовою стійкістю страхової компанії розуміти стан страховика, за якого він здатний зберегти своє конкурентне становище, конкурентні переваги, погасити всі свої зобов'язання, забезпечити стабільний і сталий розвиток, при цьому не залежати від інших компаній як страхового сектору, так і інших секторів економіки. Вважаємо, що поняття “фінансової надійності” розкривається через призму зацікавленості кредиторів у повноті та своєчасності повернення коштів, а

поняття “фінансової стійкості” ґрунтується на інтересі внутрішніх користувачів, а саме: акціонерів, менеджерів, управлінського персоналу, працівників у подальшому розвитку страхової компанії. Адже саме вони зацікавлені у тому, щоб установа продовжила своє функціонування, відновила фінансову стійкість після виконання усіх зобов'язань [4].

Цікава точка зору, яка підкреслює важливість різних аспектів фінансової стійкості та надійності для різних зацікавлених сторін. Поняття фінансової надійності в контексті забезпечення повернення коштів кредиторам є дуже важливим для оцінки фінансової стійкості страхової компанії, адже це дозволяє визначити її здатність виконувати свої фінансові зобов'язання відповідно до умов договору. Одночасно, підкреслення інтересів внутрішніх користувачів страхової компанії в контексті фінансової стійкості робить акцент на здатність компанії до забезпечення сталого розвитку та зміцнення свого становища на ринку. Це підходить до загально визначень фінансової стійкості, які включають здатність організації забезпечити стійкий розвиток, здатність погасити свої зобов'язання та зберегти свою конкурентоспроможність. Крім того, не залежати від інших компаній є важливою характеристикою фінансової стійкості, оскільки це дає можливість страховій компанії бути більш незалежною та уникнути можливих фінансових ризиків, пов'язаних з залежністю від інших компаній або секторів економіки.

Проаналізувавши визначення вчених можна зробити висновок, що фінансова стійкість - це стан страховика який досягається за рахунок проведення заходів (фінансових, а головне інвестиційних), що являють ефективний розрахунок витрат страхової компанії як внутрішніх (утримання самої страхової компанії), так і зовнішніх (страхові виплати страхувальникам при настанні страхового випадку), в результаті виконання цих заходів страхова компанія має стан при якому вона отримує стабільний прибуток та має постійний розвиток.

Систематизація дійсних даних, розгляд та аналіз чинників, окрім загально відомих факторів, які впливають на будь-які суб'єкти господарської діяльності, призводить до висновку, що фінансова стійкість страхової компанії

залежить від специфічних факторів.

На нашу думку, такими факторами є: 1) статутний фонд, його розмір, структура та склад; 2) страхові резерви (достатні для майбутніх виплат); 3) система перестраховування; 4) ступінь залучення страхової організації в інвестиційну діяльність; 5) якість страхового портфеля (величина, стійкість і структура); 6) склад і структура тарифної ставки; 7) мобільність компанії (здатність швидко й адекватно реагувати); 8) оптимальна структура страхової організації; 9) склад і структура витрат, стратегія компанії стосовно витрат; 10) інфляція, час, тривалість звітного періоду; 11) стратегія страхової компанії стосовно чистого прибутку; 12) гарантійні фонди страховика, участь у централізованих резервних фондах і добровільних фондах страхових гарантій; 13) маркетингова політика та менеджмент страхової компанії; 14) кон'юнктура ринку [2, 4, 6, 10, 13, 19].

В економічній літературі існують різноманітні підходи до створення класифікаційних схем групування факторів за певними ознаками. Нами була зроблена спроба узагальнення факторних складових забезпечення фінансової стійкості страховика для упорядкування факторів за можливістю управління ними (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Поділ факторів фінансової стійкості страховика на групи за можливістю управління

Внутрішні	Зовнішні	Змішані
якість страхового портфеля	інфляція, час, тривалість звітного періоду	статутний фонд, його розмір, структура та склад
склад і структура тарифної ставки	кон'юнктура ринку	страхові резерви
склад і структура витрат, стратегія компанії стосовно витрат		система перестраховування
гарантійні фонди страховика, участь у централізованих резервних фондах і добровільних фондах страхових гарантій		ступінь залучення страхової організації в інвестиційну діяльність
стратегія страхової компанії стосовно чистого прибутку		мобільність компанії
маркетингова політика та менеджмент страхової компанії		оптимальна структура страхової організації

Достатній розмір власного капіталу є однією з головних умов фінансової стійкості страховика, оскільки це дає можливість компанії покрити збитки, які виникають в результаті страхових випадків. Оптимальна тарифна політика допомагає страховій компанії раціонально розподіляти ризики між своїми клієнтами, що забезпечує баланс між виплатами та доходами.

Збалансований страховий портфель допомагає зменшити ризик концентрації ризиків в певних сегментах страхового ринку. Система перестраховування дає можливість страховій компанії захистити себе від можливих великих збитків, що можуть виникнути в результаті страхових випадків.

Достатній розмір страхових резервів є важливим для того, щоб мати достатньо коштів для здійснення майбутніх виплат. Оптимальна інвестиційна політика забезпечує збалансоване розподілення коштів між різними видами активів з метою забезпечення максимального доходу при мінімальному ризику. Високий рівень платоспроможності страхової компанії дає можливість компанії виконувати свої фінансові зобов'язання перед клієнтами в разі настання страхового випадку. Також стратегія компанії стосовно витрат та впровадження технологічних інновацій є важливою для того, щоб зменшити витрати та збільшити ефективність діяльності страхової компанії.

Додатково до цього можна додати також і такі загальні фактори, як репутація страхової компанії, яка визначається її історією на ринку, рівень довіри та задоволеність клієнтів, а також рейтинги та рекомендації від провідних рейтингових агенцій. Також важливою може бути географічна присутність страхової компанії, особливо якщо страхувальник шукає страхову компанію, яка має офіси або представництва у конкретній місцевості. Усі ці фактори впливають на рішення клієнта щодо вибору конкретної страхової компанії, тому вони є дуже важливими для успішної діяльності страхової компанії.

Дійсно, страхові компанії не можуть повністю контролювати зовнішні фактори, але вони можуть приймати рішення, які допоможуть зменшити їхні наслідки. Наприклад, страхова компанія може ретельно оцінити ризики, пов'язані з певними видами страхування, і встановити відповідні тарифи, щоб

збалансувати ризики та прибутки [10]. Також страхова компанія може ретельно контролювати свої фінансові ресурси, управляти ризиками та планувати свої інвестиції, щоб забезпечити стабільну фінансову базу. Важливою частиною цього є ретельна оцінка ризиків та прийняття відповідних заходів щодо їхнього зменшення.

Отже, хоча страхові компанії не можуть контролювати всі зовнішні фактори, вони можуть приймати рішення, що допоможуть зменшити їхні наслідки та зосередитися на внутрішніх факторах, які вони можуть контролювати. Наприклад, забезпечення якісної роботи всього персоналу, покращення системи управління, вдосконалення маркетингової стратегії та інші. Важливо також забезпечувати своїх клієнтів якісним обслуговуванням та наданням повного переліку всіх нюансів страхового продукту, що зменшує ймовірність непорозумінь та конфліктів. Відповідальний та відкритий підхід до клієнтів може значно підвищити довіру до компанії та збільшити кількість клієнтів.

Лише два науковці, а саме Журавльова О. Є. [21, с. 44] та Шірінян Л.В. [22, с. 73] роблять акцент на такий фактор як склад і структура витрат, стратегія компанії стосовно витрат. Цей фактор отримує все більшу значущість в умовах конкурентної боротьби на страховому ринку під впливом глобалізаційних процесів в страховій галузі.

Так, зменшення витрат на ведення справи та оптимізація витрат, пов'язаних зі страховими зобов'язаннями, є важливими для забезпечення фінансової стійкості страхової компанії [22, с. 73].

Одним зі способів зменшення витрат може бути застосування ефективних технологій та програмного забезпечення для автоматизації бізнес-процесів та підвищення ефективності роботи. Впровадження технологічних інновацій, таких як використання інтернету, мобільних додатків, штучного інтелекту, блокчейн технологій та ін., може допомогти страховикам залучити нових клієнтів та знизити витрати на обслуговування. Наприклад, використання мобільних додатків може допомогти страхувальникам спростити процес оформлення

полісів та заявок на виплати, зменшити витрати на друк та розсилку документів, зробити процес зворотного зв'язку з клієнтами більш ефективним тощо.

Крім технологічних інновацій, страхові компанії можуть знизити витрати шляхом впровадження управлінських інновацій, таких як раціоналізація процесів, оптимізація структури організації, покращення управління персоналом тощо. Наприклад, використання систем управління відносинами з клієнтами (CRM) може допомогти страховикам збільшити ефективність роботи з клієнтами та зменшити витрати на маркетингові дослідження та рекламу.

Таким чином, впровадження інновацій у страхову діяльність може допомогти знизити витрати на ведення справи та збільшити ефективність бізнесу, що в свою чергу дозволить залучити більше клієнтів та забезпечити фінансову надійність компанії.

Інновації можуть допомогти страховикам зменшити асиметрію інформації між ними та страхувальниками, що дозволяє краще розуміти потреби та вимоги клієнтів. Впровадження технологічних інновацій, таких як інтернет-платформи, мобільні додатки, використання штучного інтелекту та машинного навчання, можуть допомогти страховикам ефективніше взаємодіяти зі своїми клієнтами та зменшити витрати на обслуговування клієнтів.

Інновації є відповіддю на недосконалість теперішніх взаємозв'язків на страховому ринку, що не дозволяє учасникам ринку (страховикам, перестраховикам) знизити свої ризики і максимізувати свою продуктивність [23, с.68].

Ґрунтуючись на висновках авторського колективу Кетлін Т., Паліат П., Сегея І., можна стверджувати, що продумана програма оцифрування може забезпечити до 65% зниження витрат, 90% скорочення часу виконання ключових процесів страхування та покращити коефіцієнти конверсії більш ніж на 20% [23, с.71].

Так, використання технологічних інновацій, таких як телематика, може забезпечити більш справедливі страхові тарифи, оскільки вони базуються на конкретних даних про водіння клієнта, а не на загальних статистичних даних про

певну групу водіїв. Це може допомогти знизити вартість страхування для водіїв, які демонструють безпечну їзду, і збільшити вартість для водіїв, які демонструють ризиковане водіння. Це може забезпечити більш точну оцінку ризику і зменшити можливість страхових виплат для страховиків, що, в свою чергу, може знизити загальну вартість страхування для клієнтів.

Щороку інвестиції в технологічні інновації на страхових ринках зростають у всьому світі. Більше 8,5 мільярдів доларів зібрали компанії InsurTech у всьому світі за період з 2014 по 2018 рік, за цей час було укладено 599 угод (рис. 1.1) [24].

Рис. 1.1 – Загальне (всесвітнє) фінансування у InsurTech, 2014-2018рр.

Основними видами технологічних інновацій, які були впроваджені в страховій діяльності зарубіжними страховиками, є [23, с. 73-74]:

- Цифрові платформи - Інтернет, смартфони;
- Телематика / Телеметрія - датчики, які дозволяють приймати, передавати та обробляти дані за допомогою телекомунікацій, не впливаючи на управління віддаленими об'єктами;
- Великі дані і аналітика даних - моделювання даних для підтримки прийняття рішень;

- Компаратори (пристрої, які порівнюють) та Robo-консультанти - онлайн-сервіси, які надають автоматизоване порівняння та консультації на основі алгоритму;
- Машинне навчання та штучний інтелект - моделювання прогнозів.

Додатково можна відзначити такі технологічні інновації в страхуванні:

- Інтернет речей (IoT) - підключення до мережі різних пристроїв для збору даних та віддаленого управління ними;
- Блокчейн - технологія, що дозволяє зберігати та передавати дані в безпечному та децентралізованому середовищі;
- Розумні контракти - програмні коди, які автоматично виконуються при виконанні заданих умов;
- Голосові технології - взаємодія з комп'ютером за допомогою голосових команд;
- Розпізнавання образів та зображень - автоматична обробка великої кількості зображень для аналізу страхових ризиків та ідентифікації шахраїв.

Ці технології можуть використовуватись для автоматизації та покращення ефективності різних процесів у страховій справі, від продажу полісів та оцінки ризиків до врегулювання збитків та взаємодії з клієнтами.

Розвиток інформаційних технологій в галузі страхування дійсно може принести значні переваги, але також створює додаткові ризики. Одним із основних ризиків є збільшення загрози кібератак, яка може призвести до витоку конфіденційної інформації про клієнтів страхової компанії. Тому, якщо страхові компанії використовують технології, вони повинні забезпечити належний рівень кібербезпеки та протидії кіберзлочинності. Крім того, від страхових компаній вимагається знання та навички в області комп'ютерного програмування та проектування даних, що дозволить їм ефективно використовувати нові технології та зберігати конфіденційну інформацію в безпеці. Це може вимагати інвестицій в навчання та розвиток компетенцій працівників, що теж повинно бути уважено в розвитку цифрової стратегії страхових компаній.

Забезпечення належного рівня стійкості кожної зі складових стійкості досягається за допомогою економічних та організаційно-управлінських способів (рис. 1.2) [19].

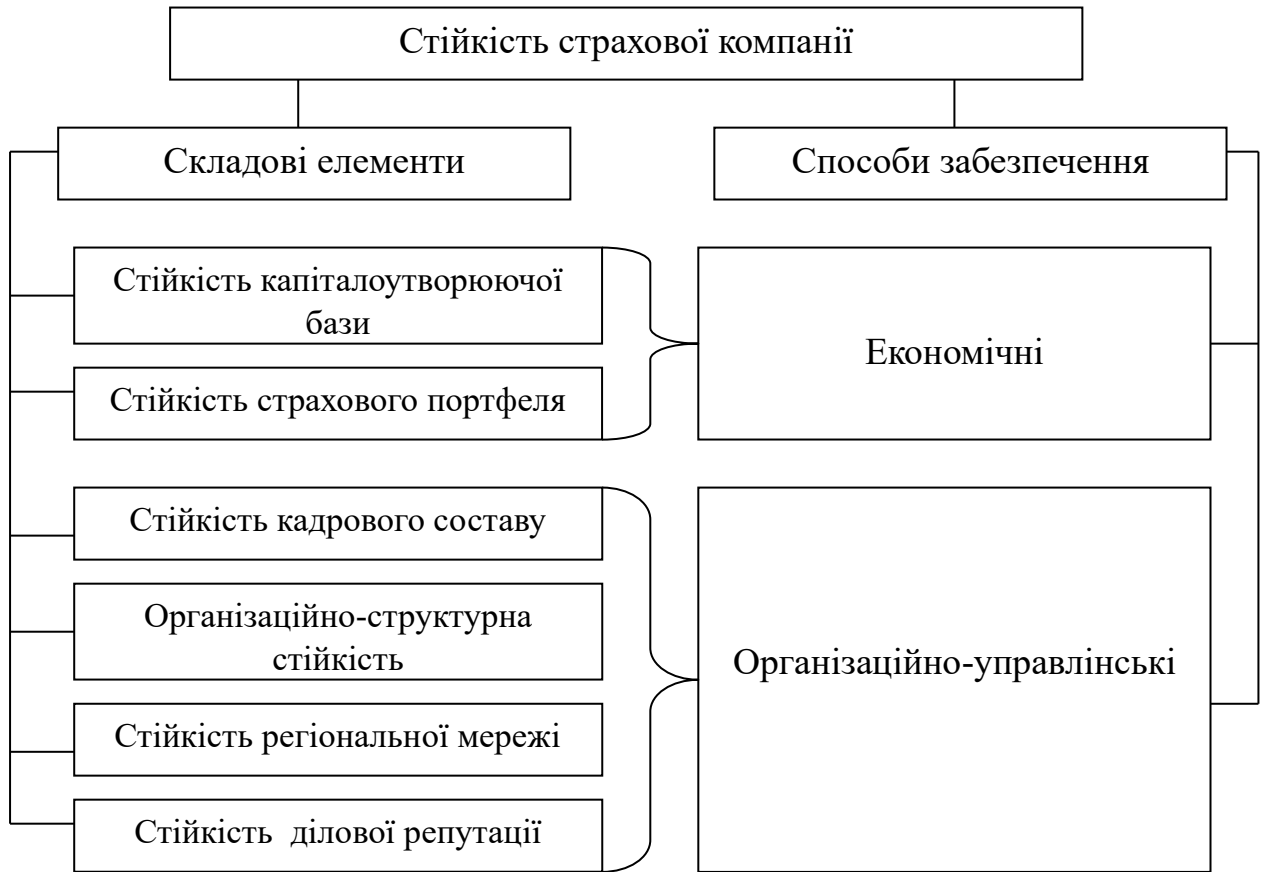

Рис. 1.2 – Складові елементи та способи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії

Україна має можливість врахувати існуючий світовий досвід щодо використання цифрових технологій в страхуванні для підвищення фінансової стійкості окремої страхової компанії. Так, автоматизація та розвиток інформаційної системи є важливими для підвищення ефективності управління страховою компанією. Це дозволяє знизити витрати на управління та оптимізувати процеси, забезпечуючи швидше та точніше прийняття рішень. Також, розвиток онлайн-страхування сприяє збільшенню клієнтської бази та покращенню обслуговування клієнтів за допомогою електронних сервісів та онлайн-консультацій. Розробка потужної інформаційної системи забезпечить

підвищення конкурентоспроможності страхової компанії та зробити її більш привабливою для потенційних клієнтів [25, с.79].

Однак, щоб досягти повної ефективності та конкурентоспроможності, українські страхові компанії повинні продовжувати розвиватися в цифровому напрямку та використовувати передові технології, такі як штучний інтелект, аналітика даних, блокчейн та інші. Водночас, необхідно враховувати ризики та забезпечувати високий рівень кібербезпеки, щоб уникнути можливих порушень даних та збереження конфіденційності клієнтів.

Враховуючи специфіку діяльності страхової компанії в контексті забезпечення фінансової стійкості, вважаємо за необхідне виділити такі її складові: стійкість капіталоутворюючої бази; стійкість страхового портфеля. Водночас уваги заслуговують організаційно-управлінські способи, за допомогою яких забезпечується фінансова стійкість страховиків, а саме: стійкість кадрового складу; організаційно-структурна стійкість; стійкість регіональної мережі; стійкість ділової репутації.

Розгляд впливу факторів, що впливають саме на діяльність конкретної страхової компанії, дозволить підвищити її рівень фінансової стабільності.

1.2. Специфіка фінансового аналізу в страхових компаніях

Зі зростанням страхового ринку, роль фінансового аналізу у діяльності страхових компаній стає все важливішою. Страхові компанії повинні систематично аналізувати свій фінансовий стан, з метою виявлення та усунення можливих недоліків у фінансовій діяльності, а також пошуку шляхів для зміцнення фінансового стану та платоспроможності компанії.

Наразі не існує єдиної рекомендованої методики фінансового аналізу, за допомогою якої можна розраховувати планові та фактичні показники, а також оцінювати фінансовий стан підприємства. Особливо бракує методики, яка б враховувала специфіку фінансів страхових компаній.

Фінансовий аналіз є глибоким, науково обґрунтованим дослідженням фінансових відносин і руху фінансових ресурсів у діяльності будь-якого підприємства.

Однак, специфіка фінансового аналізу страхових організацій полягає у особливостях страхової діяльності. Страхування, як самостійна економічна категорія, включає відносини, спрямовані на захист інтересів як окремих суб'єктів, так і суспільства в цілому, при настанні певних подій, відомих як страхові випадки.

Завданнями фінансового аналізу страхової організації є наступне [26]:

- ідентифікація фінансового стану страховика;
- виявлення рентабельності та оцінка показників фінансової стійкості;
- вивчення ефективності використання фінансового потенціалу та впливу страхових, інвестиційних операцій на фінансовий результат;
- встановлення стану страховика на страховому ринку та оцінка його фінансової конкурентоспроможності;
- оцінка ступеня виконання планових фінансових заходів та аналіз відхилень.
- оцінка заходів, спрямованих на ліквідацію виявлених недоліків і підвищення ефективності використання фінансових ресурсів і т.д.

Фінансовий аналіз повинен бути оперативним, конкретним, систематичним і об'єктивним, заснованим на принципах проведення аналізу [26].

Оперативність фінансового аналізу проявляється у негайному використанні отриманих аналітичних даних і висновків з метою вдосконалення фінансової діяльності страхової організації.

Конкретність фінансового аналізу полягає у всебічному вивченні звітних даних щодо фінансової діяльності компанії, з урахуванням всіх релевантних аспектів.

Систематичність фінансового аналізу передбачає його постійне проведення за певним планом і формами, не випадково, а регулярно.

Об'єктивність фінансового аналізу забезпечується через правильний відбір необхідного аналітичного матеріалу, його порівняння, а також критичне та неупереджене вивчення.

Так, фінансовий аналіз може бути поділений за просторовою ознакою на внутрішній (закритий) і зовнішній (відкритий) аналіз [26].

При внутрішньому аналізі досліджується фінансова діяльність лише самої аналізованої страхової організації. У цьому випадку використовується закрита інформація, яка є комерційною таємницею підприємства, а іноді й ноу-хау. Визначення переліку відомостей, що становлять комерційну таємницю, здійснюється керівником страхової організації. Кожна страхова компанія розробляє свої внутрішні норми та нормативи економічної діяльності, систему їх оцінки та регулювання, і інформація про ці норми і процеси є комерційною таємницею організації.

Зовнішній аналіз охоплює дослідження фінансової діяльності страхової організації зовнішніми користувачами інформації, такими як інвестори, кредитори, регулятори, аналітичні агентства та інші зацікавлені сторони. У цьому випадку використовуються публічно доступні дані, зокрема фінансові звіти та звіти, які страхова організація зобов'язана подавати відповідним регуляторам і органам.

Враховуючи специфіку страхової діяльності та наявність комерційної таємниці, внутрішній аналіз є важливим інструментом для розуміння та оцінки фінансового стану страхової організації, тоді як зовнішній аналіз забезпечує зовнішнім учасникам ринку необхідну інформацію для прийняття рішень.

Зовнішній аналіз проводиться з метою порівняння результатів фінансової діяльності страхової організації з іншими об'єктами. По суті зовнішній аналіз - відкритий аналіз, так як він проводиться за даними бухгалтерської та статистичної звітності, що виходить за межі страхової організації. Ці дані можуть бути використані для аналізу без шкоди фінансовій діяльності страховика, оскільки вони не є його комерційною таємницею.

Куліков С.В. аналіз фінансового стану страхової організації поділяє на такі етапи [27]:

1. Горизонтальний аналіз: Цей етап передбачає вивчення кожного фінансового показника за аналізований період. Горизонтальний аналіз дозволяє оцінити зміни показників у часовому аспекті і виявити тенденції їх розвитку.

2. Вертикальний аналіз: На цьому етапі досліджується зміна структури фінансових показників. Це означає аналіз співвідношення кожного показника до загального обсягу або до іншого базового показника. Вертикальний аналіз допомагає виявити, яку частку в загальній структурі складають окремі елементи і як ця структура змінюється з часом.

Розробка системи коефіцієнтів: На даному етапі розробляється і обирається система коефіцієнтів, які будуть використовуватися для аналізу фінансового стану страхової організації. Ці коефіцієнти можуть включати такі показники, як рентабельність, ліквідність, фінансову стійкість і т.д. Також проводиться аналіз трендів цих коефіцієнтів, що дозволяє виявити динаміку та тенденції розвитку фінансового стану організації.

Для того, щоб показники були застосовні для аналізу, вони повинні відображати стан і результати діяльності страхової організації, бути актуальними, компактними, динамічними, орієнтованими на прогнозування і допускати порівняння. Основна мета - зробити об'єктивну оцінку фінансового стану організації і виявити фактори, які можуть впливати на її розвиток і успішність.

Аналіз фінансового стану страхової організації, згідно з Куліковим С.В., включає такі блоки:

1. Оцінка ліквідності бухгалтерського балансу: Цей блок аналізу дозволяє перевірити, чи вистачає активів для покриття зобов'язань організації, а також чи можуть активи швидко перетворитися в грошові кошти для виконання поточних зобов'язань.

2. Оцінка показників фінансової стійкості: На цьому етапі аналізу досліджуються фінансові коефіцієнти, що дозволяють оцінити фінансову

стійкість страхової організації. Це включає оцінку платоспроможності, достатності власного капіталу, рівня страхових резервів, ліквідності активів та залежності від перестраховування.

3. Загальна оцінка фінансового результату: На цьому етапі проводиться аналіз фінансового результату діяльності страхової організації. Включаються показники ефективності страхових та інвестиційних операцій, а також рентабельності діяльності.

Ці блоки аналізу допомагають оцінити фінансовий стан страхової організації та зробити висновки про її платоспроможність, фінансову стійкість та результативність діяльності.

Фрумїна С.В. розрізняє зовнішній і внутрішній фінансовий аналіз [28].

Зовнішній фінансовий аналіз ґрунтується на даних бухгалтерської звітності та проводиться сторонніми зацікавленими контрагентами, власниками або державними органами поза підприємством. Основний зміст зовнішнього фінансового аналізу, проведеного партнерами підприємства на основі публічної фінансової звітності, включає:

- Аналіз абсолютних показників прибутку: Виявлення та оцінка обсягу та динаміки прибутку підприємства.
- Аналіз відносних показників рентабельності: Визначення рентабельності активів, капіталу, оборотного капіталу та інших відносних показників, що відображають досягнення підприємства у галузі рентабельності.
- Аналіз фінансового стану, ринкової стійкості, ліквідності балансу, платоспроможності підприємства: Виявлення фінансового стану та оцінка ринкової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства.
- Аналіз ефективності використання позикового капіталу: Оцінка ефективності використання позичених коштів та їх вплив на фінансові результати підприємства.
- Здійснення діагностики фінансового стану підприємства та встановлення рейтингової оцінки для емітентів цінних паперів.

Внутрішній фінансовий аналіз використовує додаткові джерела інформації, такі як системний бухгалтерський облік, дані про технічну підготовку виробництва, нормативну і планову інформацію. Внутрішній аналіз здійснюється в межах самого підприємства і спрямований на оцінку його фінансового стану, виявлення причин відхилень від планових показників та прийняття управлінських рішень для покращення ефективності діяльності.

Так, основні етапи для проведення фінансового аналізу, які Фрумїна С.В. вказує, включають [28]:

1. Попередня оцінка: На цьому етапі проводиться оцінка надійності інформації, читання та інтерпретація показників бухгалтерської звітності. Визначається загальна економічна інтерпретація показників і виявляються основні тенденції і напрямки для подальшого аналізу.

2. Експрес-аналіз поточного фінансового стану: На цьому етапі розраховуються фінансові коефіцієнти, які допомагають оцінити поточну і довгострокову платоспроможність, ділову активність, прибутковість діяльності та активність на ринку цінних паперів. Результати цього аналізу служать основою для прийняття рішень та визначення проблем, які потребують подальшого дослідження.

3. Поглиблений фінансовий аналіз: На цьому етапі залучається додаткова внутрішня і зовнішня інформація для детального дослідження фінансового стану. Цей аналіз проводиться вузьким колом фахівців, які досліджують внутрішню інформацію організації і виявляють причини виниклих проблем.

4. Прогнозний аналіз: На цьому етапі проводиться прогнозування основних фінансових показників з урахуванням прийнятих рішень. Метою є визначення, як минулі події та рішення можуть вплинути на фінансову стійкість організації.

5. Оцінка надійності інформації: Цей етап є особливо важливим для зовнішніх користувачів бухгалтерської інформації, таких як банки, постачальники, підрядники та інвестори.

Фрумїна С. В. представляє таку структуру фінансового аналізу страхової компанії [28] (рис.1.3).

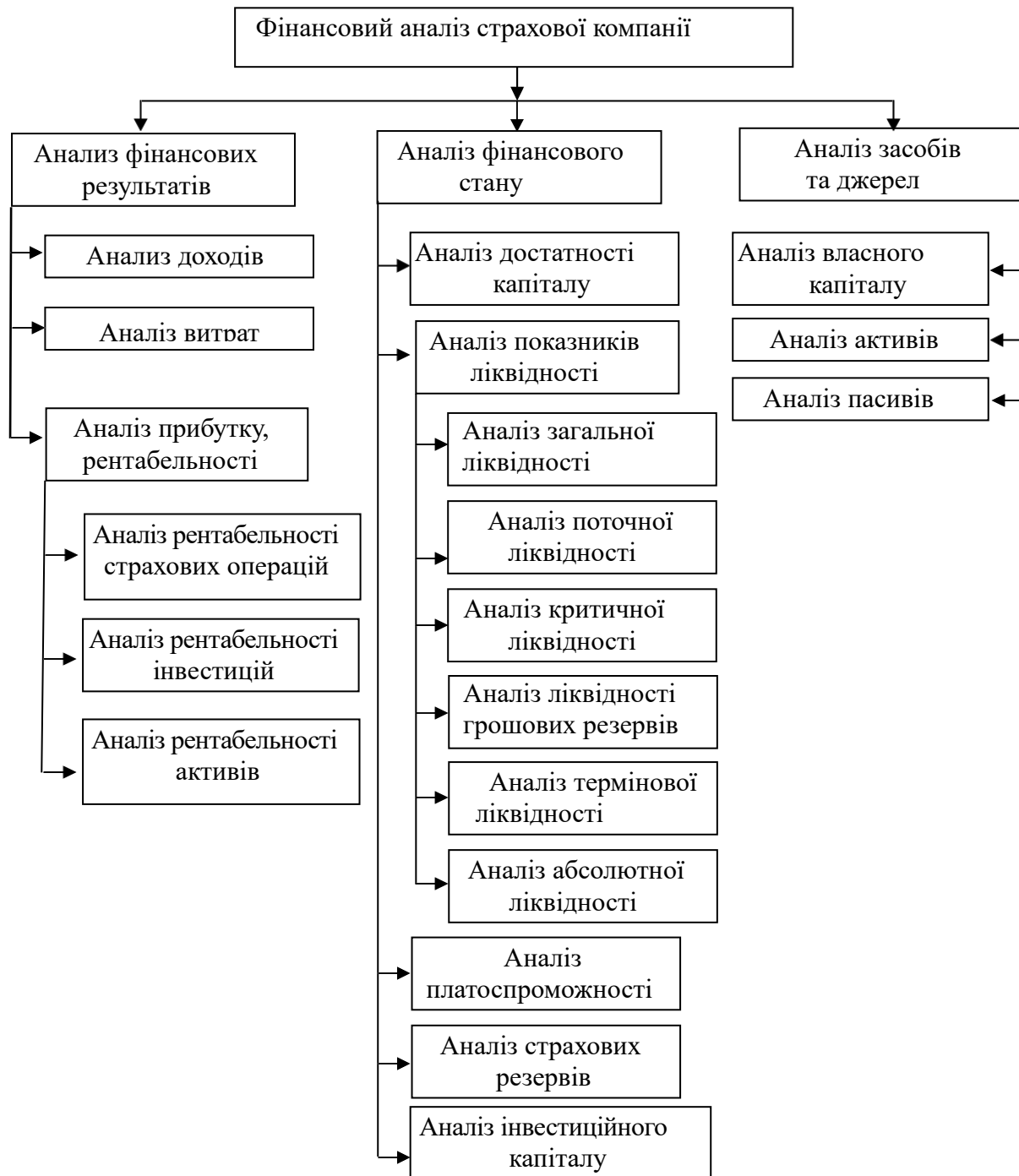

Рис.1.3 – Структура фінансового аналізу страхової компанії

Визначається достовірність інформації бухгалтерської звітності, що впливає на обґрунтованість рішень, прийнятих на основі цієї інформації.

Ці етапи допомагають провести комплексний аналіз фінансового стану організації та виявити ключові аспекти, які впливають на її фінансову стійкість і результативність.

Фінансовий аналіз страхової компанії, згідно з Кривенцовою А.М., перш за все, розглядається як аналіз фінансового стану. Фінансовий стан страхової компанії є комплексним поняттям, яке виникає в результаті взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин компанії. Він визначається сукупністю господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [29].

Під фінансовим станом страхової компанії розуміється її здатність фінансувати свою діяльність. Основні завдання аналізу фінансового стану страхової компанії, які вказує Кривенцова А.М., включають:

1. Дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства.
2. Дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства та забезпечення його власними оборотними коштами.
3. Визначення динаміки стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.
4. Оцінка становища страхової компанії на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності.
5. Визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Ці завдання допомагають оцінити фінансову стійкість, прибутковість, ефективність управління ресурсами та конкурентоспроможність страхової компанії.

До основних показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, належать такі [29]: показники оцінки майнового стану підприємства; показники ліквідності та платоспроможності; показники оцінки фінансової незалежності (показники оцінки структури джерел засобів підприємства); показники ділової активності (обертання дебіторської та кредиторської заборгованостей, обертання оборотних коштів, ресурсовіддача); показники аналізу рентабельності (прибутковості) (загальна рентабельність, аналізу оборотності капіталу та трансформації активів, аналізу рентабельності капіталу); показники позицій підприємства на ринку цінних паперів.

Фінансовий аналіз в страхових компаніях слід проводити з додержанням поетапності. Організаційний етап передбачає визначення інформаційної бази та методів проведення аналізу. Розрахунковий етап включає експертний аналіз, поглиблений аналіз фінансового стану, факторний аналіз та прогнозування. Заключний етап охоплює узагальнення та систематизацію результатів аналізу, оформлення та надання результатів, а також розроблення нової фінансової політики та програми фінансового оздоровлення [29].

Методика фінансового аналізу страхової компанії, запропонована Землячовою О.А., включає наступні аспекти [30]:

1. Аналіз майнового і фінансового потенціалу страховика.
 - Дослідження обсягу страхових премій та виплат.
 - Оцінка величини власного капіталу і страхових резервів.
2. Аналіз абсолютних та відносних показників фінансової стійкості страховика.
 - Вивчення показників платоспроможності.
 - Оцінка достатності страхових резервів.
 - Аналіз ліквідності активів та ступеня перестрахового захисту.
3. Аналіз фінансового результату.
 - Оцінка ефективності результатів страхових, інвестиційних і фінансових операцій.
 - Розрахунок рентабельності.

Ця методика дозволяє більш чітко визначити всі показники, які формують фінансовий аналіз страхової організації і дослідити майновий стан, фінансову стійкість та ефективність її діяльності.

Світлична О.С. та Сташкевич Н.М. розглядають фінансовий аналіз як механізм оцінки фінансового стану страхової компанії. Вони визначають його як процес дослідження фінансового стану та основних результатів діяльності страхової компанії з метою виявлення резервів підвищення її ринкової вартості та забезпечення реалізації стратегічних цілей розвитку [31].

Основні напрямки аналізу фінансового стану страхової компанії, вказані авторами, включають [31]:

- оцінка ефективності використання власного капіталу страхової компанії та коштів страхових резервів;
- дослідження стану страхової компанії на страховому ринку та кількісна оцінка її конкурентоспроможності;
- аналіз ефективності використання фінансових ресурсів страхової організації;
- оцінка платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості та стабільності страхової компанії;
- оцінка ефективності використання майна страхової компанії.

Аналіз фінансового стану страхових компаній здійснюється на основі аналізу їхніх фінансових звітів. Фінансові звіти надають інформацію про фінансову діяльність компанії, її активи, зобов'язання, прибуток та інші фінансові показники, які дозволяють здійснити об'єктивну оцінку фінансового стану та результатів діяльності страхової компанії.

Світлична О.С. та Сташкевич Н.М. вважають, що фінансовий аналіз поділяється на [32]:

1. Аналіз фінансової стійкості та надійності .
2. Аналіз ліквідності та платоспроможності.
3. Аналіз фактичного і нормативного запасів платоспроможності.
4. Оцінка фінансового стану страхової компанії за допомогою тестів раннього попередження.

Здійснивши аналіз вищенаведених методик для обґрунтування найбільш раціонального підходу до фінансового аналізу страхової компанії, що застосовуються в процесі здійснення аналітичних процедур, можна стверджувати, що немає одностайності думок авторів щодо напрямів, методів та завдань фінансового аналізу страхової компанії;

Для оцінки стану фінансових ресурсів пропонується велика множина різних коефіцієнтів та показників, які можуть характеризувати фінансову стійкість, платоспроможність, незалежність, стабільність та інше;

Всі розглянуті методики фінансового аналізу страхових компаній можуть відрізнятися за способами групування та підходами до аналізу показників фінансового стану. З метою визначення етапів оцінки фінансового стану страхової компанії та їх послідовності, доцільно узагальнити існуючі методичні підходи до фінансового аналізу страхових компаній.

Окремі етапи, які можна виявити в методиках фінансового аналізу страхових компаній, включають:

1. Організаційний етап: Визначення інформаційної бази та методів проведення аналізу.
2. Збір та аналіз фінансових даних: Оцінка майнового стану, ліквідності, платоспроможності, рентабельності та інших показників фінансового стану компанії.
3. Внутрішній аналіз: Аналіз ефективності використання власних ресурсів компанії, включаючи капітал та страхові резерви.
4. Зовнішній аналіз: Дослідження ринкового середовища та конкурентного положення компанії.
5. Узагальнення результатів: Оцінка загальної фінансової стійкості, розроблення рекомендацій та стратегічних заходів для покращення фінансового стану компанії.

Послідовність проведення цих етапів може варіюватися залежно від методики та особливостей аналізу. Однак, загальна мета полягає у виявленні резервів підвищення ринкової вартості страхової компанії та забезпеченні реалізації її стратегічних цілей розвитку.

Отже, проаналізувавши існуючі підходи до фінансового аналізу страхової компанії можна скласти таку схему фінансового аналізу страхової компанії (рис.1.4):

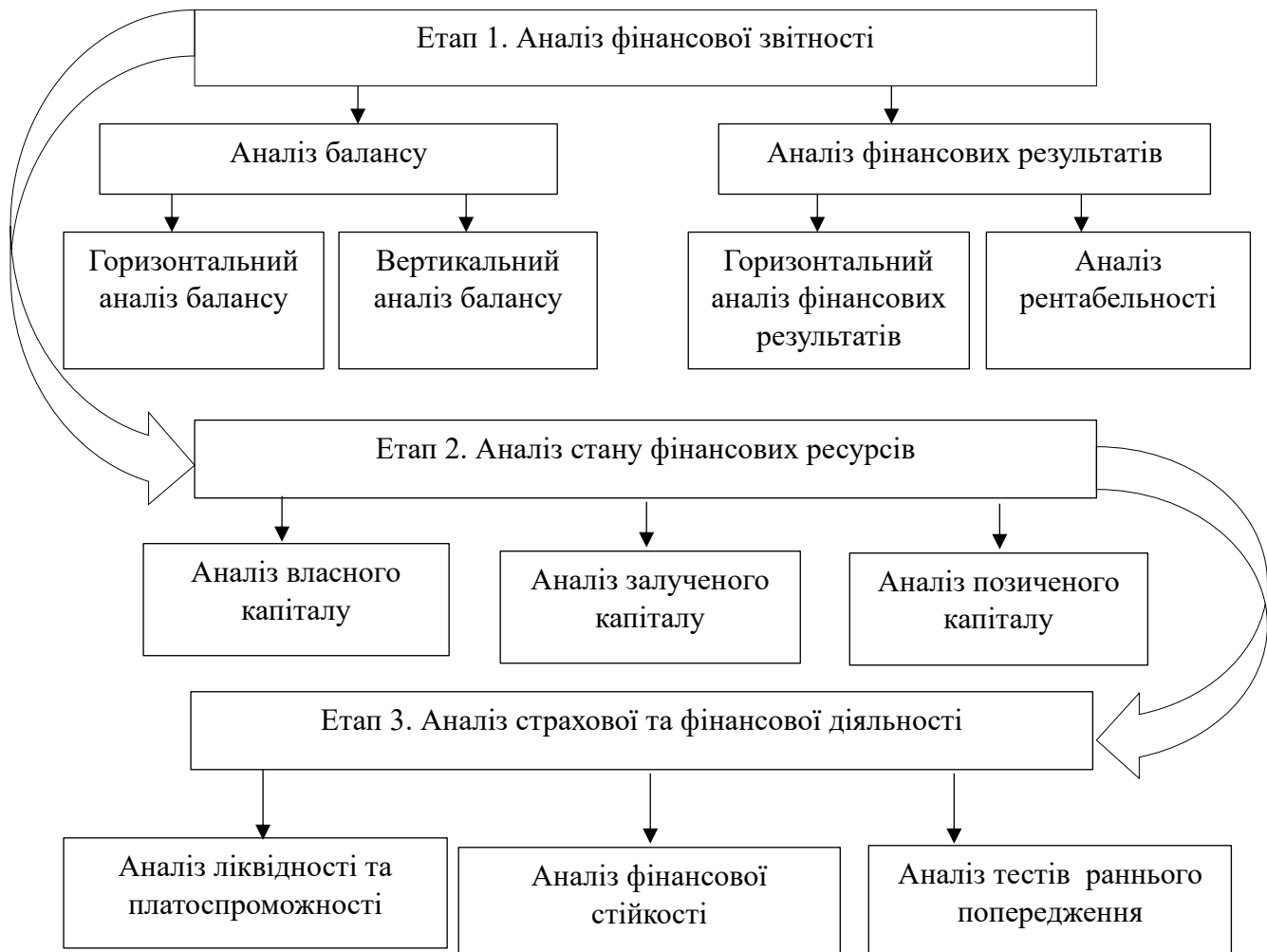

Рис.1.4 – Фінансовий аналіз страхової компанії

Як бачимо з рис.1.4. фінансовий аналіз страхової компанії складається з трьох етапів:

1. Аналіз фінансової діяльності, який поділяється на дві складові: аналіз балансу, тобто вертикальний і горизонтальний аналіз балансу; аналіз фінансових результатів, тобто горизонтальний аналіз фінансових результатів і аналіз рентабельності.

При аналізі рентабельності розраховуються такі показники: рентабельність страхових операцій, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу.

2. Аналіз стану фінансових ресурсів:

аналіз власного капіталу;
аналіз залученого капіталу;
аналіз позиченого капіталу.

3. Аналіз страхової та фінансової діяльності:

аналіз ліквідності та платоспроможності;

Ліквідність страхової компанії визначається за допомогою таких коефіцієнтів: загального коефіцієнту ліквідності, коефіцієнту швидкої ліквідності, коефіцієнту абсолютної ліквідності.

Аналіз платоспроможності здійснюється за допомогою визначення фактичного та нормативного запасу платоспроможності.

аналіз фінансової стійкості;

Фінансова стійкість оцінюється за допомогою таких показників: власні обігові кошти, коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу.

аналіз тестів раннього попередження;

Це система порівняння фактичних фінансових показників діяльності страховиків з визначеними Держфінпослуг показниками, їх узагальнення та оцінка ризиків діяльності страховиків.

Методичні підходи до прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії.

1.3. Методичні підходи до прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії

В умовах військового стану в Україні фінансова стійкість набуває все більш важливого значення. Позитивні значення показників фінансової стійкості є підґрунтям для нормального функціонування страхової компанії і поступового зростання її економічного потенціалу. Управління фінансовою стійкістю є одним із основних елементів фінансового менеджменту в страхових компаніях, необхідною передумовою їх стабільного розвитку.

Основою фінансового прогнозування є узагальнення та аналіз наявної інформації з наступним моделюванням і врахуванням факторів можливих варіантів розвитку ситуації та фінансових показників [33].

Обґрунтування фінансових показників, здійснених фінансових операцій і результативність багатьох господарських рішень досягаються під час фінансового планування та прогнозування.

Фінансове планування представляє собою цілеспрямовану діяльність держави або окремих суб'єктів господарювання по обґрунтуванню ефективності управлінських рішень з урахуванням їхньої забезпеченості джерелами фінансування, оптимізації очікуваних витрат і результатів, що заснована на пізнанні об'єктивних закономірностей розвитку суспільства.

Фінансове планування є відображенням стратегії розвитку будь-якої корпорації, спрямоване, з одного боку, на попередження помилкових дій в сфері фінансів, а з іншого, – на виявлення і використання існуючих внутрішніх резервів. Метою його здійснення є забезпечення відповідності між джерелами фінансових ресурсів і потребою в них. Як відмічають провідні вчені, при фінансовому плануванні орієнтація повинна бути на забезпечення як поточної фінансової ефективності, так і перспективної, так як це дозволить не тільки підвищити фінансову стійкість корпорації, а й уникнути значних фінансових втрат у майбутньому [34].

Страховання як галузь економіки має певні особливості. Тому фінансове планування в страховій компанії має свою специфіку, пов'язану з особливостями функціонування страхових компаній.

Специфіка фінансового планування в страховій компанії визначається наступними факторами:

- стохастичним характером формування частини страхових фондів;
- використання страхових фондів страхових компаній залежить від сфери діяльності страховика, для life-страхування використання фінансових ресурсів для страхових виплат відбувається в умовах дискретності; для non-life-страхування в умовах стохастичності;

- плануванням обсягу страхових премій та страхових виплат виходячи з невизначеності укладення договорів страхування, ймовірності настання страхових випадків;

- перестраховальною діяльністю страховика, з застосуванням варіантності планів і методів їх розробки («від досягнутого рівня», «прямого рахунку», балансового, нормативного).

Від обґрунтовано спланованої моделі діяльності страховика залежать фінансова стійкість і прибутковість страхової компанії.

Прогнозування є невід'ємною частиною процесу планування і представляє собою розробку ймовірнісного рішення про стан явища або процесу у майбутньому. Прогнозування дозволяє враховувати ймовірності поточних і майбутніх тенденцій на основі використання існуючих даних та фактів. Прогнози є життєво важливими для будь-якої організації бізнесу і для будь-якого значного управлінського рішення.

Прогноз - це ймовірна оцінка майбутнього стану страхової організації, заснована на статистичних даних минулого і теперішнього рівнів.

Прогнозування достатньо часто ототожнюють з плануванням. Однак це є неправильним. Різницю між поняттями «планування» і «прогнозування» добре відобразив Дж. Скотт Армстронг: «Планування займається тим, як би міг виглядати світ, а прогнозування – як світ буде виглядати» [35].

Процес планування ґрунтується на припущенні, що процес управління піддається регулюванню, завжди є доступні важелі управління об'єктом або процесом, а також ресурси, необхідні для виконання плану. Процес прогнозування є органічною складовою процесу планування і передбачає побудову прогнозів, що здатні показати можливі напрямки майбутнього розвитку організації, яка розглядається у тісній взаємодії з її зовнішнім середовищем. Порівняльна характеристика процесів планування і прогнозування представлена в табл. 1.3 [34].

Таблиця 1.3 – Порівняльна характеристика процесів планування і прогнозування

Ознака порівняння	Планування	Прогнозування
Місце в процесі управління	Результат прийнятого управлінського рішення	База для прийняття управлінського рішення
Характер	Має директивний характер, тобто затверджується вищим уповноваженим органом і є обов'язковим для виконання нижчими структурними підрозділами	Має суб'єктивно-об'єктивний характер, тобто результати прогнозування можуть бути враховані або проігноровані при прийнятті управлінських рішень
Варіативність	План є однозначним рішенням, навіть якщо він розробляється на варіативній основі	Прогноз має альтернативний, варіативний зміст
Характеристика процесу	Високий ступінь детермінованості і керованості процесу	Високий ступінь невизначеності і некерованості процесу, що прогнозується, ймовірнісний характер
Характеристика факторів процесу	Повністю або частково керовані фактори. В основному ендогенні і, у меншому ступені, екзогенні фактори	Повністю або частково некеровані фактори. В основному екзогенні фактори
Адресність	Завжди є відповідальний за виконання кожного етапу процесу планування	Відсутність адресності, тобто результати прогнозування можуть бути використані різними суб'єктами для власних цілей
Послідовність	Зазвичай здійснюється на основі результатів процесу прогнозування	Передує процесу планування або є його складовим елементом

Вихідним етапом планування виступає прогнозування основних напрямів фінансової діяльності підприємства, що здійснюється у процесі перспективного планування. Саме на цьому етапі відбувається визначення завдань поточного фінансового планування. Основа для розробки оперативних фінансових планів формується саме на стадії поточного фінансового планування [36].

Прогнозування може бути:

1) складовою частиною процесу планування, якщо розглядається використання методів прогнозування при розрахунку планових показників;

2) самостійним і незалежним елементом, у цьому випадку його результати служать основою для прийняття управлінських рішень, які реалізуються і виконуються у вигляді планових директивних рішень [34].

Прогнозування фінансової діяльності страхових компаній пов'язано з вирішенням низки принципових організаційних і методологічних питань.

Попередньою і важливою стадією в прогнозуванні фінансової діяльності страхових компаній є збір і аналіз статистичної інформації про їх діяльність в минулому. Це може включати такі показники, як витрати на управління, страхові премії, виплати страхових відшкодувань, прибуток та інші. Для формування чіткої і вірогідної статистичної інформації можуть використовуватись різні джерела, такі як документи компанії, різні дослідження, статистичні звіти та інші.

Після того, як зібрано достатню кількість інформації, необхідно вибрати і обґрунтувати методику і методи прогнозування. Це може включати в себе використання різних економіко-математичних моделей, таких як регресійні моделі, часові ряди, аналіз чутливості та інші. Вибір методики повинен бути здійснений на основі аналізу потреб і можливостей компанії, а також на основі попереднього аналізу зібраної статистичної інформації.

Наступним кроком є статистична оцінка якості отриманих економіко-математичних моделей. Це може включати оцінку надійності, точності та можливостей використання моделі в системі управління діяльністю страхових компаній. Для цього можуть використовуватись різні методи, такі як порівняння прогнозних результатів з фактичними даними, аналіз помилок та інші [37].

Нині наука досить далеко просунулася в розробленні технологій прогнозування. За ступенем формалізації їх можна розділити на інтуїтивні (експертні) і формалізовані (фактографічні).

Експертні (інтуїтивні) методи прогнозування припускають - це методи перевірки ймовірності виконання планових завдань під впливом обчислення можливих типів ризику з якими може зіткнутися господарюючий суб'єкт. Експертна оцінка доповнює економіко-математичне моделювання і проводиться

з метою визначення ступеня ризику під впливом тих чи інших причин, пошуку шляхів запобігання ризику, розробки альтернативних програм тощо. Після експертних оцінок можливе коригування розроблених планових завдань і прогнозів [38].

Інтуїтивні методи прогнозування можна також розділити на групи індивідуальних і колективних експертних оцінок. До групи індивідуальних експертних оцінок включені метод інтерв'ю, аналітичні доповідні записки, написання сценарію, до групи колективних оцінок – анкетування, методи комісій, “мозкових” атак (колективної генерації ідей).

Формалізовані, або фактографічні, методи засновані на фактично наявній інформації про об'єкт прогнозування і його минулий розвиток. Ці методи набагато більш формалізовані і, як правило, містять в своєму складі різний логічний або математичний інструментарій.

З позицій системного походу сукупність методів прогнозування, спрямованих на вирішення прикладних завдань аналізу об'єкта і прогнозу його розвитку в майбутньому, може бути представлена в класифікації на рис. 1.5 [38, 39].

Як видно із класифікації рис. 1.5, до групи фактографічних (формалізованих) відносяться методи прогновної екстраполяції, системно-структурні, асоціативні методи, методи випереджальної інформації та математичні методи і моделі, а експертні методи прогнозування включають як індивідуальні, так і колективні оцінки, засновані на асоціаціях і ментальних моделях відображення дійсності.

До методів екстраполяції можна включити методи найменших квадратів (МНК), експоненціального згладжування, ймовірного моделювання й адаптивного згладжування, до системно-структурних методів – методи функціонально-ієрархічного моделювання, морфологічного аналізу, матричний, сітьового моделювання, структурної аналогії.

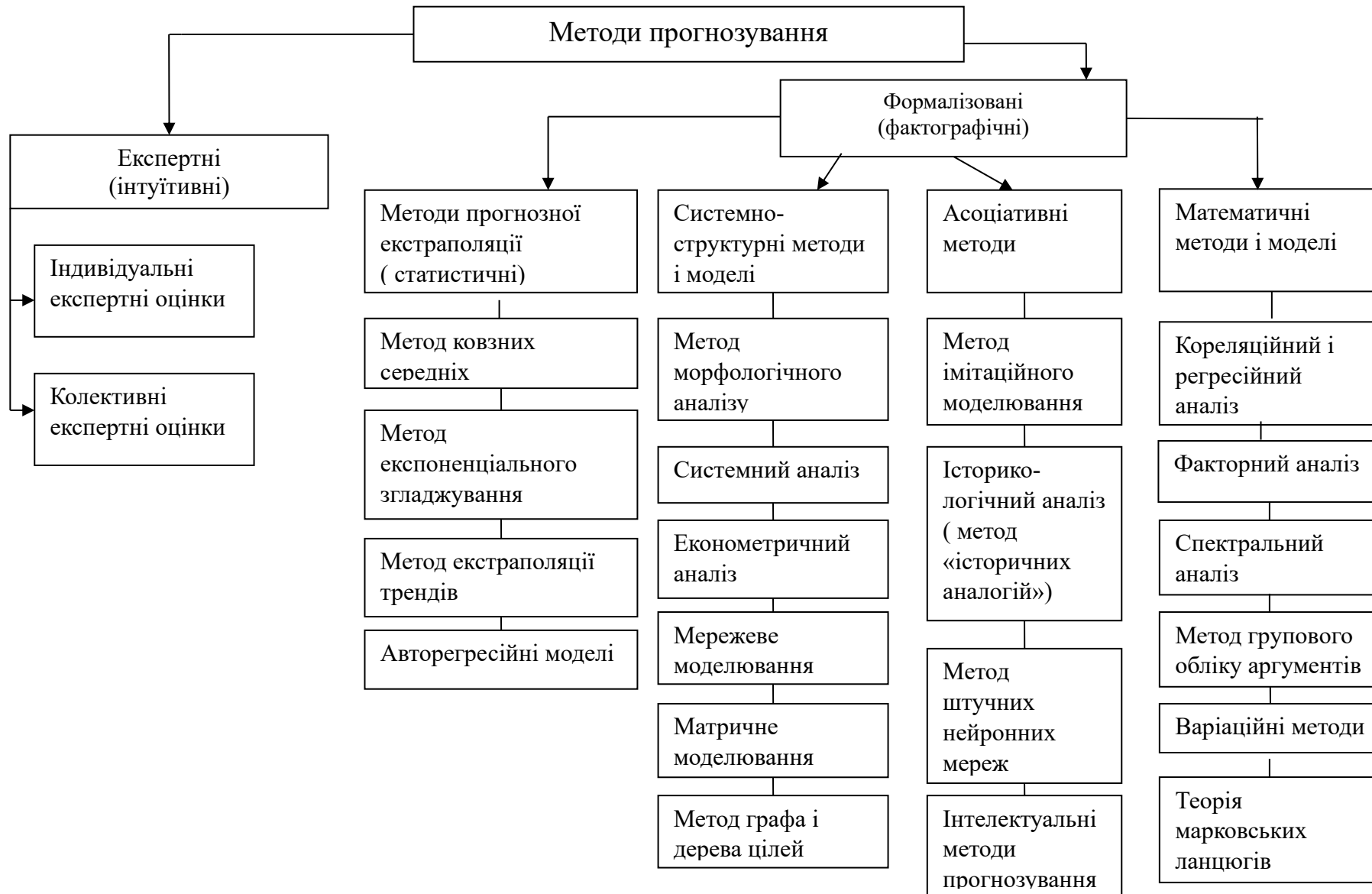

Рис. 1.5 - Класифікація методів економічного прогнозування

У практиці прогнозування економічних процесів переважають, принаймні до останнього часу, статистичні методи. Це викликано головним чином тим, що статистичні методи опираються на апарат аналізу, розвиток і практика застосування якого мають досить тривалу історію.

Всі процедури прогнозування передбачають перенесення досвіду з минулого в майбутнє. Саме прогнозування можна поділити на такі етапи:

- 1) збір даних;
- 2) редукція даних;
- 3) побудова моделі та її оцінка;
- 4) екстраполяція обраної моделі (фактичний прогноз);
- 5) оцінка отриманого матеріалу.

На першому етапі, необхідно здійснити збір та перевірку достовірності даних, що є ключовим для успішного прогнозування. Наступні етапи можуть бути виконані з використанням не відповідних даних, тому збір даних - найбільш складна і важлива частина процесу. Другий етап, редукція даних, полягає у відсіюванні зайвих даних, які не відповідають проблемі або є непотрібними. На третьому етапі, побудова та оцінка моделі передбачає підбір моделі, що найкраще відповідає зібраним даним. Простіша модель, зазвичай, більш ефективна, оскільки більш зрозуміла та прийнятна для керівництва. На четвертому етапі, екстраполяція вибраної моделі передбачає фактичне отримання прогнозу з використанням отриманих даних та вибраної моделі. На п'ятому етапі, оцінка отриманого прогнозу здійснюється шляхом порівняння обчислених величин з фактичними даними [40].

Одержуючи будь-який прогноз, важливо знати його точність, тобто провести верифікацію прогнозу. Якщо для оцінки точності апроксимації існують цілком надійні критерії (середньоквадратичне відхилення, коефіцієнт кореляції, кореляційне відношення, критерії Фішера і Стьюдента, критерії регуляризації), то для прогнозних оцінок більш правомірні інші критерії, види верифікації (пряма,

непряма, інверсна, консеквентна верифікації, верифікації повторним опитуванням, опонентом, урахуванням помилок, компетентним експертом) [41].

До методів прогнозування основних показників діяльності страхових компаній можна віднести: методи експертних оцінок; методи аналізу і прогнозування рядів динаміки; казуальні (причинно-наслідкові) методи.

Методи експертних оцінок ґрунтуються на суб'єктивному оцінюванні теперішнього стану і перспектив розвитку страхового ринку. Ці методи доцільно використовувати для кон'юнктурних оцінок, особливо у випадках, коли неможливо отримати безпосередню інформацію про явище чи процес.

Перевагою даного методу при використанні на страховому ринку є можливість прогнозувати якісні характеристики, наприклад, зміну соціально-політичного становища на ринку та ін. Однак основними недоліками експертних методів є можливий суб'єктивізм та обмеженість думок експертів.

Для аналізу і прогнозування динамічних рядів, таких як попит на страховому ринку, використовуються різні методи, включаючи математичну статистику, економетрію, теорію керованих процесів та інші. Одним з найпоширеніших підходів є моделювання залежності між попитом і факторами, що його формують.

Такі моделі можуть включати різноманітні змінні, такі як доходи населення, кількість наявних страхових продуктів на ринку, демографічні характеристики та інші. За допомогою таких моделей можна встановити, які фактори мають найбільший вплив на попит на страхові продукти, і які можуть бути використані для покращення продажів.

Інший підхід полягає у використанні трендових математико-статистичних моделей, які базуються на ідеї екстраполяції ізольованих рядів попиту. Ці моделі дозволяють прогнозувати майбутні значення попиту на основі минулих даних, з врахуванням трендів, сезонності та інших факторів.

У будь-якому випадку, для успішного моделювання попиту на страхові продукти необхідно мати достатню кількість даних, а також враховувати широкий

спектр факторів, що впливають на попит. Використання правильної моделі може допомогти страховим компаніям зрозуміти ринок і виконати більш точний прогноз попиту на їхні продукти.

На думку Ярмака О.В. та Меженського М.Ю., з наявних методів середньострокового прогнозування найбільш прийнятним є метод трендових прогнозних розрахунків [42].

Гура О. Л. та Туриця Е. Д. здійснивши прогнозування фінансової стійкості на прикладі діючого товариства вважають, що до основних методів прогнозування фінансової стійкості підприємства слід віднести методи трендового та кореляційно-регресійного аналізу. Трендовий аналіз використовується у випадку, коли необхідно виявити загальну тенденцію змін показника фінансової стійкості підприємства, що здійснюється на основі динаміки його значень у минулих періодах. Кореляційно-регресійний аналіз дає змогу врахувати умови навколишнього середовища та передбачає, що отримані результати аналізу можна використати для обґрунтування управлінських рішень щодо прогнозування і планування рівня фінансової стійкості в майбутньому періоді [43].

Інша група науковців, такі як Слободянюк О. і Орлов В. [44], обґрунтували використання методу кореляції на прикладі обробки показників валових та чистих страхових премій.

Факторні моделі попиту доцільно використовувати у тих випадках, коли передбачаються істотні відхилення майбутніх значень основних факторів формування попиту від основних тенденцій їх розвитку, що склалися у базисному періоді. Якщо ж очікується, що значення факторних ознак в прогнозному періоді будуть відповідати попереднім тенденціям, прогнози попиту доцільно розраховувати за допомогою трендових моделей.

В основі казуальних методів знаходиться пошук чинників, що визначають поведінку прогнозного показника. Пошук цих факторів здійснюється за допомогою

побудови моделей поведінки економічного об'єкта, а розбудована модель враховує розвиток взаємозалежних явищ і процесів [45].

Для вирішення завдань прогнозування фінансових показників страхових компаній в умовах невизначеності і мінливості зовнішнього середовища деякі науковці [46] вважають за доцільне використовувати методи, засновані на теорії нечітких множин. Теорія нечітких множин лежить в основі побудови нечітких регресійних моделей, які застосовуються для прогнозування рівня досліджуваного показника.

Серед показників, які характеризують фінансову стійкість страхових компаній, вважаємо доцільним виявляти тенденції зміни та прогнозувати наступні:

1. Показники, які характеризують поточну ліквідність страхової компанії (показник достатності капіталу, показник надійності, показник фінансового потенціалу, показник платоспроможності, показник поточної ліквідності).

2. Показники, які характеризують дохідність та прибутковість діяльності страховика (рівень виплат, рівень витрат, рентабельність капіталу).

3. Показники якості андеррайтингової політики та політики перестраховування (показник достатності страхових резервів, показник власного утримання ризику, показник участі перестраховиків у страхових резервах).

Прогнозування страхових операцій – найважливіший елемент успішного розвитку страхових організацій в умовах ринкової економіки.

Результати прогнозу фінансової стійкості підприємства є вихідним матеріалом для постановки реальних економічних цілей і завдань, для виявлення і прийняття найкращих управлінських рішень, для розроблення господарської та фінансової стратегії в майбутньому.

Таким чином, прогнозування фінансової стійкості підприємства дає змогу визначити головні орієнтири фінансового планування та розробити стратегію діяльності підприємства з урахуванням отриманих результатів фінансового аналізу та екстрополяції рядів динаміки.

Висновки до розділу 1

Питанням забезпечення фінансової стійкості страхових компаній приділяється все більше уваги, що пов'язано насамперед з особливостями страхової діяльності, до яких відноситься: соціальний характер страхової діяльності; складність, а часто і неможливість, точної оцінки витрат в момент продажу страхового продукту, непрозорість страхових витрат; наявність значних негативних зовнішніх ефектів у випадку визнання страхової компанії фінансово нестійкою; багаточисельність та різноманітність страхових продуктів; велика кількість страхових компаній; посилення невизначеності та нестабільності в ринкових умовах.

Фінансова стійкість страхової компанії залежить від ефективного фінансового та інвестиційного управління, здійснення розрахунків витрат та забезпечення стабільного прибутку. Це дозволяє компанії зберігати своє конкурентне становище, погасити свої зобов'язання та забезпечити сталий розвиток. Також важливо, щоб страхова компанія не залежала від інших компаній як страхового сектору, так і інших секторів економіки.

Не зважаючи на те, що ключовими елементами управління фінансової стійкості страхової компанії визначено оптимальну організацію тарифної, інвестиційної, фінансової та перестрахової політик; дотримання нормативу платоспроможності, розгляд питань забезпечення й оцінки фінансової стійкості страхової компанії є складним комплексним поняттям, дослідження якого вимагає застосування методології системного підходу. Лише розгляд в єдності структури (страхової компанії), функції (здійснення статутної діяльності), процесу (забезпечення фінансової стійкості) та волатильного впливу ризиків, утворюють вичерпний комплект взаємопов'язаних змінних, що дозволяє побудувати конструктивну модель для дослідження специфіки забезпечення й оцінки фінансової стійкості страхової компанії.

Узагальнили існуючі методичні підходи до фінансового аналізу страхових компаній та визначили етапи оцінки фінансового стану страхової компанії та послідовності їх проведення.

Першочерговими заходами у напрямі поліпшення усієї системи фінансового управління має стати послідовний комплексний підхід до процедури управління, основою якої є планування та прогнозування. Основне завдання фінансового планування в страховій компанії – спрогнозувати такий рух фінансів, який забезпечить сталий розвиток компанії у відповідності до цілей діяльності страхової компанії.

Прогнозування є невід’ємною частиною процесу планування і представляє собою ймовірнісну оцінку майбутнього стану страхової організації, засновану на статистичних даних минулого і теперішнього рівнів.

До методів прогнозування основних показників діяльності страхових компаній можна віднести: методи експертних оцінок; методи аналізу і прогнозування рядів динаміки; казуальні (причинно-наслідкові) методи.

Найважливішими показниками в фінансовому прогнозуванні фінансової стійкості страхових компаній є: показники, які характеризують поточну ліквідність страхової компанії (показник достатності капіталу, показник надійності, показник фінансового потенціалу, показник платоспроможності, показник поточної ліквідності); показники, які характеризують дохідність та прибутковість діяльності страховика (рівень виплат, рівень витрат, рентабельність капіталу); показники якості андеррайтингової політики та політики перестраховування (показник достатності страхових резервів, показник власного утримання ризику, показник участі перестраховиків у страхових резервах).

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТРАХОВОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

АТ «СК «ІНГО»

2.1. Коротка характеристика АТ «СК «ІНГО»

Приватне акціонерне товариство «Акціонерна страхова компанія «ІНГО Україна» зареєстрована в Україні у 1995 році.

ПрАТ АСК „ІНГО Україна” має власну історію розвитку. У 1990 році правонаступником відкритого страхового акціонерного товариства «Інгосстрах» в Україні стає страхове акціонерне товариство «Остра» (м. Одеса). В 1991р. утворюється Київська філія САТ «Остра». В 1994 році Київська філія САТ «Остра» перетворюється в ЗАТ «Акціонерна страхова компанія «Остра-Київ». В 2004 році контрольний пакет акцій АСК «Остра-Київ» купує ОСАТ «Інгосстрах» (Росія). АСК «Остра-Київ» входить у Міжнародну страхову групу «ІНГО». АСК «Остра-Київ» міняє назву й в 2005 році стає АСК «ІНГО Україна». В 2006 році ВСАТ «Інгосстрах» отримує 100% участі в статутному капіталі АСК «ІНГО Україна».

Юридична та фактична адреси Компанії: 01054, м. Київ, вул. Воровського, 33. Станом на 31 грудня 2022 року Компанія мала 25 філій у всіх обласних центрах України та 100 центрів продажу та обслуговування клієнтів (ЦПОК).

Структура акціонерів за 2022 рік була представлена таким чином (табл. 2.1) [47].

Предметом безпосередньої діяльності страховика може бути лише страхування, перестраховання і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управління [48].

Табл. 2.1 дає можливість зробити висновок, що вимога ЗУ «Про страхування» щодо кількості засновників страхової компанії виконується. Засновників трое: одна юридична особа та дві фізичні.

Таблиця 2.1 - Структура акціонерів АТ «СК «ІНГО»

Найменування юридичної особи засновника учасника	Місцезнаходження	Відсоток акцій (часток, паїв), які належать засновнику (від загальної кількості)	Номінальна вартість тис.грн.
NFM Investment Limited (ЕнЕфЕм Інвестмент Лімітед), HE 208205	(Республіка Кіпр)	99,99934%	305 541
Гордієнко Ігор Миколайович (Голова правління)	---	0.00032%	1
Колисецька Л.О.	---	0.00032%	1
Усього		100	305543

НБУ, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг видає страховикам ліцензію на проведення конкретних видів страхування.

Основним видом діяльності АТ «СК «ІНГО» є надання страхових послуг. Компанія має 29 ліцензій на різні види обов'язкового і добровільного страхування, надає страхові послуги корпоративним і роздрібним Клієнтам.

Пріоритетними видами страхування для Компанії є: обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів за звичайними та додатковими договорами, страхування ДЦВ, страхування наземного транспорту, страхування майна, добровільне медичне страхування, туристичне страхування при поїздках по Україні та за кордон, страхування іноземців в Україні, страхування від нещасного випадку, іпотечне страхування, страхування водного транспорту.

В 2013 році запроваджений новий вид страхових послуг, згідно з отриманою 05.06.2013 року Ліцензією на страхову діяльність у формі добровільного страхування сільськогосподарської діяльності. В 2014 році компанія отримала ще одну ліцензію зі страхування майнових ризиків при промисловій розробці родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України «Про нафту і газ». В 2019 році компанією було отримано ліцензію із добровільного страхування виданих гарантій (порук).

2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності АТ «СК «ІНГО»

Найважливішою функцією страхової компанії є безумовне забезпечення надійності свого фінансового стану, що дає змогу задовольнити будь-які претензії з боку власників полісів та договорів страхування. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про страхування” (ст. 30) зобов’язує страховиків дотримуватися певних вимог, які мають забезпечити їхню платоспроможність:

- наявність сплаченого статутного фонду;
- наявність гарантійного фонду страховика;
- створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань;
- перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності [49].

Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи) визначається шляхом вилучення із вартості майна (загальної суми активів) страховика суми нематеріальних активів і загальної суми зобов’язань, в тому числі страхових. Страхові зобов’язання приймаються рівними обсягам страхових резервів, які страховик зобов’язаний формувати у порядку, передбаченому Законом “Про внесення змін до Закону України “Про страхування” [48]. Цей Закон зобов’язує, щоб на будь-яку дату фактичний запас платоспроможності страховика перевищував розрахунковий нормативний запас платоспроможності.

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, визначається двома способами:

1) множенням суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових премій зменшується на 50% страхових премій, належних перестраховикам.

2) множенням суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових виплат зменшується на 50% виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестраховання.

На кінець 2022 року АТ «СК «ІНГО» виконувало наступні умови забезпечення платоспроможності:

- наявність сплаченого статутного фонду та наявність гарантійного фонду, представлено у табл. 2.2;

Таблиця 2.2 – Наявність сплаченого статутного фонду та гарантійного фонду АТ «СК «ІНГО» (на кінець 2022 року)

Показник	У тис. грн.	У тис. Євро
Сплачений статутний фонд	305543	7844,29
Гарантійний фонд, у тому числі:	472712	x
Додатковий капітал (ст.1410 Балансу Форма№1)	0	x
Резервний капітал (ст.1415 Балансу Форма№1)	102785	x
Нерозподілений прибуток (ст. 1420 Балансу Форма№1)	450168	x

- перевищення фактичного запасу платоспроможності над розрахунковим, представлено у табл. 2.3;

- формування страхових резервів, достатніх для майбутніх страхових виплат.

Якщо ФЗП > РЗП, то страховик вважається платоспроможним.

Також рівень платоспроможності підприємства оцінюють за наступним коефіцієнтом: (розрахункові значення наведені в табл. 2.4).

Таблиця 2.3 – Перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності

Показник	Значення, тис. грн.	Значення, тис. грн.
	2021	2022
Фактичний запас платоспроможності (нетто-актив) = загальна сума активів (рядок балансу 1300) – сума нематеріальних активів (рядок балансу 1000) – загальна сума зобов'язань (сума рядків балансу 1595, 1695)	717002,63	886643,19
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, - більша з визначених величин:		
1. (сума надходжень страхових премій за попередні 12 місяців – (сума страхових премій, що належать перестраховикам x 50 %)) x 0,18	317871,57	298421,11
2. (сума здійснених виплат протягом попередніх 12 місяців - (сума виплат, компенсованих перестраховиками x 50%)) x 0,26	229333,94	180060,0
Розмір перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом = фактичний запас платоспроможності – більша з величин нормативного запасу платоспроможності	399131,06	588222,0

- Коефіцієнт платоспроможності (Кп) характеризує достатність власних коштів страхової компанії для виконання своїх зобов'язань. Його визначаємо як відношення [50]:

$$K_n = \frac{\Phi}{H}, \quad (2.1)$$

де Φ - фактичний запас платоспроможності;

H - нормативний запас платоспроможності.

Таблиця 2.4 – Показник платоспроможності АТ «СК «ІНГО»

№ п/п	Показники	Значення		
		2020	2021	2022
1.	Коефіцієнт платоспроможності	2,48	2,25	2,97

Розрахунок платоспроможності показує, що АТ «СК «ІНГО» платоспроможна компанія, оскільки коефіцієнт платоспроможності більше 1, а фактичний запас платоспроможності також значно перевищує показники розрахункових запасів платоспроможності.

Фінансовий стан підприємства у короткостроковому періоді оцінюється показниками ліквідності, які характеризують спроможність своєчасного та повного розрахунку за короткостроковими зобов'язаннями. Від ступеня ліквідності залежить платоспроможність підприємства. Також ліквідність характеризує не тільки поточний стан компанії, а і перспективний [51].

Показники ліквідності відображають достатність по сумах і можливість за часом для покриття коштами, що перебувають у розпорядженні страхової компанії, наявних зобов'язань. Показники ліквідності розраховуються в цілому, а також з урахуванням частки перестраховиків (тобто за винятком частки перестраховиків). Показники ліквідності в цілому варто розглядати у зв'язку з необхідністю першочергового виконання прямим страховиком виниклих страхових зобов'язань по відшкодуванню збитку, у зв'язку із чим страхова компанія повинна мати запас ліквідності. Показники ліквідності можуть аналізуватися поквартально з метою виявлення тенденцій зміни ліквідності й за підсумками річних періодів, коли уточнюються обсяги зобов'язань і коштів страхової компанії СК.

Ліквідність підприємства, як відомо, можна оперативно визначити за допомогою коефіцієнтів ліквідності. Основними з них при оцінці

платоспроможності в короткостроковій перспективі є коефіцієнти абсолютної, швидкої і поточної ліквідності.

Загальна ліквідність балансу – найбільш узагальнюючий показник платоспроможності, що відображає достатність оборотних коштів у страхової організації, які можуть бути використані для погашення короткострокових зобов'язань, у тому числі й при настанні страхових випадків [28, 52]:

$$\text{Кл.з.} = \text{Ао.} : (\text{Зк.} + \text{Ср.}), \quad (2.2)$$

де Кл.з. – коефіцієнт загальної ліквідності;

Ао. – сума оборотних активів (стр. 1100...1190) ф.№1;

Зк. – короткотермінові зобов'язання (стр. 1600...1610 +1615...1690), ф.№1;

Ср – страхові резерви (стр. 1530-1180), ф.№1.

Значення цього коефіцієнта, що рекомендується, повинне бути більше 1,0.

Ця нижня границя обумовлена тим, що оборотного капіталу повинно бути щонайменше достатньо для погашення короткострокових зобов'язань і для забезпечення виплат страхових відшкодувань і страхових сум в обсязі страхових резервів, інакше страхова організація може виявитися неплатоспроможною в аналізований період часу з наслідками, що впливають із цієї ситуації [52].

Поточна ліквідність – найважливіший показник платоспроможності страхової організації. Але на відміну від показника загальної ліквідності балансу він «очищений» у чисельнику від довгострокової дебіторської заборгованості й показує поточну ліквідність балансу:

$$\text{Кл.п.} = (\text{Ао.} - \text{Дд.}) : (\text{Зк.} + \text{Ср.}) \quad (2.3)$$

де Кл.п. - коефіцієнт поточної ліквідності;

Ао. – сума оборотних активів (стр. стр. 1100...1190) ф.№1;

Дд. – довгострокові дебітори (стр. 1040), ф.№1;

Зк. – короткотермінові зобов'язання (стр. 1600...1610 +1615...1690), ф.№1;
Ср – страхові резерви (стр. 1530-1180), ф.№1.

Цей коефіцієнт дозволяє встановити поточний фінансовий стан компанії й виявити, чи здатна вона протягом звітного року погасити свої короткострокові зобов'язання за рахунок поточних активів.

Відповідно до загальноприйнятих стандартів цей коефіцієнт не повинен бути менш 1 і може перебувати в межах від 1 до 1,3.

Співвідношення менш 1 означає, що в компанії немає достатньої кількості коштів для погашення своїх короткострокових зобов'язань, а це свідчить про наявність фінансового ризику й погрози банкрутства.

Низький рівень ліквідності може бути наслідком утруднень у реалізації продукції, збільшення дебіторської заборгованості й інших причин.

Значення показника поточної ліквідності показують, що величина оборотного капіталу страхової організації повинна бути достатньою для покриття своїх короткострокових зобов'язань і виплат страхових відшкодувань і страхових сум в обсязі страхових резервів [28].

Швидка ліквідність (її також називають коефіцієнтом миттєвої ліквідності) – це основний показник ліквідності компанії або її здатностей погасити короткострокову заборгованість. Цей коефіцієнт має багато різних назв. Крім перерахованих використовуються назви «коефіцієнт лакмусового папірця», «швидкий коефіцієнт», «коефіцієнт критичної оцінки». У порівнянні з коефіцієнтом поточної ліквідності цей коефіцієнт дає уточнену оцінку ліквідності, тому що враховує найбільш ліквідну частину поточних активів (без матеріально-виробничих запасів).

Цей коефіцієнт показує відношення ліквідних коштів до короткострокової заборгованості й свідчить про здатність фірми швидко погасити свої поточні зобов'язання:

$$\text{Кл.ш.} = (\text{Гк.} + \text{Фв.} + \text{Рд.}) : \text{Зк.}, \quad (2.4)$$

де Кл.ш. – коефіцієнт швидкої ліквідності;

Гк. – грошові кошти (стр. 1165), ф.№1;

Фв. – короткотермінові фінансові вкладення (стр. 1160), ф.№1;

Рд. – розрахунки з дебіторами (стр. 1125...1155), ф.№1;

Зк. – короткотермінові зобов'язання (стр. 1600...1610 +1615...1690), ф.№1.

Цей показник виявляє відношення найбільш ліквідної частини оборотного капіталу - наявних коштів, легко реалізованих цінних паперів і дебіторської заборгованості - до короткострокових зобов'язань. Це означає, що в чисельнику не враховуються товарно-матеріальні запаси як найменш ліквідна частина поточних активів, оскільки вони можуть бути використані для погашення поточних зобов'язань тільки після їхньої реалізації.

Значення коефіцієнта зізнаються достатніми на рівні - більше 1,0. [28]. Однак у сьогоденних реаліях значення коефіцієнта перевищують рекомендоване в 3 і більше раз через те, що страховики змушені відмовлятися від довгострокових інвестицій і займатися в основному короткостроковими фінансовими вкладеннями.

Абсолютна ліквідність – коефіцієнт, що розкриває відношення найбільш ліквідної частини оборотного капіталу – коштів до поточним (короткостроковим) зобов'язанням [28, 52]:

$$\text{Кл.а.} = (\text{Гк.} + \text{Фв.}) : \text{Зк.}, \quad (2.5)$$

де Кл.а. – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

Гк. – грошові кошти (стр. 1165), ф.№1;

Фв. – короткотермінові фінансові вкладення (стр. 1160), ф.№1;

Зк. – короткотермінові зобов'язання (стр. 1600...1610 +1615...1690), ф.№1.

Серед всіх коштів, що становлять оборотний капітал страхової організації, найбільшою ліквідністю, тобто можливістю звернення до грошової форми, володіють кошти. Але оскільки коштам немає необхідності звертатися в самих себе, то говорять, що вони мають абсолютну ліквідність.

За допомогою цього коефіцієнта можна визначити, яку частку короткострокових зобов'язань здатна покрити найбільш ліквідна частина оборотного капіталу в найкоротший термін.

Значення коефіцієнта визнаються достатніми на рівні 0,5-1,0 [28].

За даними фінансової звітності розрахуємо відносні показники ліквідності та платоспроможності АТ «СК «ІНГО» за 2020 – 2022 роки. Результати розрахунків наведені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Розрахункові показники ліквідності АТ «СК «ІНГО»

№ п/п	Показники	Норматив не значення	Значення показників			Відхилення абсолютне	
					Періоди		
			2020	2021	2022	2021 до 2020	2022 до 2021
1	Коефіцієнт загальної ліквідності	> 1	1,06	1,05	1,18	-0,01	0,13
2	Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1	1,06	1,05	1,18	-0,01	0,13
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 1	3,56	2,83	3,24	-0,73	0,41
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,5-1,0	2,55	1,79	2,49	-0,76	0,7

У всіх показниках ліквідності більше важливе значення мають нижні межі показників, що рекомендуються. Верхні рекомендовані значення показників

необхідні для поточного регулювання значень виходячи зі складної практики ринкових економічних умов, інфляційних процесів, а також обсягів, умов і видів страхування, що здійснюються страховою організацією.

Коефіцієнти ліквідності АТ «СК «ІНГО» на протязі трьох років перевищують нормативні значення. Тому можна з упевненістю сказати, що страховик у змозі покрити усі свої зобов'язання у повному обсязі.

2.3. Аналіз фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО»

Однією з найважливіших умов організації страхової справи є контроль фінансової стійкості страховиків. Саме тому пріоритетною задачею в управлінні фінансовими ресурсами в страховій компанії є завдання організувати поточне і перспективне управління фінансовою діяльністю, що забезпечує платоспроможність і фінансову стійкість підприємства. Визначення ступеню фінансової стійкості страхової компанії є одним із найважливіших завдань у забезпеченні ефективної та успішної фінансової діяльності конкретної страхової компанії.

Фінансова стійкість страховика забезпечується: розміром оплаченого статутного капіталу страхової компанії; розмірами страхових резервів; оптимальним портфелем розміщення страхових резервів; системою перестраховання; обґрунтованістю страхових тарифів та інших факторів.

Основним завданням аналізу об'ємних (абсолютних) показників фінансової стійкості є кількісна оцінка діяльності страхової організації. До числа цих показників відносять: обсяг страхових премій – СП; обсяг страхових виплат - СВ ; величина власного капіталу страховика - СК; величина страхових резервів - СР.

Показник “Страхові платежі” характеризує розмір коштів, отриманих страховиком по договорах страхування й перестраховання.

Показник “Страхові виплати” характеризує розмір коштів, які фактично виплачено страховиком за страховими випадками за договорами страхування та перестраховання.

Показник “Власний капітал” відповідає сумі капіталу, вільного від зобов'язань компанії й виконання, що є додатковою гарантією, зобов'язань при відхиленні їхнього розміру від розрахункових величин. До складу власного капіталу входять: статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток, резервний фонд і інший капітал за винятком несплаченого й вилученого капіталу.

Показник “Страхові резерви” характеризує страховика на предмет забезпечення майбутніх виплат й складається з резерву незароблених премій, які відповідають страховим ризикам, які не настали на звітну дату; резервів збитків (включає зарезервовані, але ще не виплачені суми страхового відшкодування).

Дані абсолютних показників фінансової стійкості зведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Абсолютні показники фінансової стійкості, тис.грн.

№ з/п	Показник	2020	2021	2022	Відносне відхилення від попереднього періоду	
					2021 до 2020	2022 до 2021
1	Обсяг страхових премій	1645452	2000174	1779726	+354722	-220448
2	Обсяг страхових виплат	768226	928249	725796	+160023	-202453
3	Величина власного капіталу	711264	770561	958219	+59297	+187658
4	Величина страхових резервів	1126737	1306483	1517188	+179746	+210705

За результатами діяльності АТ «СК «ІНГО» на протязі 2020-2022 рр. можна зробити такі висновки. У зв'язку з військовими дії на території України та окупацією територій, де знаходилися філії компанії, частина філій призупинила свою діяльність. Зупинка роботи деяких філій призвела до зниження обсягу укладених

договорів та зібраних страхових премій. Страхові виплати в 2022 році також зменшились на 202453 тис. грн. Але щоб не втрачати клієнтів, які вважаються внутрішньоопереміщеними, компанія планує у 2023 році збільшити долю електронних договорів в преміях від фізичних осіб до 94%.

Збільшення розміру власного капіталу впродовж 2020-2022 рр. є позитивною тенденцією, яка свідчить про підвищення додаткової гарантії забезпечення виконання страхових зобов'язань.

Величина страхових резервів також має позитивну тенденцію, а саме збільшення технічних резервів в 2022 році на 210705 тис.грн. Це говорить про збільшення гарантій страхової компанії відносно майбутніх виплат страхових сум та страхового відшкодування.

Графічно динаміка зміни значень цих показників зображена на рисунку 2.1.

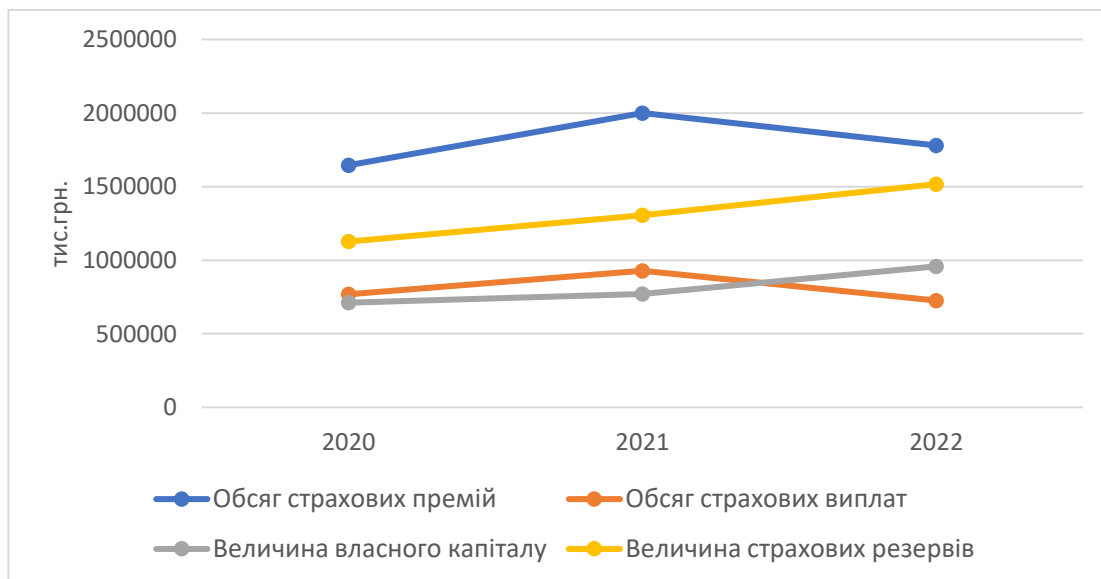

Рис. 2.1 – Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО» впродовж 2020-2022 років

У той же час відносні показники більш точно відображають фінансову стійкість страхової організації.

До показників, що характеризують фінансову стійкість відносять наступні:

- Коефіцієнт фінансової автономії. Коефіцієнт фінансової автономії відображає питому вагу власного капіталу в загальній сумі коштів, авансованих в діяльність підприємства. Розраховується за формулою [53]:

$$K_{\text{авт.}} = \text{Власні кошти (1495)Б} / \text{Вартість майна (1900)Б} \quad (2.6)$$

Нормативне значення $> 0,5$.

- Коефіцієнт фінансової залежності, високий рівень якого свідчить про загрозу банкрутства страхової компанії. Нормативне значення $< 2,0$. Цей коефіцієнт є зворотним коефіцієнту автономії. Розраховується відповідно [53]:

$$K_{\text{ф.з.}} = \text{Вартість майна (1900)Б} / \text{Власний капітал (1495)Б} \quad (2.7)$$

Збільшення цього коефіцієнту означає збільшення долі позикових коштів та втрати підприємства змоги до самофінансування.

- Коефіцієнт співвідношення залученого та власного капіталу (фінансування). Зростання показника в динаміці свідчить про збільшення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Він показує скільки залученого капіталу припадає на 1 гривню власного. Нормативне значення $\leq 0,5$. Розраховується за формулою:

$$\underline{K_{\text{спів.з.ів.к.}} = \text{Довгострокові зобов'язання (1595)Б} + \text{Поточні зобов'язання (1695)Б} / \text{Власний капітал (1495)Б}} \quad (2.8)$$

Коефіцієнт маневреності власних коштів (коефіцієнт маневреності, коефіцієнт фінансової маневреності, коефіцієнт маневреності власного капіталу) (K_m) характеризує спроможність підприємства підтримувати рівень власних оборотних коштів і поповнювати оборотні кошти за рахунок власних джерел. Показує, яка частина власного капіталу перебуває в обороті, тобто в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами. Розраховується як відношення

власних оборотних коштів до загальної величини власних коштів (власного капіталу) підприємства:

$$K_m = \frac{\text{Власний капітал (1495)Б} - \text{Необоротні активи (1000)Б}}{\text{Власний капітал (1495)Б}} \quad (2.9)$$

Значення цього показника залежить від структури капіталу і галузевої належності підприємства. Оптимальне його значення в межах від 0,2 до 0,5.

- Показник оцінки достатності страхових резервів. Оскільки страхові премії сплачуються попередньо й страховик повинен мати певні кошти для того, щоб могли в майбутньому виконати свої зобов'язання, йому необхідно зберегти частину страхової премії (нетто-частина), призначену на страхові виплати. Отже, страховик повинен зарезервувати нетто-премії, тобто сформувати страхові резерви по укладених договорах страхування.

Звідси, страхові резерви – це оцінка зобов'язань страховика, виражена в грошовій формі, по забезпеченню майбутніх страхових виплат. Наявність страхових резервів у запропонованому розмірі є гарантією платоспроможності страховика й фінансової стійкості проведених страхових операцій. Оцінку достатності страхових резервів можна провести по видах страхування життя або видам страхування іншим, чим страхування життя, через однойменний коефіцієнт:

$$K_{дср} = \frac{\text{Резерви за видами страхування, іншими ніж страхування життя}}{\text{Страхові премії-нетто}} \quad (2.10)$$

Відношення суми страхових резервів до нетто-премії по видах страхування повинне бути не менш 100% [54].

- Показник, що характеризує ступінь перестрахового захисту, визначається через коефіцієнт залежності від перестраховування ($K_{зпс}$). Розраховується як відношення страхових внесків, переданих у перестраховування, до загального обсягу страхових внесків, значення якого рекомендується у діапазоні від 5 до 50% [54]:

$$K_{зпс} = \frac{\text{Сума премій, які передано в перестраховання}}{\text{Сума премій – всього}} \quad (2.11)$$

Вплив ступеня перестраховиків на фінансовий стан страхової організації визначається тим, що незалежно від передачі ризиків у перестраховання первинний страховик (перестраховувальник) повністю несе відповідальність перед клієнтами по укладеним їм договорам страхування. Крайні границі $K_{зпс}$ свідчать про те, що якщо значення більше 50%, то страховик повністю залежить від перестраховика по забезпеченню своєї фінансової стійкості, а якщо менш 5%, то дана страхова організація практично не займається перестрахованням, тобто не дотримується гарантія фінансової стабільності страховика.

Рівень виплат (P_v), що визначає скільки копійок страховик віддає з кожної зібраної гривні як страхове забезпечення (відшкодування). Розраховується наступним чином:

$$P_v = \frac{\text{Розмір страхових відшкодувань}}{\text{Розмір зібраних страхових премій}} \quad (2.12)$$

Нормативне значення цього коефіцієнту: 40-80% [54].

Результати розрахунків наведені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Показники фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО»

№ п/п	Показники	Норма	Значення		
			2020	2021	2022
1	2	3	4	5	
1.	Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,33	0,31	0,31
2.	Коефіцієнт фінансової залежності	< 2,0	3,03	3,26	3,19
3.	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансування)	≤ 0,5	2,03	2,26	2,19
4.	Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,2 ÷ 0,5	0,94	0,93	0,92

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6
5.	Достатність страхових резервів	> 100%	92,86	88,78	100,27
6.	Коефіцієнт залежності від перестраховування	5-50%	18,77	23,42	13,69
7.	Рівень відшкодувань	40-80%	53,63	56,80	43,57

Як видно з даних табл. 2.7 коефіцієнт фінансової автономії на протязі трьох років нижчий нормативного значення. В 2021 та 2022 роках частка позичених коштів у фінансуванні компанії залишилася без змін.

Позитивним є дотримання в 2022 рр. нормативу щодо достатності страхових резервів. Коефіцієнти залежності від перестраховування знаходяться в межах нормативу, це говорить про те, що перестраховий захист портфелю ризиків достатньо надійний.

Показники «Рівня відшкодувань» знаходиться на рівні рекомендованого значення. Це свідчить про те, страхова компанія виконує свої страхові зобов'язання перед страхувальниками.

2.4. Аналіз тестів раннього попередження АТ «СК «ІНГО»

Однією з найважливіших умов організації страхової справи є контроль фінансової стійкості страховиків. Саме тому пріоритетною задачею в управлінні фінансовими ресурсами в страховій компанії є завдання організувати поточне і перспективне управління фінансовою діяльністю, що забезпечує платоспроможність і фінансову стійкість підприємства. Визначення ступеню фінансової стійкості страхової компанії є одним із найважливіших завдань у забезпеченні ефективної та успішної фінансової діяльності конкретної страхової компанії.

Фінансова стійкість страховика забезпечується: розміром оплаченого статутного капіталу страхової компанії; розмірами страхових резервів; оптимальним портфелем розміщення страхових резервів; системою перестраховання; обґрунтованістю страхових тарифів та інших факторів.

В українському законодавстві існують нормативні акти, які стандартизують здійснення аналізу діяльності страховиків, виявлення ризиків у діяльності страховиків та визначення їх фінансової стійкості. До таких документів належить Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України „Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків” № 3755 від 17 березня 2005 р. [55].

Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків розроблено з метою стандартизації процедур здійснення аналізу діяльності страховиків. Документ містить тести раннього попередження.

Тести раннього попередження — це система порівняння фактичних фінансових показників діяльності страховиків з визначеними комітетом Держфінпослуг показниками, їх узагальнення та оцінка ризиків діяльності страховиків. Тести раннього попередження використовуються для визначення рівня фінансової надійності страховиків, який розраховується за даними річної фінансової звітності, складеної відповідно до Порядку складання звітних даних страховиків, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 3 лютого 2004 р. № 39.

Відповідно до Рекомендацій здійснюється аналіз капіталу, активів, перестраховання, страхових резервів, дохідності, ліквідності і надається відповідна оцінка.

Оцінки виставляються по 4-бальній системі в залежності від діапазону, в який потрапило значення відповідного показника.

На основі проведених тестів раннього попередження страховики можуть отримати такі оцінки:

«1» (стійка) — фінансові показники знаходяться на високому рівні;

«2» (задовільна) — відсутні серйозні проблеми, фінансові показники знаходяться на середньому рівні;

«3» (гранична) — фінансовий стан викликає побоювання, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній;

«4» (незадовільна) — вважається неприпустимим, фінансовий стан є дуже нестабільним [55].

Дані, які використовуються при розрахунку показників тестів раннього попередження, їх зміст та порядок розрахунку наведені в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Дані АТ «СК «ІНГО» для розрахунку тестів раннього попередження

№ з/п	Термін	Зміст	Значення 2021., тис. грн.	Значення 2022р., тис. грн.	Відхилення, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
1	Капітал, чистий капітал	Активи по балансу за вирахуванням нематеріальних активів та зобов'язань по балансу	717002	886643	169641
2	Високоліквідні активи	Грошові кошти та їх еквіваленти	766316	1408907	642591
3	Зобов'язання, загальна сума зобов'язань	Зобов'язання по балансу	1747548	2098074	350526
4	Дебіторська заборгованість	Всі види дебіторської заборгованості відповідно до балансу	445324	420005	-25319
5	Сума чистих премій	Валовий обсяг зібраних премій за вирахуванням частки, належної перестраховикам	1531732,3	1536064	4331,7
6	Зароблені страхові платежі	Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя	1133251,5	1513075	379823,5

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6
7	Чистий прибуток (або збиток)	Чистий прибуток (збиток) відповідно до звіту	87860	159056	71196
8	Виплати і витрати	Страхові виплати та відшкодування, а також витрати, пов'язані з врегулюванням страхових випадків, збільшені на суму резервів збитків на кінець звітнього періоду та зменшені на суму резервів збитків на початок звітнього періоду	778252,3	226499,22	- 551753,08
9	Прибуток від фінансової діяльності	Дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи за вирахуванням витрат від участі в капіталі та інші фінансові витрати	75222	173323	98101
10	Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року	Сума довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, та інших фінансових інвестицій та поточних фінансових інвестицій на початок і кінець звітнього періоду, поділена на два	957397	1249025	291628
11	Чисті страхові резерви	Страхові резерви за балансом за вирахуванням частки перестраховиків у страхових резервах	1011427	1230205	218778

На основі результатів розрахунків, що наведені в табл. 2.8 можна зробити наступні висновки, що всі показники фінансової стійкості страхової компанії покращились.

Так, наприклад, сума капіталу в 2022 р. збільшилась на 169641 тис. грн., чисті страхові резерви компанії збільшилися на 218778 тис. грн., збільшився прибуток як від фінансової діяльності на 98101 тис.грн., так і чистий прибуток компанії на 71196 тис.грн. Це позитивні зміни діяльності страхової компанії.

Показники тестів раннього попередження розраховуються відповідно формул, що наведені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Методи та формули розрахунок показників тестів раннього попередження

№ з/п	Показник	Метод розрахунку	Формула*
1	2	3	4
1	Показник дебіторської заборгованості	ПДЗ = 100% * (Дебіторська заборгованість) / (Капітал)	$100 * (\Phi 1\ 1040 + 1125 + 1130 + 1135 + 1140 + 1145 + 1155 + 1045) / (\Phi 1\ 1300 - 1000 - 1595 - 1695)$
2	Показник ліквідності активів	ПЛА = 100% * (Високоліквідні активи) / (Зобов'язання)	$100 * (\Phi 1\ 1165) / (\Phi 1\ 1595 + 1695)$
3	Показник ризику страхування	ПРС = 100% * (Сума чистих премій за всіма полісами) / (Капітал)	$100 * (P1\ 010 - 020) / (\Phi 1\ 1300 - 1000 - 1595 - 1695)$
4	Зворотний показник платоспроможності	ЗПП = 100 * (Загальна сума зобов'язань) / (Капітал)	$100 * (\Phi 1\ 1595 + 1695) / (\Phi 1\ 1300 - 1000 - 1595 - 1695)$
5	Показник доходності	ПД = 100 * (Чистий прибуток) / (Капітал)	$100 * (\Phi 2: 2350) / (\Phi 1\ 1300 - 1000 - 1595 - 1695)$
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	ПА = 100 * (Виплати і витрати) / (Сума чистих зароблених премій)	$100 * (P1\ 240 + 320 + 330 + P3(K)070 - P3(\Pi)070) / P1\ 070$
7	Показник змін у капіталі	ПЗК = 100 * (Капітал (t)) / (Капітал (t-1) - 1)	$100 * ((\Phi 1\ 1300 - 1000 - 1595 - 1695)(K) / (\Phi 1\ 1300 - 1000 - 1595 - 1695)(\Pi) - 1)$

Продовження табл. 2.9

1	2	3	4
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	$PЗЧП = 100 * ((\text{Сума чистих премій } (t)) / (\text{Сума чистих премій } (t - 1)) - 1)$	$100 * (P1(\Pi) (010 - 020) / P1(K) (010 - 020) - 1)$
9	Показник незалежності від перестраховування	$ПНП = 100 * (\text{Чиста сума премій по всіх полісах}) / (\text{Валова сума премій по всіх полісах})$	$100 * P1 (010 - 020) / P1 010$
10	Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	$ПВРК = 100\% * (\text{Чисті страхові резерви}) / (\text{Капітал})$	$100 * (\Phi1 1530 - 1180) / (\Phi1 1300 - 1000 - 1595 - 1695)$
11	Показник доходності інвестицій	$ПДІ = 100\% * (\text{Прибуток від фінансової діяльності}) / (\text{Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року})$	$100 * \Phi2 (2200 + 2220 + 2240 - 2250 - 2255 - 2270) / \Phi1(1030(\Pi) + 1035(\Pi) + 1160(\Pi) + 1030(K) + 1035(K) + 1160(K)/2)$

*Формули записані відповідно до форм звітних даних, затверджених розпорядженням Держфінпослуг від 03 лютого 2004 р. № 39 «Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків».

При записі формул в цій таблиці використовують такі умовні позначення: $\Phi 1$ — баланс, $P1$ — розділ 1 звіту, $P3$ — розділ 3 звіту, $P4$ — розділ 4 звіту, (Π) — на початок річного звітного періоду, (K) — на кінець річного звітного періоду, якщо не зазначено — на кінець річного звітного періоду [55].

Результати розрахунків наведені у табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Показники тестів раннього попередження для АТ «СК «ІНГО» за 2021 та 2022 роки

№ з/п	Показник	Значення (%)		Відхилення
		2021р.	2022р.	
1	2	3	4	5
1.	Показник дебіторської заборгованості	62,11	47,37	-14,74

Продовження табл. 2.10

1	2	3	4	5
2.	Показник ліквідності активів	43,85	67,15	23,3
3.	Показник ризику страхування	213,63	173,24	-40,39
4.	Зворотний показник платоспроможності	243,72	236,63	-7,09
5.	Показник доходності	12,25	17,94	5,69
6.	Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	68,67	14,97	-53,7
7.	Показник змін у капіталі	7,35	23,66	16,31
8.	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	-12,74	-0,28	12,46
9.	Показник незалежності від перестраховування	76,57	86,31	9,74
10.	Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	141,06	138,75	-2,31
11.	Показник доходності інвестицій	7,85	13,88	6,03

Фактична оцінка кожного показника визначається шляхом порівняння розрахованого значення показника з відповідною шкалою значень (враховуючи те, якими видами страхування (життя/не життя) займається страховик.

Оскільки АТ «СК «ІНГО» – це компанія яка займається іншими видами страхування ніж життя то для аналізу тестів раннього попередження використовуємо шкалу згідно табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Оціночна шкала для показників тестів раннього попередження для страховиків, що займаються іншими видами страхування ніж страхування життя

№ з/п	Вид показника	Оціночна шкала
1	2	3
1	Показник дебіторської заборгованості	1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$
		2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$
		3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$
		4. $100 \leq \text{ПДЗ}$
2	Показник ліквідності активів	1. $95 \leq \text{ПЛА}$
		2. $80 \leq \text{ПЛА} < 95$
		3. $65 \leq \text{ПЛА} < 80$
		4. $\text{ПЛА} < 65$
3	Показник ризику страхування	1. $\text{ПРС} \leq 100$
		2. $100 < \text{ПРС} \leq 200$
		3. $200 < \text{ПРС} \leq 300$
		4. $300 < \text{ПРС}$
4	Зворотний показник платоспроможності	1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$
		2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$
		3. $50 < \text{ЗПП} \leq 75$
		4. $75 < \text{ЗПП}, \text{ЗПП} \leq 0$
5	Показник доходності	1. $50 < \text{ПД}$
		2. $25 < \text{ПД} \leq 50$
		3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$
		4. $\text{ПД} < 0$
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	1. $\text{ПА} \leq 50$
		2. $50 < \text{ПА} \leq 100$
		3. $100 < \text{ПА} \leq 110$
		4. $110 < \text{ПА}$
7	Показник змін у капіталі	1. $10 < \text{ПЗК}$
		2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$
		3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$
		4. $\text{ПЗК} \leq 0$

Продовження табл. 2.11

1	2	3
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	1. $40 \leq \text{ПЗЧП}$
		2. $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$
		3. $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$
		4. $\text{ПЗЧП} < 10$
9	Показник незалежності від перестраховання	1. $50 \leq \text{ПЗП}$
		2. $40 \leq \text{ПЗП} < 50$
		3. $30 \leq \text{ПЗП} < 40$
		4. $\text{ПЗП} < 30, 85 \leq \text{ПЗП}$
10	Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу	1. $0 < \text{ПВРК} \leq 50$
		2. $50 < \text{ПВРК} \leq 75$
		3. $75 < \text{ПВРК} \leq 100$
		4. $100 < \text{ПВРК} \leq 0$
11	Показник доходності інвестицій	1. $10 \leq \text{ПДІ}$
		2. $5 \leq \text{ПДІ} < 10$
		3. $0 \leq \text{ПДІ} < 5$
		4. $\text{ПДІ} < 0$

Відповідно до вищезазначеної шкали, в табл. 2.12 представлені розраховані оцінки тестів раннього попередження, а також фактичні оцінки з урахуванням відповідних коефіцієнтів. Загальна оцінка визначається як сума фактичних оцінок по окремих показниках, помножених на відповідні коефіцієнти враховуючи те, якими видами страхування (життя/не життя) займається страховик. Загальна оцінка округлюється до цілого числа за загальними правилами округлення [55].

Таблиця 2.12 – Оцінки тестів раннього попередження, коефіцієнти та загальна оцінка для АТ «СК «ІНГО»

№ з/п	Показник	Оцінка		Відхилення	Коефіцієнт (не життя)	Фактична оцінка з урахуванням коефіцієнту	
		2021	2022			2021	2022
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Показник дебіторської заборгованості	2	1	-1	0,04	0,08	0,04

Продовження табл. 2.12

1	2	3	4	5	6	7	8
2	Показник ліквідності активів	4	3	-1	0,10	0,4	0,3
3	Показник ризику страхування	3	2	-1	0,06	0,18	0,12
4	Зворотний показник платоспроможності	4	4	0	0,18	0,72	0,72
5	Показник доходності	3	3	0	0,06	0,18	0,18
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	2	1	-1	0,06	0,12	0,06
7	Показник змін у капіталі	2	1	-1	0,06	0,12	0,06
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	4	4	0	0,06	0,24	0,24
9	Показник незалежності від перестраховування	1	1	0	0,18	0,18	0,18
10	Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	4	4	0	0,16	0,64	0,64
11	Показник доходності інвестицій	2	1	-1	0,04	0,08	0,04
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА						2,94=“3”	2,58=“3”

Як свідчать дані табл. 2.12, загальний фінансовий стан АТ «СК «ІНГО» в 2021-2022 рр. є граничним, фінансовий стан викликає побоювання, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній.

На високому рівні, знаходяться показники: показник дебіторської заборгованості, показник обсягів страхування, показник змін у капіталі, показник незалежності від перестраховування, показник доходності інвестицій.

До негативних показників відносяться показники: Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами, показник відношення чистих страхових резервів до капіталу, зворотний показник платоспроможності. Всі ці показники отримали позначку «4» (незадовільна), що вважається неприпустимим.

Що стосується загальних результатів, то округливши суму фактичних оцінок по окремих показниках, помножених на відповідні коефіцієнти, ми отримали оцінку “3” (гранична). Тому можна зробити висновок, що у АТ «СК «ІНГО» фінансові показники знаходяться на рівні нижчому за середній рівень.

2.5. Оцінка страхового портфеля АТ «СК «ІНГО»

Питання оцінки страхового портфеля має безпосередній вплив на забезпечення фінансової надійності страховика. Страхова організація лише в тому разі може бути надійною, коли забезпечується збалансування між договорами, які закінчуються, і тими, що укладаються; коли вирівнюється ризик між видами страхування; коли забезпечується оптимальне співвідношення між доходом та ризиком по портфелю тощо. Саме тоді можна говорити про те, що фінансовому стану страховика не загрожують непередбачені великі виплати чи банкрутство та несвоєчасність виконання страхових зобов'язань [56]. Комплексна система показників оцінки страхового портфеля буде включати наступні групи показників: величини, структури, однорідності, збалансованості, доходності, збитковості та ризиковості страхового портфеля (рис. 2.2).

Показники величини страхового портфеля характеризують розміри тих складових, з яких він складається. Ідеться про обсяги сукупності чи окремі її частини (кількість елементів) та відповідні їм обсяги значень ознаки.

До таких показників можна віднести фактичну кількість застрахованих об'єктів або кількість договорів страхування, сукупність страхових премій, отриманих страховою організацією за укладеними договорами страхування, розмір сукупної страхової суми, сукупну відповідальність страховика (перестраховика) за всіма діючими договорами тощо. Кожний з цих показників дає кількісну міру тієї чи іншої ознаки страхового портфеля.

Рис. 2.2 – Показники комплексної системи показників оцінки страхового портфеля

Величина страхового портфеля як фактична кількість укладених договорів страхування. Визначаємо шляхом підсумовування всіх договорів страхування, які організація уклала протягом періоду, що аналізується, за формулою (2.13).

$$ВСП_{дс} = \sum ДС, \quad (2.13)$$

де $ВСП_{дс}$ – величина страхового портфеля за договорами страхування, укладеними страховиком;

$ДС$ – конкретний договір страхування.

Кількість укладених договорів характеризує з кількісної сторони величину страхового портфеля. Цей показник має бути якомога більшим, тобто будь-яка страхова організація має прагнути до максимізації його значення. По-перше, чим більше буде укладено договорів страхування, тим більше страхова організація отримає страхових премій. По-друге, чим більше договорів буде укладено, тим більше диверсифікованими будуть страхові ризики, які входять до складу страхового портфеля, і тим точнішими будуть розрахунки страхових тарифів, закладені при формуванні тарифікаційної сітки страховика.

Величина страхового портфеля як сукупність страхових премій, отриманих страховою організацією за укладеними договорами страхування. Визначаємо шляхом підсумовування всіх страхових премій, отриманих за кожним договором страхування (якщо їх сплата відбувається періодично), а потім і за всіма договорами, які організація уклала протягом періоду, що аналізується, за формулою (2.14).

$$\text{ВСП}_{\text{сп}} = \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^M \text{СП}_{ij}, \quad (2.14)$$

де $\text{ВСП}_{\text{сп}}$ – величина страхового портфеля за обсягом зібраних премій;

СП – j -та сплачена частина страхової премії за i -тим договором страхування.

Обсяг страхових премій також характеризує з кількісної сторони величину страхового портфеля. Цей показник має бути якомога більшим, тобто будь-яка страхова організація має прагнути до максимізації його значення. Чим більше буде отримано страхових премій, тим більшими будуть за величиною доходи страховика, отриманий прибуток та тим більше фінансово надійним він буде.

Показники збитковості страхового портфеля займають окреме важливе місце в методиці його оцінки. Під збитковістю розуміють «економічний показник, який

характеризує відношення суми збитку до відповідної базової величини» [57]. У вітчизняній страховій справі показник збитковості використовується для оцінки результатів господарської діяльності страховика і для оцінки страхового ризику.

Збитковість страхового портфеля за страховою премією ($ЗСП_{сп}$). Визначається шляхом співвідношення загальної величини страхового відшкодування до загального обсягу зібраних страхових премій за період, що аналізується, за формулою (2.15).

$$ЗСП_{сп} = \frac{\sum_{i=1}^M S_{b_i}}{\sum_{k=1}^N СП_k} = \frac{Q}{СП} \quad (2.15)$$

де $\sum_{i=1}^M S_{b_i}$ – сумарна величина відшкодувань;

$\sum_{k=1}^N СП_k$ – сумарна величина страхових премій.

Цей показник дозволяє визначити яку частку страхових премій компанія спрямовує на виплату страхових відшкодувань. Коли $ЗСП_{сп}=1$, то збитковість страхового портфеля складає 100%, тобто виплачується страхових відшкодувань стільки ж, скільки збирається страхових премій. Страхова організація починає працювати у збиток, оскільки у формулі використано бруто-премію, яка окрім виплати страхових відшкодувань має покривати витрати на ведення справи та забезпечувати отримання певної фіксованої величини прибутку.

Показники доходності та ризиковості страхового портфеля доцільно розглядати разом. Для страхової організації більш цінним є не конкретне значення того чи іншого показника, а саме їх співвідношення. Слід зауважити, що для простоти аналізу під доходністю (прибутковістю) портфеля розуміється співвідношення між величиною прибутку та витратами організації. Під ризиком розуміється коефіцієнт збитковості, тобто співвідношення між величиною страхових виплат та загальною страховою сумою. Цей показник дозволяє співставити витрати на виплату страхових відшкодувань або страхових сум з

обсягом прийнятих страхових зобов'язань. Звичайно, що чим більший ризик приймає страховик на страхування, тим більший тариф він встановить.

Співвідношення доходності до збитковості страхового портфеля. Цей показник має наближатися до 1. В даному випадку, це свідчить про те, що оцінка ризиків, які приймаються на страхування, є адекватною ціні, що встановлюється на них. В ідеалі ціна страхового портфеля повинна дорівнювати його ризику (збитковості). Цей постулат можна вивести з принципу паритетності зобов'язань страховика та страхувальника.

У загальному виді збалансований страховий портфель можна оцінити через однойменний коефіцієнт $K_{з.с.п.}$, обчислювальний як відношення сум нетто-премії до обсягу бруто-премії й змінам страхових резервів [57]:

$$K_{з.с.п.} = \frac{СПн}{СПб + ЗСР}, \quad (2.16)$$

де $СПн$ - страхові премії (внески) - нетто-перестраховування (стр. 010 - стр. 020, Р.1 звіту);

$СПб$ - страхові премії (внески), усього (стр. 010, Р.1 звіту);

$ЗСР$ - зміни страхових резервів (стр. 030 – стр. 040 + стр.050 – стр.060, Р.1 звіту).

Коефіцієнт збалансованості страхового портфеля показує частку перевищення надходжень над виплатами, тобто забезпеченість страхових виплат коштами страхових резервів. Рекомендоване значення $K_{з.с.п.}$ по накопичувальних видах страхування становить 20, по ризикових видах страхування - більше 50. Коефіцієнт дозволяє миттєво визначити правильність побудови тарифних ставок по видах страхування іншим, чим страхування життя, і по страхуванню життя. Порівнюючи його середнє значення з рекомендованим, можна довідатися, чи правильно в страховій організації здійснювався андеррайтинг по вже укладених договорах, чи є страховий портфель високоризикованим або ж збалансованим [57].

Ефективність страхових операцій $ПЕ_{с.о}$ можна визначити як відношення технічного результату до нетто-премії:

$$ПЕ_{с.о} = \frac{ВС}{СП_n} \times 100\% \quad (2.17)$$

де $ВС$ - виторг страховика або технічний результат по операціях страхування (стр. 010-стр. 020 - стр. 240 +стр. 150, Р.1 звіту); $СП_n$ - нетто-премії (стр. 010 - стр. 020, Р.1 звіту). Значення $ПЕ_{с.о}$ повинне бути більше 15% [57].

При аналізі фінансово-економічної ситуації в страховій компанії використовується показник рентабельності страхових операцій в розрахунку на грн. собівартості. Під собівартістю, як відзначалося, розуміється відношення видатків страховика (сума страхових виплат, відрахувань у страхові резерви й видатків на ведення справи) до обсягу страхової премії. Відношення чистого прибутку до собівартості - це застарілий показник страхової діяльності, що був застосовний в умовах планової економіки. У сучасних умовах частіше співвідносять чистий прибуток з обсягом страхових внесків, одержуючи значення рентабельності страхових операцій на грн. страхових внесків ($Пр_{с.о}$):

$$Пр_{с.о} = \frac{ЧП}{СП} \times 100\% , \quad (2.18)$$

де $ЧП$ - чистий прибуток (стр. 470, Р.1 звіту); $СП$ - обсяг страхових премій (стр. 010, Р.1 звіту).

Отримані значення рентабельності показують, який дохід протягом року одержував страховик з 1 грн. страхової премії, але видно, що формування рентабельності відбувалося під впливом результату страхових операцій.

Коефіцієнт рентабельності активів відображає ефективність використання майна підприємства:

$$P_{акт} = \frac{ЧП}{\bar{A}}, \quad (2.19)$$

де ЧП – сума чистого прибутку; \bar{A} - середня сума чистих активів.

Розрахунок коефіцієнтів, що характеризують страховий портфель зведено в табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Коефіцієнти, що характеризують страховий портфель АТ «СК «ІНГО»

№ п/п	Показники	Нормати вне значення	Значення показників			Відхилення абсолютне	
						Періоди	
			2020	2021	2022	2021 до 2020	2022 до 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Величина страхового портфеля як фактична кількість укладених договорів страхування	$VСП_p \rightarrow$ max	360682	213182	424957	-147500	211775
2	Величина страхового портфеля як сукупність страхових премій (ВСП _{сп}), тис.грн.	$VСП_{сп} \rightarrow$ max	1645452	2000174	1779726	+35472 2	- 220448
3	Величина страхового портфеля як розмір сукупної страхової суми, грн.	$VСП_{сс} \rightarrow$ max, але меншими темпами ніж $VСП_{сп} \rightarrow$ max	67450948 4	4005826 74	66859497 0	-273926810	+268012 296

Продовження табл. 2.13

1	2	3	4	5	6	7	8
4	Збитковість страхового портфеля за страховою премією	$ZCP_{ст} \leq 1$	0,536	0,568	0,435	+0,032	-0,133
5	Коефіцієнт збалансованості страхового портфеля, %	> 50%	87,87	85,62	92,04	-2,25	6,42
6	Ефективність страхових операцій, %	> 15%	33,74	33,37	48,42	-0,37	15,05
7	Рентабельність страхових операцій, %	↑	5,59	4,39	8,94	-1,2	4,55
8	Рентабельність активів, %	↑	4,37	3,76	5,71	-0,61	1,95

За даними табл. 2.13 можна зробити наступні висновки. Величина страхового портфеля страховика за кількістю договорів та за розміром сукупної страхової суми в 2022 році збільшилась в порівнянні з 2021 роком.

Показник збитковості страхового портфеля знаходиться в межах нормативного значення. Страхова компанія 56% зібраних страхових премій в 2021 році та 43% в 2022 році спрямовувала на виплату страхових відшкодувань.

Коефіцієнт збалансованості страхового портфеля на протязі трьох років перевищує нормативне значення, це говорить, що страховий портфель в АТ «СК «ІНГО» є збалансованим. Ефективність страхових операцій перевищує норматив, це пояснюється збільшенням перестраховиками страхових відшкодувань. Рентабельність страхових операцій АТ «СК «ІНГО» в 2020-2022 рр. позитивна.

Рентабельність активів в 2022 році зросла в порівнянні з 2021 роком і склала 5,71%. Це говорить про покращення використання активів підприємства. Тобто,

якщо в 2021 році на 1 грн. активів припадало 3,76 грн. чистого прибутку, то в 2022 році на 1 грн. активів припадало 5,71 грн. чистого прибутку.

Висновки до розділу 2

Проведений аналіз фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО» дозволили зробити такі висновки про її фінансову стійкість та фінансовий стан.

Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості свідчить про збільшення страхової діяльності, про підвищення гарантій страхової компанії відносно майбутніх виплат страхових сум та страхових відшкодувань. Збільшення розміру власного капіталу в 2022 рр. на 24,35% свідчить про забезпечення додаткової гарантії виконання страхових зобов'язань. Щодо відносних показників фінансової стійкості також спостерігається їх покращення. Позитивним є дотримання в 2022 рр. нормативу щодо достатності страхових резервів.

АТ «СК «ІНГО» є платоспроможною на протязі усіх періодах, що аналізувалися. Всі вимоги страхового законодавства щодо забезпечення платоспроможності компанією виконуються, а саме фактичний запас платоспроможності значно перевищує показники розрахункових запасів платоспроможності. Коефіцієнти ліквідності на протязі трьох років перевищують нормативні значення. Це вказує на те, що у СК достатньо засобів для погашення всіх своїх зобов'язань.

Розраховані тести раннього попередження щодо визначення рівня фінансового стану страховиків показали, що показники фінансової стійкості страхової компанії в 2022 році покращилися в порівнянні з 2021 роком. Загальний фінансовий стан АТ «СК «ІНГО» як в 2021, так і в 2022 році був граничним, тобто в компанії є проблеми, фінансові показники знаходились на низькому рівні (загальна оцінка «3»). На високому рівні, знаходяться показники: показник дебіторської заборгованості, показник

змін у капіталі, показник незалежності від перестраховування, показник доходності інвестицій.

Оцінка страхового портфеля АТ «СК «ІНГО» показала, що в 2022 році відбулося збільшення величини страхового портфеля, при чому страховий портфель є збалансованим. Показник ефективності страхових операцій перевищує норматив, але має тенденцію до зростання. Рентабельність страхових операцій АТ «СК «ІНГО» невисока. Так якщо в 2021 році з 1 грн. страхової премії компанія одержувала 4,39 грн. прибутку, то в 2022 році - 8,94 грн. прибутку.

РОЗДІЛ 3

ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ І ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

АТ «СК «ІНГО»

3.1. Прогнозування фінансової стійкості і платоспроможності АТ «СК «ІНГО» на основі аналітичного вирівнювання рядів динаміки

Показники багатьох явищ і процесів в економіці змінюються в часі.

Послідовність спостережень одного показника, впорядкована залежно від послідовно зростаючих чи спадаючих значень іншого показника, називається одновимірним динамічним рядом. Окремі спостереження динамічного ряду називаються рівнями ряду. Якщо ознакою, залежно від якої здійснюється впорядкування ряду, береться час, то такий динамічний ряд називається часовим рядом [58, с.15].

Під тенденцією економічного процесу розуміють деякі загальні напрямки розвитку процесу (явищу), довгострокову закономірність. Якщо в часовому ряду є тривала („вікова“) тенденція зміни економічного показника, то має місце тренд. Тренд U_t – це спрямованість зміни показників з часом, яка визначається шляхом обробки статистичних даних і встановлення на цій підставі тенденції їх зміни [58, с.16].

Економіко-математична динамічна модель, в якій розвиток модельованої економічної системи відображається через тренд її основних показників, називають трендовою моделлю [58, с.17].

Прогнозування здійснюється шляхом екстраполяції рядів динаміки. Головною підставою прогнозування шляхом екстраполяції часових рядів є інерційність соціально-економічних процесів. Вона передбачає, що на час прогнозування умови функціонування досліджуваного економічного об'єкта чи системи не змінюються.

Метод прогнозної екстраполяції тенденції на основі часового тренду внаслідок своєї методичної простоти є найбільш поширеним поміж інших.

Прогнозування значення конкретного показника фінансової стійкості методом екстраполяції тенденції дає об'єктивні підстави визначити, яким буде рівень фінансової стійкості на підприємстві в майбутньому періоді, якщо не вживати ніяких заходів для його поліпшення.

При аналізі динамічних рядів широко застосовуються методи екстраполяції трендів (трендове прогнозування), в яких тенденцію представляють у вигляді плавної траєкторії та описують певною функцією, яку і називають трендом

$$y = f(t), \quad (3.1)$$

де t – змінна часу.

На основі такої функції здійснюється вирівнювання динамічного ряду і прогнозування подальшого розвитку процесу.

Разом з тим, не зважаючи на значне поширення, екстраполяція трендів може бути застосована лише у тому випадку, коли розвиток явища достатньо добре описується побудованим рівнянням, а умови, які визначали тенденцію розвитку у минулому, не зазнають значних змін і у майбутньому. При додержанні цих умов екстраполяція здійснюється шляхом підстановки у рівняння тренда значення незалежної змінної t , яка відповідає величині горизонту прогнозування [59, с.75].

Рівняння тренду може бути описане широким спектром залежностей. На практиці переважно використовують функції, параметри яких мають конкретну інтерпретацію залежно від характеру динаміки. Найбільш поширеними є поліноми (многочлени), різного роду експоненти та логістичні криві.

Так, поліном 1-го ступеня, тобто лінійний тренд

$$y = a + bt \quad (3.2)$$

описує процеси, які рівномірно змінюються в часі і мають стабільні прирости ординат. Якщо знак коефіцієнта регресії b додатний, то зв'язок прямий, якщо він від'ємний, то зв'язок зворотний. При $b = 0$ зв'язку між досліджуваними ознаками немає, лінія на лінійному графіку в прямокутній системі координат проходить паралельно осі абсцис.

Поліном 2-го ступеня – квадратичне рівняння (парабола)

$$y = a + bt + ct^2 \quad (3.3)$$

здатний описати процес, характерною особливістю якого є рівноприскорене зростання або зменшення ординат.

Якщо характерною властивістю процесу є стабільна відносна швидкість (темпи приросту), то такий процес описується експонентою, яка може набувати різних форм. Основна (показникова) форма експоненти:

$$y = a \cdot b^t, \quad (3.4)$$

де b – середня відносна швидкість зміни ординати: при $b > 1$ ордината зростає з постійним темпом, при $b < 1$ – навпаки зменшується.

Експоненту також можна представити у вигляді:

- степеневі функції

$$y = a \cdot t^b; \quad (3.5)$$

- експоненційної функції

$$y = a \cdot e^{b \cdot t}, \quad (3.6)$$

де $e = 2,718$ – основа натурального логарифма.

Параметр b степеневого рівняння регресії називається коефіцієнтом еластичності. Він показує на скільки відсотків у середньому зміниться теоретичне значення результативної ознаки у зі зміною факторної ознаки t на 1 %, а параметр a – значення у при $t = 1$ [59, с.77].

Майстер трендів MS Excel підтримує поліноміальні тренди до 6-го ступеня.

Мастер діаграм” Microsoft Excel надає ще одну істотну можливість при складанні прогнозів – він дозволяє на одному графіку відобразити кілька різних типів рівнянь.

Основним вимірником міри точності прогнозу є його помилка.

Помилка прогнозу – апостеріорна величина відхилення прогнозу від дійсного стану об'єкта. Помилка прогнозу не визначає однозначно якість прогнозу, тому що вона значною мірою залежить від прийнятих на підставі прогнозу рішень і їх реалізації [60, с.21].

Основні характеристики, які використовуються для оцінювання якості прогнозу можна поділити на дві групи: абсолютні показники помилки прогнозу та відносні помилки прогнозу.

Абсолютні показники помилки прогнозу дозволяють кількісно визначити величину розбіжності між прогнозом і фактом спостереження в одиницях вимірюваної змінної. Розрізняють такі характеристики [60, с.22]:

$$\text{- Помилка прогнозу } e_j = y_j - \hat{y}_j, \quad (3.7)$$

де y_j – фактичне значення змінної для j -го виміру; \hat{y}_j – прогнозне значення досліджуваної змінної.

- Абсолютна помилка прогнозу:

$$\Delta_j = |y_j - \hat{y}_j|. \quad (3.8)$$

- Середня абсолютна помилка прогнозу (the mean absolute error):

$$MAE = \frac{\sum_{j=1}^N |y_j - \hat{y}_j|}{N}. \quad (3.9)$$

- Середнє квадратичне відхилення (the root mean square error):

$$RMSE = \sqrt{\frac{\sum_{j=1}^N (y_j - \hat{y}_j)^2}{N}}. \quad (3.10)$$

- Середній квадрат помилки (mean square error):

$$MSE = \frac{1}{N} \sum_{j=1}^N e_j^2. \quad (3.11)$$

- Сума квадратів помилки (sum square error):

$$SSE = \sum_{j=1}^N e_j^2. \quad (3.12)$$

Найчастіше останні два показники використовуються при виборі оптимального методу прогнозування. У більшості статистичних пакетів дані показники використовуються як критерії вибору моделі. Значення всіх перерахованих вище показників залежать від масштабу вимірювань, який у ряді випадків (зокрема, при міжоб'єктних зіставленнях) зменшує об'єктивність оцінок. Для того щоб уникнути цього, використовують відносні показники вимірювань помилки прогнозу, виражені в частках одиниці або у відсотках. Дані показники утворюють другу групу – відносні помилки прогнозу:

Відносна помилка прогнозу:

$$\varepsilon_j = \frac{|y_j - \hat{y}_j|}{y_j} 100\%. \quad (3.13)$$

Середня абсолютна відсоткова помилка (mean absolute percentage error):

$$MAPE = \frac{1}{N} \sum_{j=1}^N \frac{|y_j - \hat{y}_j|}{y_j} 100\%. \quad (3.14)$$

Показник, як правило, використовується для порівняння точності прогнозів різнорідних об'єктів прогнозування, оскільки в ньому застосовуються відносні величини. Вважається, що прогноз має високу точність, якщо $MARE < 10\%$. Прогноз має гарну точність, якщо значення даного показника знаходиться між 10 і 20 %. Прогноз має задовільну точність за умови, що $20\% > MARE < 50\%$. Якщо значення показника більше за 50 %, то такий прогноз має незадовільну точність.

Як порівняльний показник точності прогнозу можна назвати розрахунок коефіцієнта кореляції між прогнозованими значеннями показника та фактичними його значеннями на періоді попередження прогнозу:

$$R_{\hat{y}y} = \frac{cov(\hat{y}y)}{\sigma_{\hat{y}}\sigma_y}, \quad (3.15)$$

де $cov(\hat{y}y)$ – коефіцієнт коваріації прогнозних та фактичних значень змінних на відрізьку періоду попередження;

$\sigma_{\hat{y}}: \sigma_y$ – стандартні помилки прогнозного та фактичного рядів на відрізьку періоду попередження.

Використовуючи даний коефіцієнт в оцінці точності прогнозу варто пам'ятати, що коефіцієнт парної кореляції в силу своєї сутності відбиває лінійне співвідношення величин, що корелюються і характеризує лише взаємозв'язок між тимчасовим рядом фактичних значень і рядом прогнозних значень ознак. І навіть якщо коефіцієнт кореляції $R = 1$, те це ще не припускає повного збігу фактичних і прогнозних оцінок, а свідчить лише про наявність лінійної залежності між тимчасовими рядами прогнозних і фактичних значень ознаки.

Для оцінки якості рівняння тренду в MS Excel автоматично розраховується коефіцієнт детермінації R^2 , який показує, яка доля варіації спостережуваного показника (Y) пояснюється за рахунок фактору часу (t) при даній формі тренду. Більше значення коефіцієнта детермінації R^2 відповідає кращому рівнянню регресії.

Але цей критерій не є досить надійним і достовірним, тому застосовують інші методи, зокрема, наприклад, звіряють контрольну суму теоретичного (розрахованого за рівнянням тренду) ряду з сумою значень вихідного ряду.

Розрахунок теоретичного ряду виконується за формулою тренду, яка відображається на діаграмі при відповідній установці, звичайними методами роботи з формулами аркуша MS Excel. Для цього слід задати на робочому аркушеві значення періодів (моментів часу), формулу тренду ввести за правилами MS Excel у першу комірку діапазону значень показника, задати у формулі посилання на відповідну комірку моменту часу (періоду), розширити формулу на усі комірки значень періодів [61].

Використовую фінансову звітність АТ «СК «ІНГО» за період 2013-2022 рр. побудуємо прогнози показників фінансової стійкості.

За кожний рік було розраховано 9 показників, п'ять з яких характеризують забезпеченість підприємств власними і позиковими засобами, три коефіцієнта ліквідності, один показник платоспроможності.

Використав майстер трендів MS Excel були побудовані трендові моделі показників, що описують стан фінансової стійкості страхової компанії и отримані показники зведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Результати моделювання показників фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО»

Розрахунковий показник	Тренд	Модель	Коефіцієнт детермінації, R^2
1	2	3	4
1. Коефіцієнт автономії y_1	1.Лінійний	$Y = -0,0122x + 0,4235$	0,7848
	2.Логарифмічний	$Y = -0,046\ln(x) + 0,4261$	0,6592
	3.Степеневий	$Y = 0,4307x^{-0,129}$	0,6308
	4.Експоненційний	$Y = 0,4278e^{-0,034x}$	0,7803
	5.Поліноміальний	$Y = 0,0006x^3 - 0,0098x^2 + 0,0343x + 0,3694$	0,8536

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
2. Коефіцієнт фінансової залежності y_2	1.Лінійний	$Y = 0,0969x + 2,3033$	0,8105
	2.Логарифмічний	$Y = 0,3639\ln(x) + 2,2866$	0,67
	3.Степеневий	$Y = 2,319x^{0,1293}$	0,6982
	4.Експоненційний	$Y = 2,3346e^{0,0343x}$	0,8132
	5.Поліноміальний	$Y = -0,0044x^3 + 0,0752x^2 - 0,2662x + 2,7375$	0,8767
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу y_3	1.Лінійний	$Y = 0,0322x + 1,1311$	0,4147
	2.Логарифмічний	$Y = 0,103\ln(x) + 1,1527$	0,2484
	3.Степеневий	$Y = 1,1599x^{0,0757}$	0,2604
	4.Експоненційний	$Y = 1,1415e^{0,0237x}$	0,4341
	5.Поліноміальний	$Y = 0,0015x^3 - 0,014x^2 + 0,0331x + 1,2256$	0,6995
4. Коефіцієнт фінансового ризику y_4	1.Лінійний	$Y = 0,097x + 1,3035$	0,8101
	2.Логарифмічний	$Y = 0,3642\ln(x) + 1,2866$	0,67
	3.Степеневий	$Y = 1,3348x^{0,2017}$	0,7128
	4.Експоненційний	$Y = 1,3498e^{0,0533x}$	0,8123
	5.Поліноміальний	$Y = -0,0044x^3 + 0,0753x^2 - 0,2666x + 1,7377$	0,8764
5. Достатність страхових резервів y_5	1.Лінійний	$Y = -2,0579x + 111,74$	0,2556
	2.Логарифмічний	$Y = -7,041\ln(x) + 111,06$	0,1754
	3.Степеневий	$Y = 110,04x^{-0,065}$	0,1664
	4.Експоненційний	$Y = 110,91e^{-0,019x}$	0,2565
	5.Поліноміальний	$Y = 0,3508x^3 - 5,7048x^2 + 23,723x + 83,471$	0,5363
6. Коефіцієнт загальної ліквідності y_6	1.Лінійний	$Y = -0,0786x + 1,7553$	0,8053
	2.Логарифмічний	$Y = -0,324\ln(x) + 1,8119$	0,8006
	3.Степеневий	$Y = 1,8632x^{-0,238}$	0,7619
	4.Експоненційний	$Y = 1,7918e^{-0,058x}$	0,8345
	5.Поліноміальний	$Y = 0,0042x^3 - 0,0601x^2 + 0,1395x + 1,5979$	0,9624
7. Коефіцієнт швидкої ліквідності y_7	1.Лінійний	$Y = 0,0068x + 2,9656$	0,0027
	2.Логарифмічний	$Y = 0,0059\ln(x) + 2,994$	0,0028
	3.Степеневий	$Y = 2,983x^{-7E-04}$	0,0001
	4.Експоненційний	$Y = 2,9477e^{0,002x}$	0,0028
	5.Поліноміальний	$Y = 0,0039x^3 - 0,0521x^2 + 0,1703x + 2,8966$	0,0915
8. Коефіцієнт абсолютної ліквідності y_8	1.Лінійний	$Y = 0,0167x + 1,9291$	0,0146
	2.Логарифмічний	$Y = 0,0458\ln(x) + 1,9516$	0,0065
	3.Степеневий	$Y = 1,9421x^{0,0134}$	0,0065
	4.Експоненційний	$Y = 1,9118e^{0,0065x}$	0,0152
	5.Поліноміальний	$Y = 0,0087x^3 - 0,1261x^2 + 0,4914x + 1,5546$	0,2565
9. Коефіцієнт платоспроможності y_9	1.Лінійний	$Y = 0,0145x + 1,1973$	0,055
	2.Логарифмічний	$Y = 0,0484\ln(x) + 1,2038$	0,0361
	3.Степеневий	$Y = 1,2032x^{0,0332}$	0,0364
	4.Експоненційний	$Y = 1,1967e^{0,0101x}$	0,0571
	5.Поліноміальний	$Y = 0,0055x^3 - 0,0824x^2 + 0,3426x + 0,9052$	0,4613

Тенденція зміни всіх показників фінансової стійкості має вигляд полінома третього ступеня, тобто значення показників знижуються до певного періоду часу, а потім збільшуються, або навпаки.

Для того щоб зробити висновок про ефективність отриманої моделі й про можливість її використання для прогнозування, необхідно визначити середній відсоток відхилень теоретичних (розрахункових) значень показників від фактичних, тобто визначити середню помилку прогнозу (табл. 3.2).

Трендові моделі коефіцієнту автономії, коефіцієнту фінансової залежності, коефіцієнту маневреності власного капіталу та коефіцієнту фінансового ризику мають високу точність прогнозу. Їх відносні помилки менше 10%. Оцінка якості прогнозування моделлю поліному третього ступеня коефіцієнтів фінансової стійкості дає можливість стверджувати про доцільність їх прогнозу за допомогою цього тренду.

Розрахуємо прогнозні значення коефіцієнтів фінансової стійкості на період 2023 р.

Коефіцієнт автономії:

$$K_{авт. 2023} = 0,0006 \cdot 11^3 - 0,0098 \cdot 11^2 + 0,0343 \cdot 11 + 0,3694 = 0,359$$

Коефіцієнт фінансової залежності:

$$K_{ф.з. 2023} = -0,0044 \cdot 11^3 + 0,0752 \cdot 11^2 - 0,2662 \cdot 11 + 2,7375 = 3,052$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу:

$$K_{ман.вк 2023} = 0,0015 \cdot 11^3 - 0,014 \cdot 11^2 + 0,0331 \cdot 11 + 1,2256 = 1,892$$

Коефіцієнт фінансового ризику:

$$K_{ф.р. 2023} = -0,0044 \cdot 11^3 + 0,0753 \cdot 11^2 - 0,2666 \cdot 11 + 1,7377 = 2,06$$

Оцінку якості прогнозування коефіцієнтів ліквідності за допомогою трендових моделей здійснено в табл. 3.3. Найменша помилка серед п'яти моделей для коефіцієнтів ліквідності займає модель поліному третього ступеня.

Таблиця 3.2 – Значення трендових моделей (Т) та їх похибка (відносна помилка прогнозу) при прогнозуванні коефіцієнтів фінансової стійкості

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Середнє значення	Точність моделі $\bar{\varepsilon},\%$
Коефіцієнт автономії												
Фактичне значення	0,405	0,374	0,413	0,409	0,353	0,347	0,315	0,329	0,306	0,313	X	X
Значення поліноміальної моделі	0,394	0,403	0,40	0,388	0,371	0,335	0,310	0,323	0,321	0,332	X	X
Відносна помилка прогнозу	2,59	7,914	3,075	5,085	5,07	1,44	6,38	1,58	5,13	6,198	44,464	4,446
Коефіцієнт фінансової залежності												
Фактичне значення	2,466	2,67	2,417	2,444	2,828	2,88	3,17	3,032	3,267	3,189	X	X
Значення поліноміальної моделі	2,542	2,47	2,496	2,594	2,736	2,897	3,049	3,167	3,225	3,195	X	X
Відносна помилка прогнозу	3,085	7,464	3,305	6,149	3,235	0,593	3,794	4,482	1,276	0,203	33,586	3,35
Коефіцієнт маневреності власного капіталу												
Фактичне значення	1,195	1,353	1,27	1,053	1,281	1,296	1,211	1,402	1,402	1,62	X	X
Значення поліноміальної моделі	1,246	1,247	1,239	1,23	1,228	1,244	1,285	1,362	1,483	1,656	X	X
Відносна помилка прогнозу	4,284	7,775	2,409	16,80	4,09	3,996	6,176	2,824	5,777	2,259	56,399	5,63
Коефіцієнт фінансового ризику												
Фактичне значення	1,466	1,67	1,417	1,445	1,828	1,88	2,173	2,032	2,267	2,189	X	X
Значення поліноміальної моделі	1,542	1,470	1,496	1,594	1,737	1,898	2,052	2,171	2,23	2,201	X	X
Відносна помилка прогнозу	5,18	11,94	5,63	10,34	4,96	0,984	5,568	6,85	1,63	0,5	53,57	5,35

Її помилка для коефіцієнту загальної і швидкої ліквідності менше 10%, що говорить про високу точність прогнозів. Помилка при прогнозуванні коефіцієнту абсолютної ліквідності попадає в інтервал 10-20% і відповідно має хорошу точність прогнозу.

Розрахуємо прогнозні значення показників ліквідності на 2023 р.

Коефіцієнт загальної ліквідності:

$$Кзл\ 2023 = (0,0042*11^3)-(0,0601*11^2)+0,139*11+1,5979 = 1,45$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності:

$$Кшл\ 2023 = (0,0039*11^3)-0,0521*11^2+0,1703*11+2,8966= 3,656$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$Кал\ 2023 = (0,0087*11^3) - 0,1261*11^2+0,4914*11+ 1,5546 = 3,281$$

Розрахуємо відносну похибку при моделюванні коефіцієнту платоспроможності за допомогою поліноміальної моделі (табл. 3.4).

Точність моделі з поліноміальним трендом, початковий коефіцієнт детермінації якої становив 0,4613%, складає 7,82% і має високу точність (< 10%).

Розрахуємо прогнозний коефіцієнт платоспроможності на 2023 р. за допомогою використання поліному третього ступеня.

$$Кпл\ 2023 = (0,0055*11^3)-(0,0824*11^2)+0,3426*11+0,9052 = 2,023$$

Таблиця 3.3 – Значення трендових моделей (Т) та їх похибка (відносна помилка прогнозу) при прогнозуванні коефіцієнтів ліквідності

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Середнє значення	Точність моделі $\bar{\varepsilon}$, %
Коефіцієнт загальної ліквідності												
Фактичне значення	1,651	1,727	1,617	1,364	1,349	1,226	1,008	1,062	1,048	1,179	X	X
Значення тренду поліноміальної моделі	1,681	1,67	1,588	1,463	1,317	1,17	1,07	1,017	1,047	1,182	X	X
Відносна помилка прогнозу	1,847	3,294	1,737	7,265	2,305	3,87	6,16	4,152	0,085	0,33	31,049	3,104
Коефіцієнт швидкої ліквідності												
Фактичне значення	3,002	2,813	3,612	3,096	2,464	3,045	2,472	3,567	2,835	3,239	X	X
Значення тренду поліноміальної моделі	3,018	3,06	3,043	2,993	2,933	2,885	2,873	2,921	3,052	3,289	X	X
Відносна помилка прогнозу	0,556	8,78	15,728	3,301	19,03	5,247	16,24	18,09	7,664	1,562	96,216	9,62
Коефіцієнт абсолютної ліквідності												
Фактичне значення	1,857	1,989	2,608	2,08	1,448	1,905	1,48	2,553	1,793	2,495	X	X
Значення тренду поліноміальної моделі	1,928	2,102	2,128	2,059	1,946	1,842	1,799	1,869	2,105	2,558	X	X
Відносна помилка прогнозу	3,855	5,711	18,374	0,99	34,43	3,27	21,59	26,76	17,42	2,54	134,935	13,49

Таблиця 3.4 – Значення поліноміальної моделі (Т) та її похибка (відносна помилка прогнозу) при прогнозуванні коефіцієнту платоспроможності

Період	Фактичне значення	Значення тренду (Т)	Відносна помилка прогнозу ($d^*_{отн}$)
2013 р.	1,181	1,1709	0,855
2014 р.	1,189	1,3048	9,739
2015 р.	1,556	1,3399	13,888
2016 р.	1,245	1,3092	5,156
2017 р.	1,197	1,2457	4,068
2018 р.	1,166	1,182	1,406
2019 р.	1,007	1,152	14,429
2020 р.	1,446	1,188	17,814
2021 р.	1,201	1,323	10,216
2022 р.	1,581	1,591	0,645
Середнє значення	X	X	78,216
Точність моделі $\varepsilon, \%$	X	X	7,82

Результати оцінки якості прогнозування коефіцієнту платоспроможності за критерієм коефіцієнту детермінації свідчать про недоцільність прогнозування цього показника трендовими моделями.

Розрахуємо відносну похибку при моделюванні коефіцієнту достатності страхових резервів за допомогою поліноміальної моделі (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Значення поліноміальної моделі (Т) та її похибка (відносна помилка прогнозу) при прогнозуванні коефіцієнту достатності страхових резервів

Період	Фактичне значення	Значення тренду (Т)	Відносна помилка прогнозу ($d^*_{отн}$)
1	2	3	4
2013 р.	93,079	101,84	9,412
2014 р.	131,13	110,90	15,424
2015 р.	105,55	112,76	6,838
2016 р.	101,91	109,53	7,484
2017 р.	103,41	103,31	0,09
2018 р.	98,49	96,20	2,315
2019 р.	88,76	90,32	1,758
2020 р.	92,86	87,75	5,494
2021 р.	88,78	90,62	2,075
2022 р.	100,27	101,02	0,748

Продовження табл. 3.5

1	2	3	4
Середнє значення	X	X	51,638
Точність моделі $\bar{\varepsilon}, \%$	X	X	5,163

Результати оцінки якості прогнозування показника достатності страхових резервів за критерієм відносної помилки і коефіцієнту детермінації свідчать про доцільність прогнозування цього показника трендовими моделями.

Самий високий коефіцієнт детермінації був у моделі поліному третього ступеня і дорівнював 0,5363%, але його розмір свідчить, що лише 53,63% розміру цього показника пояснюється за рахунок фактору часу і 46,37% залежить від впливу інших факторів. Розмір відносної помилки складає 5,16% і має високу точність (< 10%) прогнозу показника достатності страхових резервів моделлю поліному третього ступеня.

3.2. Прогнозування фінансової стійкості і платоспроможності АТ «СК «ІНГО» на основі адаптивної моделі Брауна

Одним з методів адаптивного прогнозування є метод експоненційного згладжування (розроблений Р. Брауном).

Сутність методу експоненційного згладжування полягає в тому, що кожен елемент (рівень) часового ряду згладжується за допомогою ваги, яка зменшується по мірі віддалення від кінця ряду за експонентою. Основна формула методу:

Новий прогноз = $\alpha \cdot$ поточне спостереження + $(1-\alpha) \cdot$ старий прогноз або

$$\hat{y}_{t+1} = \alpha \cdot y_t + (1 - \alpha) \cdot \hat{y}_t, \quad (3.16)$$

де \hat{y}_{t+1} – нове згладжене значення, або прогнозна величина на наступний період;

α – константа згладжування, значення якої знаходиться між 0 і 1 ($0 < \alpha < 1$);

y_t – реальна величина спостереження досліджуваного процесу у період t ;

\hat{y}_t – старе згладжене значення прогнозу на період t .

Розглянемо етапи побудови лінійної адаптивної моделі Брауна [62, 63].

Етап 1. По першим п'ятьом точкам тимчасового ряду оцінюються початкові значення A_0 та A_1 , параметрів моделі за допомогою методу найменших квадратів для лінійної апроксимації:

$$Y_p(t) = A_0 + A_1 t \quad (3.17)$$

Етап 2. З використанням параметрів A_0 і A_1 по моделі Брауна знаходимо прогноз на один крок ($k = 1$):

$$Y_p(t, k) = A_0(t) + A_1(t)k \quad (3.18)$$

Етап 3. Розрахункове значення $Y_p(t, k)$ економічного показника порівнюють із фактичним $Y(t)$ і обраховується величина їх розбіжності (помилки). При $k = 1$ маємо:

$$e(t+1) = Y(t+1) - Y_p(t, 1) \quad (3.19)$$

Етап 4. Відповідно до цієї величини коректуються параметри моделі. У моделі Брауна модифікація здійснюється в такий спосіб:

$$A_0(t) = A_0(t-1) + A_1(t-1) + (1-\beta^2)e(t), \quad (3.20)$$

$$A_1(t) = A_1(t-1) + (1-\beta)^2 e(t), \quad (3.21)$$

де β – коефіцієнт дисконтування даних, що змінюється в межах від 0 до 1, який характеризує знецінення даних за одиницю часу, а також відображає ступінь довіри більш пізнім спостереженням.

Оптимальне значення β знаходиться ітеративним шляхом, тобто багаторазовою побудовою моделі при різних β і вибором найкращої, або по формулі:

$$\beta = N - 3 / N - 1, \quad (3.22)$$

де N - довжина тимчасового ряду. $e(t)$ – помилка прогнозування рівня $Y(t)$, обчислена в момент часу $(t - 1)$ на один крок уперед.

Етап 5. За допомогою скоригованих на попередньому кроці параметрів $A_0(t)$ і $A_1(t)$ знаходимо прогноз на наступний момент часу ($m=1$)

$$Y_p(k) = A_0(t) + A_1(t) k. \quad (3.23)$$

Точковий прогноз на майбутнє розраховується за формулою:

$$Y_p(t+k) = A_0(t) + A_1(t) k, \quad k = 1, 2, \dots \quad (3.24)$$

Скористаємося схемою адаптивного прогнозування для прогнозування показників фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО».

Детальний механізм прогнозування методом Брауна покажемо на коефіцієнті автономії.

Початкові оцінки параметрів отримано по першим 5 точкам за допомогою методу найменших квадратів.

Коефіцієнти лінійної регресії розраховуються за наступними формулами:

$$a_1 = \frac{n(\sum y_i x_i) - \sum y_i \sum x_i}{n(\sum x_i^2) - (\sum x_i)^2}, \quad (3.25)$$

$$a_0 = \frac{1}{n} (\sum y_i - a_1 \sum x_i), \quad (3.26)$$

1. За допомогою розрахунків параметрів, які наведено в таблиці 3.6, підставив ці значення у формули 3.25, 3.26 та отримаємо початкові оцінки параметрів для прогнозу коефіцієнту автономії:

$$a_1 = \frac{5 \cdot 5,793 - 15 \cdot 1,954}{5 \cdot 55 - 15^2} = -0,0069$$

$$a_0 = \frac{1,954 - (0,0069) \cdot 15}{5} = 0,4115$$

Таблиця 3.6 – Вихідні дані для розрахунку значені a_0 і a_1

Рік	x_i	y_i	x_i^2	$x_i y_i$
2013	1	0,405	1	0,405
2014	2	0,374	4	0,748
2015	3	0,413	9	1,239
2016	4	0,409	16	1,636
2017	5	0,353	25	1,765
Сума	15	1,954	55	5,793

За формулами 3.17 – 3.24 розрахуємо параметри для моделі Брауна.

2. Знаходимо прогноз на n крок вперед:

$$\hat{y}_p = A_{0(0)} + A_{1(t)} = 0,4115 - 0,0069 = 0,4045.$$

3. Знаходимо величину відхилення:

$$e_1 = y_1 - \hat{y}_p = 0,405 - 0,4045 = 0,0005.$$

Всі розрахунки в табл. 3.7 виконані для $\alpha=0,3$; $\beta=0,7$.

Таблиця 3.7 – Прогнозування коефіцієнту автономії за параметрами моделі Брауна

t	$y(t)$	A_0	A_1	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
1	2	3	4	5	6	7
0	-	0,4114	-0,0069			
1	0,405	0,404755	-0,00685	0,4045	0,0005	0,123
2	0,374	0,385711	-0,00901	0,3979	-0,0239	6,39

Продовження табл. 3.7

1	2	3	4	5	6	7
3	0,413	0,395215	-0,00574	0,376705	0,036295	8,788
4	0,409	0,399433	-0,00398	0,389476	0,019524	4,77
5	0,353	0,373801	-0,0078	0,395451	-0,04245	12,025
6	0,347	0,356309	-0,00951	0,365998	-0,019	5,474
7	0,315	0,33058	-0,01237	0,346796	-0,0318	10,094
8	0,329	0,323711	-0,0114	0,318206	0,010794	3,2809
9	0,306	0,309091	-0,01197	0,312308	-0,00631	2,061
10	0,313	0,305219	-0,01054	0,29712	0,01588	5,073

4. Коректуємо параметри моделі $a_{0(t)}$ і $a_{1(t)}$ ($t=1$):

$$A_{0(t)} = A_{0(t-1)} + A_{1(t-1)} + (1 - \beta^2)e_{(t)} = 0,4115 - 0,0069 + (1 - 0,7^2) \cdot 0,0005 = 0,404755,$$

$$A_{1(t)} = A_{1(t-1)} + (1 - \beta)^2 e_{(t)} = -0,0069 + (1 - 0,7)^2 \cdot 0,0005 = -0,00685.$$

5. Знаходимо прогноз на наступним момент часу ($t=2$):

$$\hat{y}_{p2} = 0,404755 - 0,00685 = 0,3979.$$

6. Вертаємося до пункту 3, розрахунки повторюємо до 10 року.

7. Параметри моделі, що отримані в останній момент часу ($t=10$), використовуємо для побудови прогнозу на 2023 рік.

$$K_{авт2023} \hat{y}_{8(1)} = \hat{y}_{11} = A_{0(10)} + A_{1(10)} = 0,305219 + (-0,01054) \cdot 1 = 0,294$$

Значення параметрів моделі свідчать про наступне: параметр $A_0 = 0,305$ указує на точність побудованої моделі, оскільки фактичне значення останнього рівня динамічного ряду не сильно перевищує цей параметр; параметр $A_1 = -0,01$ характеризує щорічне зменшення коефіцієнту автономії на 0,01.

На рис. 3.1 представлені результати прогнозного та фактичного значення коефіцієнту автономії за моделлю Брауна.

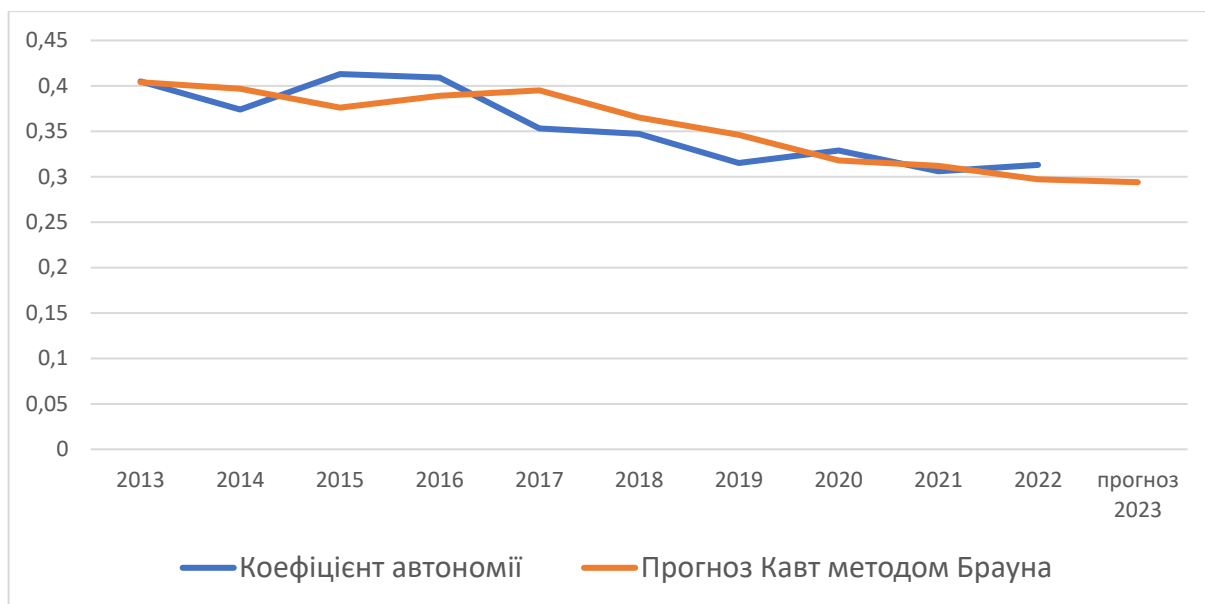

Рис. 3.1 – Прогноз коефіцієнту автономії за методом Брауна

Розраховуємо середню відносну помилку по формулі (3.14):

$$\varepsilon (\text{модель за методом Брауна}) = 58,07 / 10 = 5,807\%$$

Середня відносна помилка за методом Брауна попадає в інтервал (<10%) – точність прогнозу висока.

За другими показниками фінансової стійкості модель Брауна було розрахована в ППП Microsoft Excel (дод. Б).

Результати моделювання зведено в табл. 3.8.

Таблиця 3.8 – Результати моделювання показників фінансової стійкості методом Брауна

Показник	2022 рік	Прогноз на 2023 рік	Середня відносна помилка, %
1	2	3	4
Коефіцієнт фінансової залежності	3,189	$K_{фз\ 2023} = 3,249047 + 0,084594 * 1 = 3,333$	5,53
Коефіцієнт фінансового ризику	2,189	$K_{фр\ 2023} = 2,249316 + 0,084566 * 1 = 2,333$	8,66
Достатність страхових резервів	100,27	$Дср_{2023} = 93,67 - 1,24033 * 1 = 92,43$	9,37

Продовження табл. 3.8

1	2	3	4
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,62	$K_{\text{МАН ВК } 2023} = 1,503049 + 0,038953 * 1 = 1,542$	9,18
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,179	$K_{\text{ЗЛ } 2023} = 1,037573 - 0,06361 * 1 = 0,974$	8,91
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,239	$K_{\text{ШЛ } 2023} = 3,082154 + 0,006729 * 1 = 3,088$	13,47
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,495	$K_{\text{АЛ } 2023} = 2,198298 + 0,031451 * 1 = 2,229$	20,83
Коефіцієнт платоспроможності	1,581	$K_{\text{ПЛ } 2023} = 1,444744 + 0,031745 * 1 = 1,444$	13,97

Як показали результати за моделюванням методом Брауна всі показники можуть бути прогнозовані цим методом. А саме точність прогнозу коефіцієнту автономії, фінансового ризику, достатність страхових резервів, маневрність власного капіталу, коефіцієнт загальної ліквідності та фінансової залежності є високою, середня відносна помилка < 10%. Точність прогнозу коефіцієнту платоспроможності та загальної ліквідності є хорошою, середня відносна помилка попадає в інтервал від 10 до 20%. Саму низьку точність прогнозу, тобто задовільну отримав прогноз коефіцієнту абсолютної ліквідності.

3.3. Вибір найкращого методу прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності АТ «СК «ІНГО»

Останім етапом завжди є вибор найбільш доцільного методу прогнозування показників для конкретного підприємства. Тому потрібно здійснити порівняння отриманих результатів для АТ СК «ІНГО» за методом трендової моделі і адаптивної моделі Брауна. Порівняємо точності прогнозу показників фінансової стійкості та платоспроможності.

В табл. 3.9 подано результати порівняння прогностичних показників.

Таблиця 3.9 – Середня відносна помилка апроксимації (помилка прогнозу) за двома методами прогнозування, %

Показник	Методи прогнозування	
	Трендова поліноміальна модель	Адаптивна модель Брауна
Коефіцієнт автономії	4,446	5,8
Коефіцієнт фінансової залежності	3,35	5,53
Коефіцієнт фінансового ризику	5,35	8,66
Достатність страхових резервів	5,163	9,37
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	5,63	9,18
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,104	8,91
Коефіцієнт швидкої ліквідності	9,62	13,47
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	13,49	20,83
Коефіцієнт платоспроможності	7,82	13,97

Як видно з табл. 3.9, майже всі показники фінансової стійкості доцільно прогнозувати трендовими моделями, їх помилка нижча за помилки моделі Брауна. Як показало моделювання показник достатності страхових резервів не доцільно прогнозувати обома методами.

У результаті проведених досліджень встановлено, що жоден із 2 методів прогнозування не може завжди і всюди давати гарні результати.

Це пояснюється тим, що кожен метод прогнозу має свої переваги і недоліки, у зв'язку з чим він може краще за інші методи прогнозувати певний вид показника (табл. 3.10) [64].

Таблиця 3.10 – Переваги та недоліки запропонованих моделей

Модель	Переваги	Недоліки
1	2	3
Трендові модель	- у результаті застосування методу тенденція зміни показника може бути більш чітко виражена.	- відбувається скорочення довжини динамічного ряду. Метод не дає можливості кількісно виміряти чинники, які впливають на зрушення показників;

Продовження табл.3.10

1	2	3
	- можна аналізувати, планувати, прогнозувати кількісні зміни, визначати ступінь впливу окремого фактору на результат - збір статистичних даних здійснюється на основі первинних документів, звітних даних	- є трудомістким, і в сучасних умовах для його проведення широко використовується ПЕОМ.
Адаптивна модель Брауна	- добре висвітлюють зміни, що відбуваються в тенденції; - характеризує швидкість реакції моделі на зміни, що відбуваються в розвитку.	- в чистому вигляді не дозволяють висвітлювати коливання.

Щоб виявити тенденції зміни показників зведемо розраховані прогнозні показники фінансової стійкості в таблицю 3.11.

Таблиця 3.11 – Зіставлення прогнозних показників фінансової стійкості страхової компанії отриманих різними методами прогнозування

Показник	Базовий 2022	Прогноз 2023	
		Трендова поліноміальна модель	Адаптивна модель Брауна
Коефіцієнт автономії	0,313	0,359	0,294
Коефіцієнт фінансової залежності	3,189	3,052	3,333
Коефіцієнт фінансового ризику	2,189	2,06	2,333
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,62	1,892	1,542
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,179	1,45	0,974
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,239	3,656	3,088
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,495	3,281	2,229
Коефіцієнт платоспроможності	1,581	2,023	1,444

Як видно з табл. 3.11 показники, якими оцінюється фінансова стійкість мають тенденцію до зниження, що є негативним моментом, т. к. сприяє послабленню фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт фінансової залежності і фінансового ризику мають тенденцію до збільшення, що є також негативною тенденцією.

Тому ми вважаємо, що прогнозування показників фінансової стійкості і платоспроможності доцільно здійснювати трендовими моделями.

Недоліками цих методів є те, що ці методи не враховують зміни, що впливають на прибуток не тільки з боку факторів екзогенного середовища, але і факторів внутрішнього розвитку підприємства в майбутньому періоді. Тому після прогнозних результатів показників необхідно здійснювати коригування отриманих результатів з урахуванням факторів внутрішнього розвитку підприємства.

Висновки за розділом 3

Оскільки страхова діяльність має ризикований характер, прогнозування в страхових компаніях ґрунтується на теорії ймовірностей та масових статистичних даних.

Більшість методів прогнозування ґрунтується на використанні історичної інформації у вигляді часових рядів, тобто динаміки, впорядкованої за часом. Основною ідеєю аналізу часових рядів є побудова тренду на основі минулих даних і екстраполяція цього тренду у майбутнє.

Для прогнозування фінансової стійкості страхових компаній було вибрано 9 показників, що характеризують фінансову стійкість. Ці показники включають коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт платоспроможності та показник достатності страхових резервів.

У бакалаврській роботі для прогнозування показників фінансової стійкості було використано різні методи аналітичного вирівнювання часових рядів, такі як лінійна, експоненційна, степенева, логарифмічна, поліноміальна модель та адаптивна модель Брауна.

Отримані результати, такі як коефіцієнт кореляції та середня помилка апроксимації, показали, що модель з поліноміальним трендом дає найточніші результати при прогнозуванні показників фінансової стійкості страхових компаній.

Застосування трендових моделей та моделі Брауна до вибірки показників фінансової стійкості страхової компанії «ІНГО» дозволило виявити тенденції зміни цих показників у майбутньому і спрогнозувати їх значення шляхом екстраполяції цих тенденцій. Це припускає, що керівництво страхової компанії не внесе змін у політику управління фінансовим станом і фінансовою стійкістю компанії.

ВИСНОВКИ

У роботі показано, що розв'язання проблеми забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є багатофакторним завданням. В роботі систематизовано основні фактори, що впливають на фінансовий стан страхової компанії. Не зважаючи на тісну взаємопов'язаність між собою, вплив зазначених факторів є різнонапрямленим. Негативний вплив одних факторів здатний зменшити або знищити позитивний вплив інших. Тому, з метою забезпечення фінансової стійкості страхових компаній доцільно здійснювати комплексний аналіз впливу зазначених факторів по основним напрямкам.

Прогнозування фінансових показників страхових компаній вирішується за допомогою наступних методів прогнозування: методу експертних оцінок та фактографічних.

До основних показників фінансової стійкості, які доцільно прогнозувати страховим компаніям, відносять показники, які характеризують поточну ліквідність страхової компанії, показники, які характеризують дохідність та прибутковість діяльності страховика, показники якості андеррайтингової політики та політики перестраховування.

Здійснений аналіз страхової та фінансової діяльності АТ «СК «ІНГО» дозволяє стверджувати, що дана страхова компанія платоспроможна, лише статутний капітал компанії перевищує законодавчо встановлений мінімальний його розмір приблизно в 7,84 рази (7,8 тис. євро) і становить 305543 тис грн. Але залучені фінансові ресурси перевищують власні.

Страховий портфель в АТ «СК «ІНГО» є збалансованим. Рентабельність страхових операцій, рентабельність активів АТ «СК «ІНГО» в 2020-2022 є позитивними та мають тенденцію до зростання.

Прогнозування фінансової стійкості здійснювалося за 9 показниками, якими характеризується фінансова стійкість страхової компанії, методом аналітичного вирівнювання рядів динаміки та адаптивною моделлю Брауна.

Якість прогнозів оцінювалась двома показниками, а саме коефіцієнтом кореляції та середньою помилкою апроксимації, які показали, що модель з поліноміальним трендом дає найбільш точні результати при прогнозуванні показників фінансової стійкості страхової компанії.

Прогнозування показників фінансової стійкості АТ «СК «ІНГО» дозволило виявити тенденції зміни цих показників у майбутньому і спрогнозувати їх значення методом екстраполяції тенденції, за умови, що керівництво страхової компанії не зробить спроб змінити політику управління фінансовим станом страхової компанії і її фінансової стійкістю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богріновцева Л. М. Напрямки вдосконалення фінансової стійкості страхових компаній України / Л. М. Богріновцева, Г. С. Чамор // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. – 2019. - № 2. – С. 20-32.
2. Бойко А. О. Перестраховання як механізм забезпечення фінансової стійкості страхової компанії : дис. ... канд. Екон. Наук : 08.00.08 / Антон Олександрович Бойко. – Суми, 2011. – 278 с.
3. Вдовенко Л.О. Фінансова безпека страхових компаній в умовах нестабільного ринкового середовища функціонування / Л.О. Вдовенко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2022. - № 4 (37). – С. 73-79.
4. Кнейслер О. Прагматизм управління фінансовою стійкістю страхових компаній в Україні [Електронний ресурс] / О. Кнейслер, С. Король, Н. Спасів // Світ фінансів. 2022. №3(72). С.99-110. – Режим доступу: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1537/1545>
5. Мельничук І. Механізм управління фінансовою стійкістю страхової компанії: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / І. Мельничук, О. Ляшук // Економіка та суспільство. – 2022. -№ 44. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-46>
6. Пікус Р.В. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення / Р. В. Пікус, М. В. Балицька // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2016. – Вип. 3. – С. 6-10.
7. Пікус Р.В. Характеристика джерел забезпечення фінансової стійкості страхової компанії / Р. В. Пікус, М. В. Балицька. Финансовые услуги. – 2017. - № 2. – С. 2-5.
8. Путінцев А. В. Фінансова стійкість страхового ринку України / А. В. Путінцев, А. С. Горлач // Науковий вісник Ужгородського національного

університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2020. – Вип. 31. – С. 95-98.

9. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість і фінансова стабільність страхової системи: розмежування понять [Електронний ресурс] / Н.В. Ткаченко // Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. – 2014. - № 1(10). – Режим доступу: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v1i10.29233>

10. Цуркан І. М. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення [Електронний ресурс] / І.М. Цуркан, А.О. Остапенко // Ефективна економіка. – 2020. - № 4. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7766>

11. Статистика страхового ринку України. FORINSURER «Форіншурер» — журнал про страхування. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://forinsurer.com/stat>

12. Національний банк України. Під час дії воєнного стану ринок страхування продовжує працювати- результати опитування. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pid-chas-diyi-voynennogo-stanu-rinok-strahuvannya-prodovjuye-pratsyuvati-rezultati-opituvannya>

13. Павловська О. В. Фінансова стійкість страхової компанії та критерії її забезпечення [Електронний ресурс] / О.В. Павловська, О.В. Філімонова // Ефективна економіка. – 2015. - № 6. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4130> (дата звернення: 20.07.2020)

14. Бойко А.О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії / А.О. Бойко // Економічні науки. Облік і фінанси. – 2010. - № 7 (25). Ч. 4. – С. 36–50.

15. Базилевич В. Д. Страхування : підручник / В.Д. Базилевич. – Київ : Знання, 2008. – 1019 с.

16. Пруц Р. Я. Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії / Р.Я Пруц // 69-та студентська науково-технічна конференція. Економіка і

менеджмент : збірник тез доповідей. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 589–591.

17. Methodology for assigning reliability ratings to insurance companies – full version. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://raexpert.eu/files/Methodology-Full-Reliability_Ratings-Insurance_companies_V3.pdf

18. Шевчук О. О. Методологічні аспекти застосування ринкового підходу до оцінювання вартості страхових компаній / О.О. Шевчук // Науковий вісник НЛТУ України. Економічна. – 2017. - № 27(2). – С. 81–84.

19. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика : монографія. Національний банк України, Університет банківської справи. Черкаси : Черкаський ЦНТІ, 2009. – 578 с.

20. Нагайчук Н. Г. Фінансова безпека і стійкість страховика: порівняння понять та умов забезпечення [Електронний ресурс] / Н.Г. Нагайчук // Фінансовий простір. – 2018. - № 3 (31). – Режим доступу: <https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1803/18nngtuz.pdf>

21. Журавльова О. Є. Особливості впливу факторів на фінансову стійкість страхових компаній / О.Є. Журавльова // Ринок цінних паперів України. – 2013. - № 1-2. – С. 39 – 45.

22. Шірінян Л.В. Фінансова стійкість та шляхи її забезпечення: дисертація... канд.економ.наук : 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Харків, 2007. –187 с.

23. Klapkiv L. Technological innovations in the insurance industry. Rozprawy Ubezpieczeniowe / L. Klapkiv, J. Klapkiv // Konsument na rynku usług finansowych. – 2017. - №26. – С.67-78.

24. Global InsurTech funding tops \$3bn in 2018. 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://fintech.global/global-insurtech-funding-tops-3bn-in-2018/> (дата звернення: 16.04.2023).

25. Пікус Р.В. Інноваційний розвиток страхової діяльності як основа підвищення її ефективності / Р.В. Пікус, В.О. Заколюдажний // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Економіка. – 2015. - №168. – С.72-80.

26. Куликов С.В. Фінансовий аналіз страхових організацій: навч. посібник/С.В Куликов. – Н., 2006. – 224 с.

27. Фастунова В. О. Методологічні засади аналізу фінансових потоків страхової компанії / В. О. Фастунова. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. - № 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2012_11_11.

28. Фрумiна С.В. Фінансовий аналіз страхових організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mier-ptk.ru/files/finansovyy_analiz_strahovyh_organizaciy.pdf

29. Кривенцова А. М. Удосконалення оцінки фінансового стану страхових компаній на сучасному етапі в Україні / А. М. Кривенцова // Європейські перспективи. – 2015. – Вип. 6. – С. 68-74.

30. Землячова О. А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення / О. А. Землячова // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2014. – № 2. – С. 54-66.

31. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях і відповідях: Навч.посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 318с.

32. Світлична О.С. Управління фінансами страхових організацій: Навч. пос. / О.С. Святлична, Н.М. Сташкевич. – Одеса: Атлант, 2015 – 258 с.

33. Борецька Н. П. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства / Н. П. Борецька, К. В. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 20. – С. 63-66.

34. Кравченко О.О. Прогнозування як важливий метод системи фінансового планування [Електронний ресурс] / О.О. Кравченко // Проблеми підвищення

ефективності інфраструктури. – 2011. №32. Режим доступу:
<http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/386>

35. Principles of Forecasting: A Handbook for Researchers and Practitioners [Текст] / edited by Armstrong, J. Scott. – Norwell, MA: Kluwer Academic Publishers / Springer, 2001. – 849 p.

36. Нечипоренко А. В. Фінансове планування та прогнозування в системі управління підприємством [Електронний ресурс] / А.В. Нечипоренко, С.М. Стабіас // Ефективна економіка. – 2022. - № 10. – Режим доступу:
<https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/653/660>

37. Ромащенко О. Планування і прогнозування фінансової діяльності страхових компаній на основі економіко-математичного моделювання / О. Ромащенко // Ринок цінних паперів України. – 2007. - №11-12. – С. 99-104.

38. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування. Навч. посіб. / О.Г. Біла. – Львів: ком пакт-ЛВ, 2005. – 312 с.

39. Прогнозування соціально-економічних процесів : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика» денної форми навчання / Т. С. Клебанова, В. А. Курзенев, В. М. Наумов та ін. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 656 с.

40. Коркуна Д.М. Фінансове прогнозування як основа фінансових планів підприємства / Д.М. Коркуна // Вісник національного університету Львівська Політехніка. – 2008. - № 628. – С. 539-545.

41. Подреза С.М. Методи прогнозування обсягів авіаремонтних послуг / С.М. Подреза // Вісник НАУ. – 2004. - №2. – С. 95-106.

42. Ярмак О.В. Прогнозування фінансової стійкості підприємства / О.В. Ярмак, М.Ю. Меженський // Інфраструктура ринку. – 2020. - Випуск 48. – С. 262-266.

43. Гура О. Л. Методи оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємства / О. Л. Гура, Е. Д. Туриця // Вісник Національного університету

водного господарства та природокористування. Економічні науки. – 2018. – Вип. 1. – С. 215-224.

44. Слободянюк О., Орлов В. (2021). Моделювання фінансової діяльності страхових компаній в умовах ризикового страхування [Електронний ресурс] / О. Слободянюк, В. Орлов // Modeling the development of the economic systems. – 2021. - (1), – С.71–77. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31891/mdes/2021-1-9>

45. Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях : [монографія] / І. Л. Литовченко, О.В. Рулінська, Л.В. Новошинська, В.Г. Баранова; – Одеса : ИНВАЦ, 2014. – 280 с.

46. Середюк В. Б. Прогнозування фінансових показників страхової компанії із застосуванням інструментарію нечіткої логіки / В. Б. Середюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2014. - № 2. – С. 33-36.

47. Річний звіт ПрАТ «АСК «ІНГО Україна» (Фінансова звітність за рік, який закінчився 31 грудня 2022 року).

48. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» від 04.10.2001 № 2745-III. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

49. Базилевич В.Д. Страхова справа / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич; 4-те вид., перероб. І доп. – К.: Знання, 2005. – 351 с.

50. Основи актуарних розрахунків: Навчально-методичний посібник /За ред.чл. Українського Товариства актуаріїв І.О. Ковтуна. – К.: Алеута, 2004. – 328с.

51. Селиверстов А. Оценка финансового состояния страховщика / А. Селивестров // Страхова справа. – 2003.- №4 – С. 80-87.

52. Гарматій Т.О. Навчально-методичні матеріали з дисципліни “Облік, аналіз та контроль діяльності страхування організацій” (частина II) для студентів спеціальності 7050104. / Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 83 с.

53. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз. Навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир. ПП “Рута”, 2003. – 680с.

54. Кнейслер О. Прагматизм фінансової стійкості страховика / О. Кнейслер // Світ фінансів . – 2009. – №4 (21). – С. 191 – 197.

55. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків / Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. - №3775 (Нормативний документ Держфінпослуг. Розпорядження). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/files/RK-37754.pdf>.

56. Баранов А. Збалансованість страхового портфеля та його вплив на фінансову надійність страховика / А. Баранов // Ринок цінних паперів України. – 2006. – № 9-10. – С. 65-71.

57. Балицька М.В. Забезпечення фінансової стійкості страхової компанії в Україні : дис. ... канд. Екон. Наук : 08.00.08 / Балицька Марія Валеріївна ; Київ. Нац. Ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2019. – 224 с.

58. Прогнозування соціально-економічних процесів : конспект лекцій / уклад.: О. В. Шебаніна та ін. Миколаїв : МНАУ, 2022. 95 с.

59. Галушак М.П. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. / М.П. Галушак, О.Я. Галушак, Т.І. Кужда. – Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. – 160 с.

60. Прогнозування соціально-економічних процесів : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика» денної форми навчання / Т. С. Клебанова, В. А. Курзенев, В. М. Наумов та ін. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 656 с.

61. Теренчук А.Т. Методичні вказівки до практичного заняття «Засоби прогнозування і перспективних оцінок ПЕТ MS Excel» / А.Т. Теренчук; М-во освіти і науки України, Вінницький національний медичний університет. – В.: ВНМУ, 2011. – 17 с.

62. Матвієнко Т. В. Дослідження короткострокового прогнозування – модель Брауна / Матвієнко Т. В., Цеслів О. В. // Актуальні проблеми економіки та

управління : збірник наукових праць молодих вчених. – 2009. – Вип. 3. – С. 132–134.

63. Кравець І. О. Дослідження адаптивних методів прогнозування нестационарних часових рядів / І. О. Кравець, Ю. А. Коргут // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Комп'ютерні технології. – 2013. – Т. 213, Вип. 201. – С. 63-72.

64. Бутенко О.П. Синхромаркетинг: сутність, методи та компенсаторні інструменти [Електронний ресурс] / О.П. Бутенко, Н.В. Опікунова, А.С. Гончарова // Ефективна економіка. – 2020. - № 4. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7844>

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	2021	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	16285602		
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	8039100000		
Середня кількість працівників	1 473	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	вулиця БУЛЬВАРНО-КУДРЯВСЬКА, буд. 33, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 01054		65.12		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)	4902744				
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

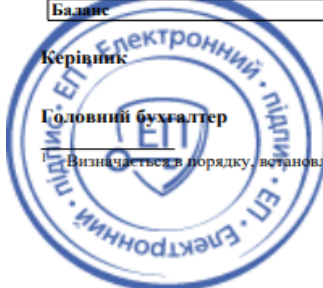
Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	42 988	43 353
первісна вартість	1001	62 330	69 528
накопичена амортизація	1002	19 342	26 175
Незавершені капітальні інвестиції	1005	32 184	41 843
Основні засоби	1010	219 326	220 250
первісна вартість	1011	277 681	288 198
знос	1012	58 355	67 948
Інвестиційна нерухомість	1015	9 644	9 489
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	10 042	10 042
Знос інвестиційної нерухомості	1017	398	553
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	164 606	157 667
інші фінансові інвестиції	1035	188 004	74 188
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	90 260	105 868
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	190 198	201 910
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	937 210	854 568
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8 152	6 969
Виробничі запаси	1101	949	835
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	7 203	6 134
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	220 551	244 332
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7 993	51
з бюджетом	1135	135	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	9 054	9 264
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	92 061	55 999
Поточні фінансові інвестиції	1160	106 642	622 039
Гроші та їх еквіваленти	1165	385 376	157 732
Готівка	1166	219	173
Рахунки в банках	1167	156 979	156 903
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	286 038	206 204
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	209 418	129 030
резервах незароблених премій	1183	76 620	77 174

Продовження дод. А

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 116 002	1 302 591
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 053 212	2 157 159

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	74 808	73 679
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	64 454	88 976
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	202 206	243 066
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	647 011	711 264
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 675	13 819
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 060 150	1 126 737
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	446 238	388 995
резерв незароблених премій	1533	613 912	737 742
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 073 825	1 140 556
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	189
розрахунками з бюджетом	1620	16 776	14 400
у тому числі з податку на прибуток	1621	15 367	11 812
розрахунками зі страхування	1625	996	1 138
розрахунками з оплати праці	1630	4 617	5 498
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	60 003	24 061
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	220 637	232 856
Поточні забезпечення	1660	19 470	19 888
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	9 877	7 309
Усього за розділом III	1695	332 376	305 339
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 053 212	2 157 159

ЕП Гордієнко Ігор
Миколайович

ЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Гордієнко Ігор Миколайович

Чекурда Ірина Володимирівна

Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. А

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО" за ЄДРПОУ	КОДИ		
		2021	01	01
		16285602		

Дата (рік, місяць, число)

(найменування)

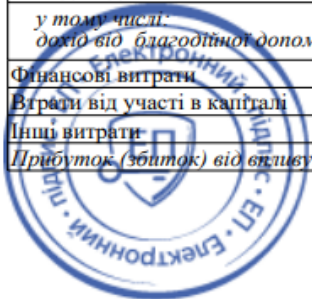
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2020 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 213 311	1 090 088
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	1 645 452	1 527 518
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	308 865	333 206
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	123 830	78 669
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	554	(25 555)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(191 200)	(191 712)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	650 790	565 796
Валовий:			
прибуток	2090	371 321	332 580
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(23 146)	(39 968)
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	47 159	46 826
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(89 073)	(92 478)
Витрати на збут	2150	(235 131)	(212 001)
Інші операційні витрати	2180	(12 723)	(2 800)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	58 407	32 159
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	5 426	11 644
Інші фінансові доходи	2220	124 020	88 435
Інші доходи	2240	2 080	4 382
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(10 787)	(39 712)
Витрати від участі в капіталі	2255	(12 365)	(-)
Інші витрати	2270	(2 896)	(6 379)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. А

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	163 885	90 529
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(71 894)	(50 200)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	91 991	40 329
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

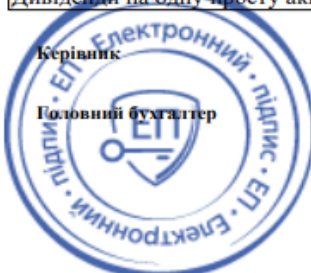
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(1 377)	(1 352)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(1 377)	(1 352)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(248)	(243)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1 129)	(1 109)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	90 862	39 220

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 006	5 961
Витрати на оплату праці	2505	112 002	112 943
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 720	23 101
Амортизація	2515	18 577	16 793
Інші операційні витрати	2520	371 718	350 192
Разом	2550	531 023	508 990

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Гордієнко Ігор
МиколайовичЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Гордієнко Ігор Миколайович

Чекурда Ірина Володимирівна

Продовження дод. А

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	2022	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОТТГ 1	16285602		
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	UA80000000001078669		
Середня кількість працівників 2	496	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	вулиця БУЛЬВАРНО-КУДРЯВСЬКА, буд. 33, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 01054		65.12		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		4902744			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2021** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	43 353	53 558
первісна вартість	1001	69 528	87 039
накопичена амортизація	1002	26 175	33 481
Незавершені капітальні інвестиції	1005	41 843	42 778
Основні засоби	1010	220 250	220 949
первісна вартість	1011	288 198	300 646
знос	1012	67 948	79 697
Інвестиційна нерухомість	1015	9 489	9 335
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	10 042	10 042
знос інвестиційної нерухомості	1017	553	707
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	157 667	157 427
інші фінансові інвестиції	1035	74 188	190 673
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	105 868	128 114
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	201 910	207 547
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	854 568	1 010 381
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6 969	1 031
виробничі запаси	1101	835	1 011
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	6 134	20
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	244 332	368 409
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	51	266
з бюджетом	1135	1	31
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	9 264	12 380
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	55 999	64 238
Поточні фінансові інвестиції	1160	622 039	712 800
Гроші та їх еквіваленти	1165	157 732	53 516
готівка	1166	173	83
рахунки в банках	1167	156 903	52 796
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	206 204	295 056
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	129 030	142 430
резервах незароблених премій	1183	77 174	152 626

Продовження дод. А

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 302 591	1 507 727
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 157 159	2 518 108

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	73 679	72 506
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	88 976	94 750
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	243 066	297 761
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	711 264	770 560
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 819	13 733
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 126 737	1 306 483
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	388 995	433 042
резерв незароблених премій	1533	737 742	873 441
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 140 556	1 320 216
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	189	-
розрахунками з бюджетом	1620	14 400	22 234
у тому числі з податку на прибуток	1621	11 812	20 715
розрахунками зі страхування	1625	1 138	1 701
розрахунками з оплати праці	1630	5 498	6 591
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	24 061	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	232 856	365 851
Поточні забезпечення	1660	19 888	22 234
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 309	8 721
Усього за розділом III	1695	305 339	427 332
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	-	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду			
1800	-	-	-
Баланс	1900	2 157 159	2 518 108

Керівник

Головний бухгалтер

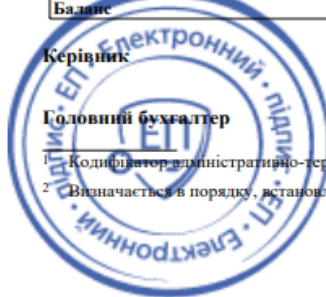
ЕП Гордієнко Ігор
МиколайовичЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Гордієнко Ігор Миколайович

Чекурда Ірина Володимирівна

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

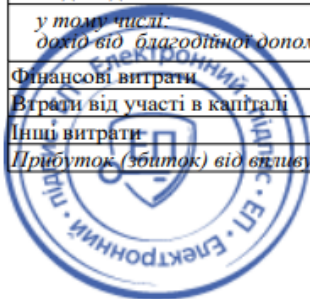
Продовження дод. А

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО" за ЄДРПОУ	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2022	01	01
(найменування)		16285602			

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003****I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	<i>1 471 485</i>	<i>1 213 311</i>
<i>премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	<i>2 000 174</i>	<i>1 645 452</i>
<i>премії, передані у перестраховування</i>	<i>2012</i>	<i>468 442</i>	<i>308 865</i>
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	<i>135 699</i>	<i>123 830</i>
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	<i>75 452</i>	<i>554</i>
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(203 525)	(191 200)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	<i>835 858</i>	<i>650 790</i>
Валовий:			
прибуток	2090	432 102	371 321
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	<i>(30 647)</i>	<i>(23 146)</i>
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	<i>(44 047)</i>	<i>-</i>
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	<i>13 400</i>	<i>-</i>
Інші операційні доходи	2120	78 987	47 159
<i>у тому числі:</i>	<i>2121</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Адміністративні витрати	2130	(107 107)	(89 073)
Витрати на збут	2150	(272 486)	(235 131)
Інші операційні витрати	2180	(8 357)	(12 723)
<i>у тому числі:</i>	<i>2181</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	92 492	58 407
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	3 700	5 426
Інші фінансові доходи	2220	95 175	124 020
Інші доходи	2240	1 190	2 080
<i>у тому числі:</i>	<i>2241</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(18 608)	(10 787)
Витрати від участі в капіталі	2255	(3 940)	(12 365)
Інші витрати	2270	(2 295)	(2 896)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Продовження дод. А

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	167 714	163 885
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(79 854)	(71 894)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	87 860	91 991
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

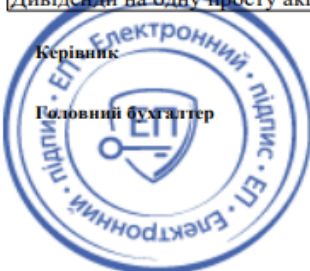
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(1 388)	(1 377)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(1 388)	(1 377)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(215)	(248)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1 173)	(1 129)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	86 687	90 862

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 173	5 006
Витрати на оплату праці	2505	131 557	112 002
Відрахування на соціальні заходи	2510	28 102	23 720
Амортизація	2515	20 140	18 577
Інші операційні витрати	2520	422 943	371 718
Разом	2550	607 915	531 023

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

*ЕП Гордієнко Ігор
Миколайович*

Гордієнко Ігор Миколайович

*ЕП Чекурда Ірина
Володимирівна*

Чекурда Ірина Володимирівна

Продовження дод. А

Підприємство АТ СК ІНГО	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія Україна, м. Київ	за ЄДРПОУ	2022 12 31
Організаційно-правова форма акціонерне товариство	за КОАТУУ	16285602
Вид економічної діяльності інші види страхування	за КОПФГ	8039100000
Середня кількість працівників 541	за КВЕД	96220
Адреса, телефон м.Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 33		65.12
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		Y

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 01 січня 2023 р

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	53 558	71 576
первісна вартість	1001	87 039	114 315
накопичена амортизація	1002	33 481	42 739
Незавершені капітальні інвестиції	1005	42 778	35 013
Основні засоби	1010	220 949	241 954
первісна вартість	1011	300 646	338 004
знос	1012	79 697	96 050
Інвестиційна нерухомість	1015	9 335	9 287
первіс вартість	1016	10 042	10 159
знос	1017	707	872
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	157 427	176 091
інші фінансові інвестиції	1035	190 673	41 391
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізичійні витрати	1060	128 114	129 450
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065	207 547	234 042
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1 010 381	938 804
II. Оборотні активи			

Продовження дод. А

Запаси	1100	1 031	838
Виробничі запаси	1101	1 011	838
Незавернене виробництво	1102		0
Готова продукція	1103		
Товари	1104	20	0
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	368 409	351 622
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	266	304
з бюджетом	1135	31	14
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів	1140	12 380	15 413
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	64 238	52 652
Поточні фінансові інвестиції	1160	712 800	1 219 668
Гроші та їх еквіваленти	1165	53 516	189 995
Готівка	1166	83	185
Рахунки в банках	1167	52 796	189 239
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах у т.ч. в резервах довгострокових зобов'язань	1180 1181	295 056 0	286 983 0
резерв збитків або резерв налжних виплат	1182	142 430	201 311
резерв незароблених премій	1183	152 626	85 672
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1 507 727	2 117 489
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2 518 108	3 056 293

Пасив	Код рядка	На кінець звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	4	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєст. капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	72 506	99 723
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	94 750	102 785
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	297 761	450 168
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	770 560	958 219
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 733	16 057

Продовження дод. А

Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525		
Страхові резерви	1530	1 306 483	1 517 188
у т.ч. в резервах довгострокових зобов'язань	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	433 042	687 712
резерв незароблених премій	1533	873 441	829 476
інших страхових резервах	1534	0	0
Усього за розділом II	1595	1 320 216	1 533 245
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	0	0
розрахунками з бюджетом	1620	22 234	24 772
у тому числі з податку на прибуток	1621	20 715	23 318
розрахунками зі страхування	1625	1 701	1 735
розрахунками з оплати праці	1630	6 591	7 053
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	365 851	481 465
Поточні забезпечення	1660	22 234	49 678
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		0
Інші поточні зобов'язання	1690	8 721	126
Усього за розділом III	1695	427 332	564 829
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700			
Баланс	1900	2 518 108	3 056 293

Продовження дод. А

Підприємство АТ СК ІНГОДата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	12	31
16285602		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 20 22 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 513 075	1 471 485
Премії підписані, валова сума	2011	1 779 726	2 000 174
Премії, передані у перестраховання	2012	243 662	468 442
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	43 965	135 699
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	66 954	75 452
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-219 878	-203 525
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-659 279	-835 858
Валовий:			
прибуток	2090	633 918	432 102
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-195 789	-30 647
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-254 670	-44 047
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-58 881	13 400
Інші операційні доходи	2120	45 778	78 987
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-102 016	-107 107
Витрати на збут	2150	-291 358	-272 486
Інші операційні витрати	2180	-18 683	-8 357
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	71 850	92 492
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	33 025	3 700
Інші фінансові доходи	2220	203 786	95 175
Інші доходи	2240	1 292	1 190
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	-48 758	-18 608
Втрати від участі в капіталі	2255	-14 361	-3 940
Інші витрати	2270	-1 661	-2 295
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	245 173	167 714
збиток	2295		

Продовження дод. А

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-86 117	-79 854
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	159 056	87 860

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	35 963	-1 388
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445	-1 386	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	34 577	-1 388
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	5 974	-215
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	28 603	-1 173
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	187 659	86 687

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 544	5 173
Витрати на оплату праці	2505	132 356	131 557
Відрахування на соціальні заходи	2510	27 859	28 102
Амортизація	2515	25 611	20 140
Інші операційні витрати	2520	478 890	422 943
Разом	2550	668 263	607 915

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Гордієнко І.М.

Чекурда І.В.

Додаток Б

Таблиця Б.1 - Прогнозування коефіцієнту фінансової залежності за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	2,466	2,465706	0,049854	2,4654	0,0006	
1	2,67	2,594324	0,063754	2,51556	0,15444	0,024
2	2,417	2,535128	0,042057	2,658078	-0,24108	5,78
3	2,444	2,509261	0,03007	2,577185	-0,13318	9,97
4	2,828	2,686552	0,05605	2,539331	0,28867	5,44
5	2,88	2,812675	0,068416	2,742602	0,137398	10,207
6	3,17	3,028435	0,094418	2,881091	0,288909	4,77
7	3,032	3,076518	0,086241	3,122852	-0,09085	9,11
8	3,267	3,215922	0,095623	3,162759	0,104241	2,99
Середнє значення						55,32
Точність моделі $\bar{\varepsilon}$, %						5,53

Таблиця Б.2 - Прогнозування коефіцієнту фінансового ризику за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	1,466	1,465706	0,049954	1,4654	0,0006	
1	1,67	1,594373	0,063845	1,51566	0,15434	0,040928
2	1,417	1,535197	0,042135	1,658218	-0,24122	9,241916
3	1,445	1,509843	0,030225	1,577332	-0,13233	17,02
4	1,828	1,686913	0,056139	1,540068	0,287932	9,157
5	1,88	1,812896	0,068464	1,743052	0,136948	15,751
6	2,173	2,030096	0,094712	1,88136	0,29164	7,28
7	2,032	2,077476	0,086359	2,124808	-0,09281	13,42
8	2,267	2,216449	0,095644	2,163835	0,103165	4,567
Середнє значення						86,65
Точність моделі $\bar{\varepsilon}$, %						8,66

Продовження дод. Б

Таблиця Б.3 – Прогнозування достатності страхових резервів за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	-	109,5832	-0,8558			
1	93,079	100,7467	-2,26416	108,7274	-15,6484	16,81
2	131,13	115,1328	0,674114	98,48256	32,64744	24,89
3	105,55	110,5759	-0,249	115,8069	-10,2569	9,717
4	101,91	106,0343	-1,00652	110,3269	-8,41686	8,259
5	103,41	104,2027	-1,15212	105,0277	-1,61774	1,564
6	98,49	100,7247	-1,56257	103,0506	-4,56057	4,63
7	88,76	93,85703	-2,49876	99,16211	-10,4021	11,719
8	92,86	92,12415	-2,3636	91,35827	1,501726	1,617
Середнє значення						93,73
Точність моделі $\bar{\varepsilon}, \%$						9,373

Таблиця Б.4 – Прогнозування коефіцієнту маневреності власного капіталу за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	-	1,2688	-0,0128			
1	1,195	1,22489	-0,01829	1,256	-0,061	5,104
2	1,353	1,281264	-0,00511	1,2066	0,1464	10,82
3	1,27	1,273014	-0,00567	1,27615	-0,00615	0,484
4	1,053	1,15803	-0,02496	1,267346	-0,21435	20,355
5	1,281	1,208515	-0,01165	1,133071	0,147929	11,547
6	1,296	1,247426	-0,00272	1,19687	0,09913	7,648
7	1,211	1,227514	-0,00576	1,244703	-0,0337	2,783
8	1,402	1,313681	0,010465	1,221758	0,180242	12,856
Середнє значення						91,88
Точність моделі $\bar{\varepsilon}, \%$						9,18

Продовження дод. Б

Таблиця Б.5 – Прогнозування коефіцієнту загальної ліквідності за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	-	1,8317	-0,0967			
1	1,651	1,69216	-0,10426	1,735	-0,084	5,087
2	1,727	1,658841	-0,09174	1,5879	0,1391	8,054
3	1,617	1,592549	-0,08725	1,5671	0,0499	3,085
4	1,364	1,433237	-0,09997	1,505299	-0,1413	10,359
5	1,349	1,341292	-0,09855	1,33327	0,01573	1,166
6	1,226	1,234203	-0,10006	1,242741	-0,01674	1,365
7	1,008	1,069811	-0,11141	1,134145	-0,12615	12,514
8	1,062	1,011236	-0,10209	0,9584	0,1036	9,755
9	1,048	0,979963	-0,08959	0,909149	0,138851	13,249
10	1,179	1,037573	-0,06361	0,890373	0,288627	24,48
Середнє значення						89,11
Точність моделі $\bar{\varepsilon}$, %						8,91

Таблиця Б.6 - Прогнозування коефіцієнту швидкої ліквідності за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	-	3,2469	-0,0909			
1	3,002	3,07746	-0,10476	3,156	-0,154	5,12
2	2,813	2,891253	-0,11913	2,9727	-0,1597	5,677
3	3,612	3,200459	-0,04354	2,77212	0,83988	23,252
4	2,98	3,066688	-0,05947	3,156915	-0,17692	5,936
5	2,464	2,730179	-0,10836	3,007222	-0,54322	22,046
6	3,045	2,837643	-0,07027	2,621823	0,423177	13,897
7	2,472	2,616733	-0,09685	2,767373	-0,29537	11,948
8	3,567	3,053911	-0,00261	2,519879	1,047121	29,355
Середнє значення						134,74
Точність моделі $\bar{\varepsilon}$, %						13,47

Продовження дод. Б

Таблиця Б.7 – Прогнозування коефіцієнту абсолютної ліквідності за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	-	2,2145	-0,0727			
1	1,857	1,996552	-0,09833	2,1418	-0,2848	15,336
2	1,989	1,944518	-0,09016	1,89822	0,09078	4,564
3	2,608	2,238714	-0,02233	1,854356	0,753644	28,897
4	2,08	2,146826	-0,03461	2,216381	-0,13638	6,556
5	1,448	1,773467	-0,09439	2,112218	-0,66422	45,87
6	1,905	1,794299	-0,07405	1,679079	0,225921	11,859
7	1,48	1,59772	-0,09568	1,720244	-0,24024	16,232
8	2,553	2,038031	-0,00109	1,502043	1,050957	41,165
Середнє значення						208,35
Точність моделі $\bar{\varepsilon}$, %						20,83

Таблиця Б.8 – Прогнозування коефіцієнту платоспроможності за параметрами моделі Брауна

t	y(t)	A ₀	A ₁	\hat{y}_p	$e_t = y_t - \hat{y}_t$	$\frac{ e_t }{y_t} \cdot 100\%$
0	-	1,2472	0,0088			
1	1,181	1,21775	0,00205	1,256	-0,075	6,35
2	1,189	1,204092	-0,00072	1,2198	-0,0308	2,59
3	1,556	1,383211	0,031015	1,20337	0,35263	22,66
4	1,245	1,327921	0,015784	1,414226	-0,16923	13,59
5	1,197	1,268885	0,002581	1,343705	-0,14671	12,25
6	1,166	1,217679	-0,00691	1,271466	-0,10547	9,04
7	1,007	1,106846	-0,02525	1,210767	-0,20377	20,235
8	1,446	1,267442	0,007546	1,081596	0,364404	25,2
9	1,201	1,237254	0,000887	1,274988	-0,07399	6,16
10	1,581	1,412999	0,031745	1,238142	0,342858	21,686
Середнє значення						139,76
Точність моделі $\bar{\varepsilon}$, %						13,97

